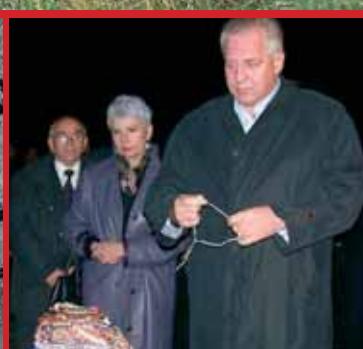

MATICA

Dalmatinska zagora – nepoznata zemlja

Bokeljski Hrvati u Rijeci

Sramotne presude Haškog suda

Duhovni centar "Karmel sv. Ilike" na Buškom jezeru

ISSN 1330-2140

Jesen nam pomalo kuca na vrata u Lijepoj našoj, a s njom i niz značajnijih događanja, kako u društveno-političkom životu, tako i u našoj kući - Hrvatskoj matici iseljenika. Na državnoj razini svakako su to parlamentarni izbori koji će se održati 25. studenoga i koje mnogi analitičari smatraju najvažnijima, ali i najneizvjesnijima od završetka Domovinskog rata. Iduća će vlast, naime, biti ta s kojom će Hrvatska nagodinu ući u NATO, a zatim i u EU, vjerojatno u dosta pomladeno nezastupničkom sastavu. Informacije o tome, kao i općenito o administrativno-tehničkim pitanjima oko izbora nači ćete u ovom broju *Matica* koji, kao i uvijek, obiluje brojnim, vrlo kvalitetnim uradcima naših novinara i vanjskih suradnika.

Sramotna presuda Haaškog suda srpskim zločincima odgovornima za genocid u Vukovaru potresla je i ogorčila Hrvate diljem svijeta i u Hrvatskoj, pa vam donosimo neke od najvažnijih reakcija i izjava čelnih ljudi hrvatske politike i života. Tu je i osvrta na nedavno otkrivenu masovnu grobnicu Tezno u Sloveniji koja bi po tvrdnjama nekih stručnjaka mogla biti i do sad najveće grobište Hrvata ubijenih neposredno nakon Drugoga svjetskog rata. Naravno, tu je i niz tema iz iseljeništva pa smo tako saznali nešto o Hrvatima koji žive u Brazilu, o nekoliko proslava obljetnica hrvatskih klubova i društava, o hrvatskom golfskom turniru u Kanadi itd. Razgovarali smo s nekoliko povratnika i malih poduzetnika, posjetili okupljanje pjesnika u Rešetarima, ali i Eko-etnoizložbu na jesenskome Zagrebačkom velesajmu, gdje je i HMI imao prvi put svoj vrlo uspješan stand i nastup. Čitat ćete i o našim podružnicama u Puli, Rijeci i Dubrovniku, posjetiti Karmel sv. Ilike, fenomenalnu izložbu o Dalmatinskoj zagori itd.

A mi u HMI-u već smo neko vrijeme potpuno angažirani u ostvarenju jednoga velikog i važnog projekta: Tjedna Hrvata iz BiH, koji će se održati od 22. do 26. listopada na raznim lokacijama ovdje u Zagrebu. U idućem broju moći ćete vrlo opširno čitati o svim događanjima iz toga projekta, a dottle vam svima želim ugodno čitanje ovoga broja koji sada imate u ruci. I, podsjetimo se, eto nam se bliže i božićni/novogodišnji blagdani.

Kako vrijeme leti, zar ne?

Autumn is knocking on our door here in Our Beautiful Homeland, and with it a number of key events, both on the political scene and here in our house – the Croatian Heritage Foundation. At the national level there are the elections for Parliament slated for November 25th – elections many analysts consider to be both the most important and the most uncertain since the end of the Homeland War. The next Government will, namely, be the one with which Croatia will in the coming year accede to NATO and then to the EU, likely with a significantly younger set of MP's. You can find more information on that issue and on other general election-related administrative and technical questions in this issue of *Matica* magazine, which, as always, abounds with many top-notch articles from our staff reporters and free-lance contributors.

The scandalous verdict handed down to the Serbian terrorists responsible for the genocide in Vukovar has shocked and dismayed Croatians around the world and in Croatia. We bring you some of the key reactions and statements from Croatian political leaders and leading society figures. Here too is a look at the recently uncovered mass grave in Slovenia's Tezno that may, according to some experts, be the largest mass grave yet discovered of Croatians killed in the direct aftermath of World War II. There are, of course, a number of topics from the emigrant communities – we brings news of the Croatians living in Brazil, of several anniversaries celebrated by Croatian clubs and associations, of the Croatian golf tournament in Canada and much more. We spoke to several returnees and small business owners, visited the meeting of poets in Rešetari and the Eco-Ethno exhibition at the Zagreb Autumn Grand Fair where the CHF had its own very successful appearance and stand for the first time. You'll read about our branches in Pula, Rijeka and Dubrovnik, visit the Carmel of St. Elijah, a phenomenal exhibition spotlighting the Dalmatian Zagora region and much, much more.

And we at the CHF have for some time now been hard at work at a large scale and important project: the Croatians of Bosnia & Herzegovina Week, which is scheduled for October 22nd to 26th at various locations here in Zagreb. In the coming issue you'll be able to read in great detail all about the events of the project – until then I wish you all pleasant reading of the issue now in your hands. And a reminder to us all that the Christmas and New Year's festivities are approaching.

Time flies, doesn't it?

Mjesečna revija HRVATSKE MATICE ISELJENIKA /
Monthly magazine of the
CROATIAN HERITAGE FOUNDATION

GODIŠTE / VOLUME LVII
Broj / No. 10/2007.

RAVNATELJICA HMI / DIRECTOR CHF
Katarina Fuček

GLAVNI UREDNIK / CHIEF EDITOR
Nenad Zakarija

IZVRŠNI UREDNIK / EXECUTIVE EDITOR
Hrvoje Salopek

MARKETING
Ivana Rora

LEKTOR / LANGUAGE EDITOR
Tomislav Salopek

UREDNIŠTVO / EDITORIAL STAFF
Željka Lešić, Vesna Kukavica

TAJNICA / SECRETARY
Snježana Radoš

DIZAJN I PRIPREMA / LAYOUT & DESIGN
Krunoslav Vilček

TISAK / PRINT: Vjesnik, Zagreb

Naslovnica: fotografija s izložbe "Dalmatinska zagora - nepoznata zemlja" (Arkade foruma Principija)

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0) 1 6115-116
Telefax: +385 (0) 1 6110-933
E-mail: matica@matis.hr Web: www.matis.hr

GODIŠNJA PREPLATA / ANNUAL SUBSCRIPTION
(zračnom poštom / airmail)
SAD / USA 60 USD, Kanada / Canada 65 CAD,
Australija / Australia 80 AUD,
Novi Zeland / New Zealand 60 USD,
Južna Afrika / South Africa 60 USD,
Južna Amerika / South America 60 USD
(običnom poštom / regular mail)
Europa / Europe 25 EUR, Hrvatska / Croatia 100 kn

DEVIZNI RAČUN BROJ /
FOREIGN CURRENCY ACCOUNT:
Acc. No. 702000-VAL-9100000-132344-273
Privredna banka Zagreb, Račkog 6

ŽIRO RAČUN ZA UPLATU U KUNAMA /
DOMESTIC CURRENCY ACCOUNT (IN KUNA):
Acc. No. 2390001-1100021305
Hrvatska poštanska banka

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA

- 7 Susret ravnateljice HMI-a s Hrvatima iz Bavarske
- 14 Jubilarni X. Rešetarački susreti pjesnika
- 15 Hrvatski filmski festival u Orašju
- 16 Dani bokeljskih Hrvata u Rijeci
- 19 Europski dan poduzetnika u Zagrebu
- 20 EKO-ETNO izložba na Zagrebačkom velesajmu
- 22 Znanstveni skup: Hrvatski kao drugi i strani jezik
- 31 Dar HMI-a Klubu Istrana Berisso u Argentini
- 37 Predstavljena knjiga Tomislava Žigmanova, Hrvata iz Subotice
- 39 Gradišćanski Hrvati posjetili Dubrovnik

DOMOVINA

- 6 U spomen akademiku Vlatku Pavletiću
- 13 Odlični rezultati ovogodišnje turističke sezone
- 18 Vinkovачke jeseni
- 28 Dan hrvatskih mučenika na Udbini
- 32 Mijo Šimić, povratnik iz Australije
- 40 Duvanjski kraj: Duhovni centar "Karmel sv. Ilijе"
- 47 Strip u školi: Hrvatski velikani
- 50 Proizvođači prvog hrvatskog eko-vina

SVIJET

- 8 Papa u Austriji i Hrvati
- 25 Konvencija HBZ-a u Las Vegasu
- 26 Obljetnica Hrvatskog folklornog ansambla "Kolada" iz Sydneyja
- 38 Hrvatski dan u Frielištofu (Češka)
- 48 Obljetnica klape Chorus Croaticus iz Švicarske
- 49 Obljetnica Hrvatske katoličke misije u Lausanni
- 54 Prvi hrvatski mladomisnik rođen u Njemačkoj

- 57 Obljetnica Australsko-hrvatskog društva Geelong
- 65 Hrvatski nogometni u Bundesliga

AKTUALNO / ZANIMLJIVO

- 4 Sramotne presude vukovarskim ratnim zločincima
- 10 Izbori 2007.: Informacije za glasače u inozemstvu
- 12 Ususret izborima za Hrvatski sabor
- 29 Američki Hrvati stipendiraju dubrovačke učenike
- 30 Američke Hrvatice posjetile HMI
- 33 Izložba "Dalmatinska zagora – nepoznata zemlja"
- 43 Obilježena 450. obljetnica Ramskih mučenika
- 44 U posjetu domovini: Iseljenik Šime Deur iz Brazila
- 51 Izložba: Kravata Imota
- 52 Stota obljetnica rođenja fotografa Toše Dabca
- 55 Tezno kraj Maribora je najmasovnija grobnica Hrvata

STALNE RUBRIKE

- 11, 46 Vijesti HR – gospodarstvo, politika...
- 23, 31, 39 Vijesti HR – kultura, zanimljivosti...
- 24, 56 Iseljeničke vijesti
- 36 Manjinske vijesti
- 42 Vijesti BiH
- 58 Nove knjige
- 60 Glazba+
- 62 CRORAMA
- 66 Športske vijesti

KOLUMNE

- 45 Govorimo hrvatski (Sanja Vulić)

MATICA - most hrvatskoga zajedništva

Želite li primati MATICU kao dar koji će stizati na Vašu kućnu adresu? Jedino što trebate učiniti jest poslati nam popunjeno narudžbenicu i uplatiti na naš račun odgovarajući novčani iznos koji pokriva troškove slanja. MATICA će potom svaki mjesec stizati u Vaš dom. Naručite, čitajte i preporučite MATICU Vašoj rodbini i prijateljima, kako biste aktivno sudjelovali u ostvarivanju MATIĆINE misije: biti čvrsti most između Hrvatske i Hrvata diljem svijeta.

Ime i prezime / Name and surname

Adresa / Address

Grad / City

Država / State

Pošt. broj / Zip Code

Tel.

Fax.

E-mail

Datum / Date

Šok, nevjerica, ogorčenost...

"Mi znamo što je istina, znamo da žrtve koje su pale u Vukovaru nisu bile samo za Vukovar nego za cijelu Hrvatsku, a rekao bih s punom odgovornošću i žrtve za Europu, jer se ovdje branila Europa i suvremeni svijet od jedne fašističke politike", rekao je na Ovčari premijer Sanader

Neshvatljivo blage presude Haaškog suda bivšim oficirima JNA Mili Mrkšiću i Veselinu Šljivančaninu, te oslobadajuća presuda Miroslavu Radiću, optuženima za najteži zločin počinjen tijekom rata u Hrvatskoj, pokolj više od 200 hrvatskih ranjenika i zarobljenika na vukovarskoj Ovčari 1991. godine, izazvale su šok u cijeloj Hrvatskoj. Posebno su potreseni i ogorčeni bili stradalnici Vukovara koji su se, čuvši za presudu, počeli spontano okupljati 27. rujna na Ovčari, gdje su stotine njih palili svjeće i molili. Ovčaru i Vukovar posjetio je isti dan navečer i premijer Ivo

Predsjednik Sabora: Vukovarske žrtve su ponovo ubijene

Prvostupanska odluka Haaškog tribunala izaziva ogorčenost i zabrinutost za pravdu, ona je "poruga pravdi, kojom su vukovarske žrtve ponovo ubijene", ocjenio je predsjednik Sabora Vladimir Šeks. "Presudom sam uistinu ogorčen i konsterniran, jer je nevjerojatno da se za osobito teški oblik izvršenja kaznenoga djela ratnoga zločina protiv civilnoga stanovništva dosuđuje, u prvom redu bivšem majoru Veselinu Šljivančaninu, kazna od pet godina zatvora, a osuđen je za kaznena djela ratnoga zločina, za pomašanje u zarobljavanju, mučenju i ubijanju 300 zarobljenika i civila na Ovčari", izjavio je Šeks. "Proglasiti krivim i odgovornim Šljivančanina za tako težak zločin i izreći kaznu na pet godina zatvora doista je osuda koja izaziva golemu zabrinutost za pravdu", istaknuo je predsjednik Sabora. Porugom pravdi Šeks smatra i 20-godišnju kaznu Mili Mrkšiću i oslobađajuću Miroslavu Radiću, jer je, podsjeća, uz Srebrenicu, u Vukovaru počinjen najveći masovni ratni zločin nakon Drugoga svjetskog rata.

Pripremio: Hrvoje Salopek

Sanader, koji je presudu oštrosudio. "Želim reći da je ovo, po meni, poraz ideje Haaškoga suda", izjavio je Sanader i istaknuo kako je Republika Hrvatska članica UN-a, koji je osnovao Haaški sud te će uložiti oštar prosvjed Vijeću sigurnosti. "Došao sam biti s Vukovarcima u ime cijele Hrvatske, na Ovčari na kojoj su većeras i cijela Hrvatska i objektivna svjetska javnost", kazao je Sanader naglašujući kako se u Ministarstvu vanjskih poslova već priprema prosvjedno pismo Vijeću sigurnosti UN-a, ali i predsjedniku Haaškog tribunalja. Dodao je da očekuje od haaškog tužiteljstva da uloži žalbu na presudu, "jer je to pravni put koji treba također napraviti".

Premijer se zapitao koliko je ljudi na Ovčari trebalo biti ubijeno da zločinci dobiju doživotnu kaznu, koju zaslužuju,

Predsjednik Republike: Presuda absolutno neprihvatljiva

Hrvatski predsjednik Stjepan Mesić izjavio je kako je presuda tzv. Vukovarskoj trojci "absolutno neprihvatljiva", i po visini izrečenih kazni i po obrazloženjima, naglasivši kako je takvom presudom "ozbiljno poljuljano povjerenje" u Haaški sud. Predsjednik Mesić iznenađen je presudama izrečenima pred ICTY-jem optuženicima za pokolj na Ovčari Mili Mrkšiću, Veselinu Šljivančaninu i Miroslavu Radiću. Iako nikada ne komentira sudske postupke koji još traju, a ovdje je riječ o provostupanskoj presudi, već i pokušaj umanjivanja odgovornosti za zločine u Vukovaru traži jasnou reakciju", navodi se u priopćenju Predsjednikove glasnogovornice. Neprihvatljiva presuda dijelom je i rezultat optužnice koja nije obuhvatila sve relevantne elemente nedjela u kojima su optuženi sudjelovali, ocijenjeno je.

te je pozvao hrvatsku javnost da u ovom teškom trenutku sačuva prisebnost. "Mi znamo što je istina, znamo da žrtve koje

Dr. Ivo Sanader
na Ovčari

Pismo glavnom tajniku UN-a

U petak 28. rujna predsjednik hrvatske Vlade Ivo Sanader uputio je pismo glavnom tajniku UN-a Ban Ki-moonu. Donosimo dijelove pisma: "Republika Hrvatska ne može ostati nijemom u trenutku kada pravdu ignorira upravo institucija koja je osnovana kako bi joj služila. Glavni cilj Haaškog suda jest pružiti pravdu i ublažiti bol u dušama onih koji su toliko toga propatili te sada pokušavaju pronaći utjehu, nakon svih stradanja kroz koja su prošli. Stoga nepristranost, pravednost i izostanak bilo kakvih predrasuda moraju biti temeljna načela Haaškog suda i ishodište svake presude. Na žalost, to jučer nije bio slučaj.

Vukovar i Ovčara mesta su najgorih ratnih zločina počinjenih na teritoriju Republike Hrvatske za vrijeme Domovinskog rata, te stoje uz Srebrenicu i Sarajevo kao međunarodno prepoznati simboli rata i razaranja nametnutih nedužnim žrtvama agresije Miloševićeva režima. Na Ovčari, 20. studenoga 1991., nakon brutalne opsade Vukovara počinjene od JNA i srpskih paravojnih snaga, 264 pacijenta iz vukovarske bolnice mučeno je i hladnjokrvno ubijeno. Ovčara za Hrvatsku predstavlja ikonu borbe i patnje, mjesto duboke tuge, ali i uvišenog ponosa i vječnog sjećanja. Ni jedna hrvatska vlada nikad neće dopustiti da sjećanje na Ovčaru bude okaljano i tretirano bez poštovanja. Teška srca moram kazati da spomenuta presuda čini upravo to.

...Vlada RH već od samog osnivanja Tribunala aktivno surađuje sa Sudom i Uredom tužiteljstva. Hrvatskajenatajnačnatnopomoglaurasvjjetljanjudogadajakojisu predmetom optužnica i istraga. HrvatskajeispunilasvesvojeobvezepremaHaaškom suduteodnjeganeočekuje ništa manjekadajeupitanjusluženjepravdiisamopravdi. ... Došao je trenutak da se ozbiljno preispitaju svi aspekti rada Haaškog suda, posebice u kontekstu njegova neuspjeha da služi pravdi na uravnotežen, ujednačen i nepristran način".

su pale u Vukovaru nisu bile samo za Vukovar nego za cijelu Hrvatsku, a rekao bih s punom odgovornošću i žrtve za Europu, jer se ovdje branila Europa i suvremenim svijet od jedne fašističke politike", rekao je Sanader još jednom izražavajući ogorčenost na presudu za koju će hrvatska vlada na međunarodnome diplomatiskom polju poduzeti sve da se pobije. Na presudu su oštrosno reagirale i udruge branitelja i logoraša. Predstavnici Saveza udruga obitelji zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja, Hrvatskog društva logoraša srpskih konilogora i udruge vukovarskih branitelja "Vukovar 91." presudu smatraju sramotnom i nepravednom za obitelji koje su na Ovčari izgubile najmilije. "Kada sam čuo presudu, ostao sam nijem. Zar je moguće da za dokazani zločin na Ovčari Radić bude oslobođen, Mrkšić dobije 20, a Šljivančanin samo pet godina zatvora", zapitao je predsjednik Saveza udruga obitelji zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja Ivan Pšenica.

Ocijenivši je sramotnom i traumatičnom, dodaо je kako su obitelji od Europe i Suda očekivali pravdu i barem kakvutku satisfakciju. "To je sramotna presuda. Ako je to pravda, onda Haaški sud treba ukinuti", ocijenio je predsjednik Hrvatske udruge vukovarskih branitelja iz Domovinskog rata "Vukovar 91." Ivan Kovačić. ■

CB The incomprehensibly lenient sentences meted out by the Hague tribunal to former Yugoslav Army officers Mile Mrkšić and Veselin Šljivančanin, and the acquittal of Miroslav Radić, indicted of the most heinous crimes committed during Croatia's Homeland War, the slaughter in 1991 of over 200 Croatian wounded and prisoners of war at Ovcara in Vukovar has shocked Croatia.

Moralna vertikala i stup hrvatskoga društva

Godine 1972. uhićen je sa skupinom dužnosnika Matice hrvatske (Tuđman, Đodan, Veselica, Gotovac i dr.) i zatim osuđen na godinu i pol strogog zatvora kao hrvatski nacionalist, zbog "pokušaja rušenja i promjene državnog uređenja"

Akademik Vlatko Pavletić (1930. - 2007.)

Akademik, hrvatski književnik i političar Vlatko Pavletić, nakon kratke i teške bolesti preminuo je u srijedu, 19. rujna, u KBC-u Dubrava u 77. godini. Vlatko Pavletić bio je sveučilišni profesor, teoretičar književnosti, eseist, kritičar, političar. Od 1990. bio je ministar prosvjete, kulture, tehničke kulture i športa, od 1992. član Zastupničkog doma Sabora, potpredsjednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, od 1995. do 1999. predsjednik Hrvatskoga državnog sabora, zatim dva mjeseca privremeni predsjednik Republike Hrvatske, od 2000. potpredsjednik Hrvatskoga sabora,

a od 2004. u mirovini. Od 1995. do 2000. bio je član Predsjedništva Hrvatske demokratske zajednice.

Akademik Pavletić rođen je 1930. u Zagrebu, gdje je završio pučku školu i gimnaziju. Na Filozofskom fakultetu u Zagrebu diplomirao je hrvatski jezik i književnost te doktorirao 1975.

Bio je urednik u "Vjesniku", direktor drame Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu, glavni urednik izdanja Matice hrvatske (1965.-1972.). Uređivao je i kulturnu rubriku "Vjesnika".

Od 1965. do 1967. bio je član Gradskog komiteta SK Zagreb, ali je izbačen iz Komiteta i partije kao hrvatski nacionalist zbog Deklaracije o položaju i nazivu hrvatskoga književnog jezika kojoj je bio jedan od sastavljača. Godine 1972. uhićen je sa skupinom dužnosnika Matice hrvatske (Tuđman, Đodan, Veselica, Gotovac i dr.) i zatim osuđen na godinu i pol strogog zatvora kao hrvatski nacionalist, zbog "pokušaja rušenja i promjene državnog uređenja". Kao spomen na taj zloguki dan osnovao je s kolegama utamničenicima udrugu "11. siječnja 1972.", čiji je prvi predsjednik.

Bio je član uredništva biblioteke "Pet stoljeća hrvatske književnosti". Glavni je urednik fundamentalnih knjižnica "Stoljeća hrvatske književnosti" i "Vrhovi svjetske književnosti". Sastavio je više kritičkih panorama, pregleda te antologija. Članom Društva hrvatskih književnika postao je 1951., kad je bio i tajnik Društva. Član je Matice hrvatske i PEN kluba, a od 1987. također član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u kojoj je šest godina bio potpredsjednik, a prije toga tri godine tajnik Razreda za književnost. Godine 1997. dobio je počasnu diplomu bugarske akademije znanosti. Nositelj je niza najviših

državnih odlikovanja, a 2003. mu je dodijeljena nagrada "Zlatni grb" što ju je utemeljio Hrvatski sabor za zasluge u razvijanju parlamentarne demokracije i tolerancije. ■

CB Arts & Sciences Academy member, Croatian writer and politician Vlatko Pavletić, passed away at KBC Dubrava hospital on Wednesday, September 19th, following a short and difficult illness, in his 77th year. In 1999, as Croatian Parliament's Speaker of the House, he served for two months as Acting President of the Republic, following the death of President Franjo Tuđman.

Akademik Vlatko Pavletić ispraćen uz najviše počasti

Uz visoke državne počasti, u ponedjeljak 24. rujna na zagrebačkom Krematoriju na posljednji počinak ispraćen je akademik Vlatko Pavletić. Ispraćaju su, među ostalima, nazočili predsjednici Sabora i Vlade, Vladimir Šeks i Ivo Sanader, a vjerski obred vodio je pomoći zagrebački biskup Vlado Košić. "Vlatko Pavletić je bio moralna vertikala i stup hrvatskoga društva, istinsko tkivo nacionalnog identiteta i povijesne zbiljnosti. Kao takvog velikana Hrvatska ga treba poštovati i ne dopustiti zaborav", rekao je premjer Ivo Sanader na komemorativnoj sjednici Sabora.

Susret s bavarskim Hrvatima

Ravnateljica Hrvatske matice iseljenika Katarina Fuček u Münchenu je održala predavanje
"Hrvati u Njemačkoj i Hrvatska matica iseljenika"

Zajednička fotografija svih sudionika sastanka u Münchenu

Na poziv Generalnoga konzulata Republike Hrvatske u Münchenu, na čelu s konzulom Vladimirovom Duvnjakom, 21. rujna održan je sastanak s tamošnjim Hrvatima i čelnicima njihovih sportskih i kulturnih udruga i političkih organizacija s područja Bavarske. Okupljanje je organizirano radi njihova pravodobna informiranja o aktualnim zbivanjima na području RH i Bavarske. Konzul Duvnjak istakao je da konzulat želi ovakvim sastancima pojačati odnose s hrvatskim iseljeničkim udrugama.

Susretu je kao posebna gošća nazočila ravnateljica Hrvatske matice iseljenika Katarina Fuček i tom prigodom održala predavanje "Hrvati u Njemačkoj i Hrvatska matica iseljenika". Ravnateljica Fuček upoznala je prisutne s programima Matice izražavajući želju za što intenzivnijim razvijanjem kulturnih, prosvjetnih i gospodarskih veza matične zemlje s Hrvatima koji žive u Bavarskoj. Naglasila je i drugčije pozicioniranje ove ustanove zbog nove političke pozicije RH te one

aktivnosti iz djelokruga rada HMI-a, koje posebno vode brigu o čuvanju hrvatskog identiteta kod hrvatskih iseljenika u europskim zemljama. Ravnateljica Fuček ujedno je izrazila želju da iseljenici češće iznose svoje viđenje uloge HMI-a kako bi im bila od veće koristi, posebno za mlade potomke hrvatskih iseljenika.

S obzirom na predstojeće izbore, a radi što boljeg informiranja, konzul savjetnik Tihomir Telišman i pomoćnica glavnog tajnika HDZ-a Asja Bebić prisutne su izvjestili o potrebi i postupku registracije

birača za glasovanje u inozemstvu. Okupljeni su Hrvati s posebnim zanimanjem i vrlo pozorno saslušali iznesene informacije. ■

CB A meeting with the leaders of Croatian associations in Bavaria was held September 21st at the invitation of Croatian General Consul in Munich and its Consul Vladimir Duvnjak. Present at the meeting as a guest of honour was Croatian Heritage Foundation director Katarina Fuček, who delivered an address at the occasion on the *Croatians in Germany & the Croatian Heritage Foundation*.

Ravnateljica HMI-a održala je predavanje čelnicima hrvatskih udruga u Bavarskoj

Hrvati na poseban način obilježili Papin pohod Austriji

"Odsrca pozdravljam i vas, dragi hrvatski hodočasnici! Neka vas prate moći zagovor i pomoć Blažene Djevice Marije, da uvijek ostanete vjerni Kristu i njegovoj Crkvi! Hvaljen Isus i Marija!" Tim se riječima Sveti Otac obratio na hrvatskome našim hodočasnicima u Mariazellu

Hrvatska obitelj Vidović iz Beča imala je posebnu čast susresti se sa Svetim Ocem

Trodnevni pohod pape Benedikta XVI. Austriji povodom 850. obljetnice štajerskog marijanskog svetišta Mariazella na poseban su način obilježili austrijski Hrvati - kako oni doseljeni u novije vrijeme tako i starosjedoci iz gradišćanskohrvatske zajednice.

Odmah poslije dolaska u bečku zračnu luku, 7. rujna, Sveti se Otac uputio na trg Am Hof, gdje je istoimena crkva koja je sjedište Hrvatske katoličke mi-

sije i pred novim oltarom, izrađenim iz bračkog kamena, dugo molio. U oltar, kojeg je nedavno posvetio kardinal Josip Bozanić, ugrađene su moći blaženog Alojzija Stepinca. Papu je pred crkvom "Devet andeoskih korova" dočekao fra Ivica Vrdoljak, voditelj Katoličke misije i troje hrvatske djece koja su mu zašljela dobrodošlicu. Na trgu su satima, usprkos izuzetno jakoj kiši, Papu čekali brojni vjernici, među kojima su bili i mnogi Hrvati. Papa se uputio na balkon, na kojem su bile izvještene papinske zastave, a dobrodošlicu mu je uputio bečki kardinal Christoph Schönborn, rekavši da su

Papu došli pozdraviti i katolici iz drugih zemalja koji ovdje žive, a ima ih oko 200 000.

Hrvatska je katolička zajednica u Beču mnogobrojna i, kako je posebno naglašeno, vrlo aktivna i među najbolje organiziranim. U Beču inače živi oko 30 000 Hrvata, a Bečka je nadbiskupija 1963. godine dala hrvatskim vjernicima crkvu Am Hof za obavljanje vjerskih aktivnosti.

Gledati Krista kroz Mariju, koja svojega sina pokazuje čovjeku – u tome je značenje hodočašća pape Benedikta XVI. u austrijsko svetište Mariazell, na koje je pošao u subotu 8. rujna, a koje je bilo i

Novi oltar u crkvi Am Hof Hrvatske katoličke misije u Beču

nestrpljivo očekivani duhovni događaj ovoga, sedmog Papinog apostolskog putovanja. Sveti je Otac od srca zahvalio desetcima tisuća vjernika koji su se okupili na svetoj misi služenoj na otvorenome, unatoč kiši koja neprestano pada i koja je u nekim dijelovima Austrije prouzročila poplave. Stoga je Sveti Otac na svršetku mise pozvao na solidarnost s austrijskim pučanstvom pogodenim poplavama.

Sveti je Otac istaknuo i srednjoeuropsko obilježje ovoga svetišta, pozdravljajući nazočne hodočasnike na jezicima koji su uobičajeno nazočni na tom mjestu – na hrvatskome, mađarskome, slovenskome, češkome, slovačkome i poljskome jeziku. Hrvatske je hodočasnike Sveti Otac pozdravio ovim riječima: "Odsrca pozdravljam i vas, dragi hrvatski hodočasnici! Neka vas prate moćni zagovor i pomoć Blažene Djevice Marije, da uvijek ostanete vjerni Kristu i njegovoj Crkvi! Hvaljen Isus i Marija!".

Misno slavlje u Mariazellu svojim su glazbenim nastupima uveličali i gradiščanski Hrvati, koji tradicionalno i s posebnim žarom štuju Majku Božiju u Mariazellu, ili, kako je oni nazivaju, Celjansku Mariju. Tako su čast da pred Svetim Ocem nastupe imali crkveni zbor iz Vulkaprodrštfa, sela nedaleko od Željeznog, i Tamburaški orkestar i zbor iz Čembe, sela u južnom Gradišću. Treba istaknuti i da je glavni koordinator Papi na pohoda u Austriju bio mons. Egidije Živković, istaknuti gradiščanskohrvatski duhovnik. ■

CB A three day visitation by Pope Benedict XVI to Austria on the occasion of the 850th anniversary of the Mariazella shrine in Styria dedicated to the Virgin Mary was marked in a special way by the Croatians of Austria – both those who have settled their recently and the indigenous population of the Gradišće Croat community.

"Ovo je veliko priznanje hrvatskoj zajednici u Beču"

Iljo i Ruža Vidović s dvogodišnjom Evom te sinovima Viktorom i Ilijom hrvatska je obitelj iz Beča, podrijetlom iz Bosanske Posavine, koja je dočekala i pozdravila papu Benedikta XVI. odmah nakon bečkog građonačelnika na ulazu u crkvu Devet anđeoskih korova, smještenoj na povijesnom Bečkom trgu Am Hof prvoga dana Papina posjeta Austriji, 7. rujna. U narodnoj nošnji Bosanske Posavine zajedno s djecom predali su papi Benediktu XVI. simboličan kruh koji su sami ispekli. Nakon što ih je Papa upitao za imena njihove djece i blagoslovio ih te se uputio na poznati balkon te crkve, oni su se, ponosno kročeći prepunom crkvom, vratili na svoje mjesto iza oltara. "Ovo nam je nezaboravan trenutak", izjavila je majka Ruža rođena u Beču.

Za današnji su se trenutak pripremali intenzivno zadnjih nekoliko dana. Osim proba u crkvi, za probu su čak u svome domu pekli kruh, što je sve snimala austrijska televizija ORF. "Za ovu mi je prigodu baka iz Bosne izvezla prsluk te ga na leđima ukrasila inicijalima pape Benedikta XVI.", priča Iljo dok u naruču drži malu Evu koja je nakon pozdrava Papi spokojno zaspala. Obitelj Vidović je vrhunac hrvatske prisutnosti na dočeku Pape u crkvi Am Hof. Još neposredno prije ulaska Benedikta XVI. u crkvu rektor crkve i voditelj HKM-a Beč fra Ilija Vrdoljak te školske sestre franjevke Bosansko-hercegovačke provincije pripremali su i provjeravali i posljednje pojedinosti na oltaru i klecalu na kojem je papa klečao pred Presvetim. Među redarima u crkvi, koji su uglavnom bili zaposlenici Bečke nadbiskupije, bila su i šestorica Hrvata iz župnoga pastoralnog vijeća misije, a hrvatski su vjernici bili vidljivi u više crkvenih klupa, sjedeći među vjernicima drugih stranih katoličkih zajednica u Beču. Hrvatskom pozdravu Papi u crkvi pridružio se i fra Željko Železnjak, provincial franjevaca Provincije sv. Ćirila i Metoda iz Zagreba. Fra Ilija Vrdoljak, koji je sam intenzivno sudjelovao u pripremi za Papin posjet Beču i "njegovoj" crkvi, ističe da je ova gesta veliko priznanje hrvatskoj vjerničkoj zajednici u Beču, koja je, među ostalim katoličkim misijama, jedna od najbrojnijih u gradu i nadbiskupiji. "Posjet Svetoga Oca našoj crkvi sve nas je dirnuo i pokrenuo. Bilo je lijepo vidjeti Papu kako kleči pred oltarom isklesanim iz hrvatskoga bračkoga kamena, koji je prije pet dana blagoslovio kardinal Bozanić. Ovo je blagdan vjere i svi smo sretni zbog ovoga događaja", ističe fra Ilija.

Benedikt XVI. je upravo u crkvi Am Hof inaugurirao cijelonoćno bdjenje, u kojem molitvu predvode različite skupine Crkve u Beču, a svoj "sat klanjanja" predvodili su i hrvatski vjernici, koji su ispunili crkvene klupe. Dodatna čast Hrvatima je i činjenica da je austrijski predsjednik Heinz Fischer, među ostalima, pozvao i fra Iliju na popodnevni susret s Papom u svoj predsjednički ured.

Gradiščanski Hrvati su pjevali na misi u Mariazellu

Informacije za glasače u inozemstvu

Na pitanja vezana za glasanje hrvatskih državljana u inozemstvu i registraciju birača odgovara Aleksandra Jović Ileković, potpredsjednica Izbornog povjerenstva RH

Tko ima pravo glasovati na izborima u inozemstvu (glasovanje u diplomatsko-konzularnim predstavništvima)?

— Na biračkim mjestima u inozemstvu glasovat će: hrvatski državljanini koji nemaju prebivalište u RH – za liste XI. izborne jedinice; hrvatski državljanini koji se na dane izbora zateknu u inozemstvu, a imaju prebivalište u RH – za liste izborne jedinice prema mjestu prebivališta (I. do X. izborna jedinica), odnosno za kandidate za zastupnike nacionalnih manjina u XII. izbornoj jedinici.

Kakav je postupak registracije za glasanje? Tko se treba registrirati?

— Prethodno se trebaju registrirati u diplomatskim misijama i konzularnim uredima RH u inozemstvu sljedeće kategorije birača:

Pripremio: Nenad Zakarija

-birači koji imaju prebivalište u RH, a trajnije borave u inozemstvu

-birači koji nemaju prebivalište u RH, a promjenili su prebivalište (boravište) u inozemstvu (iz jedne strane države došli živjeti u drugu stranu državu)

-birači koji nemaju prebivalište u RH, a promjenili su mjesto prebivališta (boravišta) unutar strane države

-birači koji nemaju prebivalište u RH, a koji borave ili će se na dan izbora zateći u RH (za ovu kategoriju birača postupak prethodne registracije provode mjerodavna tijela koja vode popis birača u mjestu njihova boravka u RH).

Tko se ne mora prethodno registrirati?

— Prethodno se ne moraju registrirati birači koji su upisani u popise birača u mjestima u kojima će glasovati.

Prethodna registracija birača za glasanje u inozemstvu može se obaviti u

diplomatskim misijama i konzularnim uredima RH na čijem konzularnim području imaju prebivalište ili boravište u inozemstvu najkasnije 14 dana prije dana određenog za održavanje izbora.

Zahtjev za prethodnu registraciju birača podnosi se u diplomatskim misijama i konzularnim uredima RH.

Za prethodnu registraciju birača potrebno je predložiti jedan od postojećih dokumenata: hrvatsku putnu ispravu, osobnu iskaznicu, domovnicu ili rješenje o primitku u hrvatsko državljanstvo.

Birači bez prebivališta u RH koji će se na dan izbora zateći u RH trebaju se prethodno registrirati pri ovlaštenom tijelu u RH koje vodi popis birača prema mjestu njihova boravka u RH, ali tek nakon raspisivanja izbora.

Pregled popisa birača s prebivalištem u RH dostupan je na internetskim stranicama Središnjega državnog ureda za upravu www.uprava.hr, a za birače bez prebivališta u RH i s prebivalištem u gradu Zagrebu u Središnjoj evidenciji popisa birača i birača upisanih u popis birača Grada Zagreba putem www.zagreb.hr.

Može li se, u slučaju bolesti ili drugih sličnih okolnosti, glasati uz punomoć?

— Zakon je izričit i jasan glede naznačenog pitanja i on propisuje da se glasanje obavlja osobno, glasačkim listićima te da nitko ne može glasovati u ime druge osobe.

Zakon, međutim, predviđa način glasanja osoba koje nisu u mogućnosti pristupiti na biračko mjesto. Birački će odbor omogućiti glasanje biraču koji nije u mogućnosti pristupiti na biračko mjesto radi glasanja (jer se nalazi u bolnici, bolestan kod kuće, jer je invalidna ili nepokretna osoba, ili pak slično), ako izrazi želju glasati i obavijesti o tome birački odbor. Takođe će biraču birački odbor omogućiti da glasanje samo ako je birač dostupan biračkom odboru i ako je

birački odbor pravodobno obavijestio da želi glasovati te ako birački odbor procijeni da će takvo glasovanje moći provesti bez ometanja glasanja na biračkome mjestu.

U tu svrhu predsjednik biračkog odbora odredit će najmanje dva člana biračkog odbora ili zamjenike članova biračkog odbora koji će posjetiti birača u mjestu gdje se nalazi i omogućiti mu glasanje vodeći pri tome računa o tajnosti glasanja, po postupku propisanim za-

konom i obveznim uputama državnoga izbornog povjerenstva.

Potvrda za glasanje

— Za birače, hrvatske državljanе, koji imaju biračko pravo, a nisu upisani u izvazke zaključenih i potvrđenih popisa biračа dostavljenih na biračka mjesta, propisuje se mogućnost glasanja na temelju potvrda za glasanje. Takvi birači, sukladno članku 40. Zakona o popisima birača, mogu na dan izbora

dokazivati pravo na glasanje uz potvrdu ovlaštenoga tijela koje vodi popis birača. Riječ je o biračima koji nemaju prebivalište u RH a upisuju se u popise birača u diplomatskim misijama ili konzularnim odjelima RH.

Takvim biračima potvrde za glasanje mogu izdati diplomatske misije ili konzularni uredi RH u kojima žele ostvariti pravo glasanja, a na temelju prethodne službene provjere biračkoga prava i upis u popis birača. ■

VIJESTI HR - GOSPODARSTVO, POLITIKA...

ODLUKA O ULASKU HRVATSKE U NATO DONOSI SE U SIJEČNJU

ZAGREB - Hrvatska je vodeći kandidat za članstvo u NATO-u, pregovori o sljedećem krugu proširenja su u završnici, a Savez će političku odluku na najvišoj razini donijeti najvjerojatnije u siječnju. Hrvatska uživa snažnu potporu SAD-a za ulazak u punopravno članstvo NATO-a. Upravo je potpora američkoga predsjednika Georgea W. Busha praktički osigurala da se Hrvatskoj ponudi članstvo sljedeće godine, no takva potpora, čak i ako dolazi od SAD-a, ne bi bila dovoljna da i ostali partneri u Savezu ne smatraju da je Hrvatska napravila u političkim i obrambenim reformama napredak koji je kvalificira za članstvo u Sjevernoatlantskom savezu, kazali su dužnosnici NATO-a žečeći ostati neimenovani, jer pregovori koji se nastavljaju nisu javni.

ZA RIJEČKU ZRAČNU LUKU 25 MILIJUNA KUNA

RIJEKA - Nakon radnog sastanka s riječkim gradonačelnikom Vojkom Obersnelom sredinom rujna, ministar mora, turizma, prometa i razvijta Božidar Kalmeta naglasio je da će država jamstvima pratiti gradnju riječke zaobilaznice koja bi trebala biti dovršena do ljeta 2009. Kalmeta je izvjestio kako je s ministrom financija Ivanom Šukerom dogovorio izdavanje državnoga jamstva za kreditno zaduženje od 25 milijuna kuna namijenjenih za najnužnije infrastrukturne zahvate u Zračnoj luci Rijeka.

HRVATSKA DRUGA U SVIJETU PO REFORMAMA

ZAGREB - Singapur je ponovo na vrhu popisa Svjetske banke najboljih mesta u svijetu za poslovanje, dok Egipt vodi po reformama, a u stopu ga prati Hrvatska, stoji u nedavno objavljenom izvješću Svjetske banke "Doing Business 2008.". Na drugom mjestu u 10 po reformama vodećih zemalja nalazi se Hrvatska, koja je napredovala za 27 mesta na ljestvici zemalja po jednostavnosti poslovanja - sa 124. na 97. Hrvatska je, prema izvješću, provela reforme u četirima od 10 područja koja se analiziraju u publikaciji Doing Business. Posebno se ističe ubrzan postupak uknjižbe vlasništva i pokretanje posla.

VEĆA PROIZVODNJA MANDARINA UNATOČ SUŠI

ZAGREB - Ove se godine očekuje rekordna proizvodnja od 41.000 tone mandarina, a nakon što je suša smanjila urod za 30 do 35 posto, to je gotovo ravno prošlogodišnjoj proizvodnji mandarina u Hrvatskoj. Hrvatska od voća iz vlastite proizvodnje ima dovoljno jedino mandarina, a tek od ove godine i jagoda. Stoga je važno subvencioniranje uroda mandarina s 50 lipa po kilogramu jer bi se prekomjerna proizvodnja negativno odrazila na njihovu otкупnu cijenu od 2,20 kuna po kilogramu. Direktor Konzuma iz doline Neretve Niko Kapović kazao je da je subvencioniranje proizvodnje mandarina, četvrtu godinu za redom, spasilo domaću proizvodnju mandarina. Dodao je da bez toga domaći proizvođači, prije svega oni iz doline Neretve, ne bi bili konkurentni na inozemnim tržistima.

VELIK NAPREDAK HRVATSKE U BORBI PROTIV KORUPCIJE

ZAGREB - Prema indeksu percepcije korupcije Transparency Internationala za godinu 2007., Hrvatska je s ocjenom 4,1 zabilježila najvišu ocjenu od 1999. godine, kada je prvi put obuhvaćena tim istraživanjem. Tom je ocjenom nakon dvije godine preokrenut negativan trend koji traje još od godine 2001., kada je ocjena bila 3,9. "Takov zaokret je svakako pozitivan i pokazuje da poslovni ljudi i analitičari pozitivno ocjenjuju reforme na području javne uprave i sudstva u Hrvatskoj", rekao je potkraj rujna predsjednik Transparency Internationala Hrvatska Zorislav Anton Petrović.

TOPLO LJETO DALO JE IZVRSNA VINA

KUTJEVO - Unatoč ljetnoj suši, u Kutjevu kažu da su zadovoljni urodom, posebno zdravljem i kakvoćom grožđa. "Nema botritisa, postoje uvjeti za dobre predikate, a posluži li vrijeme, i za ledenu berbu. Ne pamtim da je grožđe zadnjih dvadesetak godina bilo tako zdravo", kaže Ivica Perak, glavni enolog Kutjeva, u čijim je vinogradima najviše graševine, više od 70 posto. Suša se najviše osjetila na jugu Hrvatske, gdje uz smanjeni prinos po trsu ima i manje soka u bobicama grožđa. Enolog Tomislav Tomac s Plešvice kaže da ta vinarska podregija "nije osjetila sušu".

BDP PORASTAO 6,6 POSTO

ZAGREB - Hrvatski bruto-domaći proizvod u drugom je tromjesečju ove godine realno porastao 6,6 posto u odnosu na isto lanjsko razdoblje, objavio je potkraj rujna Državni zavod za statistiku. To je i dalje visoka stopa gospodarskog rasta, iako nešto niža negoli u prvom tromjesečju ove godine, kada je BDP realno porastao sedam posto, što je bila najviša tromjesečna stopa rasta unatrag proteklih deset godina. U drugom tromjesečju ove godine bilježe se i povoljnija kretanja u vanjskotrgovinskoj razmjeni, odnosno brži rast izvoza robe i usluga od uvoza.

UKIDA SE OBVEZNO SLUŽENJE VOJNOG ROKA

ZAGREB - Zastupnici u Hrvatskom saboru podržali su početkom listopada u raspravi Prijedlog odluke o nepozivanju novaka na obvezu služenja vojnog roka od 1. siječnja 2008. što je predložila Vlada RH, uz prethodnu suglasnost vrhovnog zapovjednika Oružanih snaga. Ministar obrane Berislav Rončević je, u ime predlagatelja, rekao da su stupanjem na snagu izmjena Zakona o obrani u kolovozu ove godine, stvorene pravne pretpostavke za donošenje te odluke. "Profesionalizacija naših Oružanih snaga jedan je od reformskih ciljeva i podrazumijeva suspenziju obveznog i uvođenje dragovoljnog služenja vojnog roka", rekao je Rončević. Ustvrdio je i da nepozivanje novaka neće imati utjecaja na borbenu spremnost Oružanih snaga, te dodao da će OS do 2015. godine razvijati po planu od najviše 2000 dragovoljnih ročnika godišnje.

SRBIJA KONAČNO VRATILA OTETE LIPICANCE

LIPIK - Lipicanci koji su 1991. godine tijekom okupacije Lipika odvedeni u Srbiju, ponovno su 12. listopada vraćeni u Hrvatsku. 45 konja pasmine lipicanac, 19 toplokrvnjaka i 2 ponija, od kojih osam izvornih, dok su ostali potomci 88 konja do danas su se nalazili na vojvođanskim farmama Bukinac i Miloševac kod Novog Sada. Na graničnom prijelazu Illok-Bačka Palanka konje su dočekali ministar poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva Petar Čobanković, predstavnici Uprave za veterinarstvo i predstavnici grada Lipika. Ravnatelj Uprave za veterinarstvo Mate Brstilo ocijenio je kako se velika većina vraćenih konja nalazi u dobrom stanju. Čobanković je rekao da Hrvatska nije platila ergelu, ali je obećala tehničku pomoć Srbiji u procesu pridruživanja EU. Transport s lipicancima oduševljeno je dočekalo mnoštvo žitelja Lipika i okolnih mjesta.

OGROMAN INTERES ZA KUPNJU DIONICA T-HT-a

ZAGREB - Vrijednost dionice T-HT-a koje su hrvatski građani mogli po povlaštenim uvjetima kupovati od države iznosila je 265 kn. Ponudu za upis dionica T-HT-a predalo je čak 358,406 građana. S obzirom na toliki interes, paket koji su građani upisivali razmjerno se smanjio za nešto više od 50 posto. S obzirom da je prosječni iznos uplate iznosio 34.043 kune, prosječni je paket dionica koji su kupili hrvatski građani iznosio 15.100 kuna. Oni građani koji su upisali dionice u vrijednosti od 38 tisuća kuna, tako su najviše mogli kupiti 16.853, odnosno, najviše 63 dionice T-HT-a. Ukupna potražnja za dionicama T-HT-a bila je čak 5-6 puta veća od ponude. Država će prodajom dionica zaraditi sedam miliardi kuna.

UMRO ŠIME ĐODAN

ZAGREB - Bivši ministar obrane i zastupnik Hrvatskog sabora Šime Đodan umro je 2. rujna u 80. godini nakon duge i teške bolesti. Šime Đodan rođen je 1927. u selu Rodaljice kraj Benkovca. Diplomirao je 1960. na Pravnom fakultetu u Zagrebu, a doktorirao 1965. na Ekonomskom fakultetu. Đodan je od 1967. do 1971. bio član Predsjedništva i gospodarski tajnik Matice hrvatske. Kao sudionik Hrvatskoga proljeća osuđen je na šest godina zatvora. Šime Đodan bio je saborski zastupnik u dvama sazivima - od 1990. do 1992. te od 1992. do 1995., a dužnost ministra obrane obnašao je 1991. godine. Od 1991. do 1992. bio je predsjednik Matice hrvatske te član Predsjedništva HDZ-a.

Prihodi veći od 6,5 milijardi eura

Rujan i listopad, iako s ponekim sunčanim tjednom, donose polako kišu i hladnije vrijeme, pa se zbrajaju rezultati turističke sezone koja je na zalazu. Polako se zatvaraju kampovi, a vlasnici privatnog smještaja love još pokojega posezonskoga gosta

Glavni ured Hrvatske turističke zajednice (HTZ) procjenjuje da će aktualna godina završiti s ukupnim turističkim prihodom od 6,8 milijardi eura, što je osam posto više nego lani. Stručnjaci HTZ-a detektirali su da bolju zaradu, odnosno promet, koči nepovoljna struktura smještajnih kapaciteta (manjak hotelskih kreveta u odnosu na privatne apartmane i kampove), slaba destinacijska ponuda (napose u izvansezoni) dok komunalna i lokalna infrastruktura često ne zadovoljavaju sve zahtjevnije apetite ovdašnjeg turističkog sektora.

Prema prvim podacima turističkih zajednica, od siječnja do kolovoza na Jadranu je ostvareno 47 272 600 prijavljenih noćenja, od toga 5 284 721 domaćeg gosta, te 41 987 879 stranih gostiju. Ove godine od siječnja do kolovoza zabilježeno je 5 posto više prijavljenih noćenja u odnosu na isto razdoblje lani. Ostvareno je 7 posto više noćenja domaćih te 5 posto više noćenja stranih gostiju. Na Jadranu i u gradu Zagrebu od siječnja do kolovoza 2007. Ostvarena su 47 976 004 noćenja, a to je 5 posto više nego u istom razdoblju prošle godine. Ostvarena

su 5 466 983 noćenja domaćih, 7 posto više, te 42 509 021, odnosno 5 posto više noćenja stranih gostiju. Na prvom mjestu po broju noćenja prijavljenih gostiju od siječnja do kolovoza 2007. jesu Nijemci, zatim slijede Slovenci, domaći turisti, Talijani, Česi, Austrijanci, Nizozemci, Mađari, Slovaci, Poljaci, Francuzi, državljeni Bosne i Hercegovine, Rusi, Britanci...

Glavni ured HTZ-a procjenjuje da bi naredne godine prihod od turizma mogao biti pet posto veći od ovogodišnjeg i da će se prvi puta preskočiti granica od sedam milijardi eura. Najavljuje se, također za 2008., tri posto više dolazaka i dva posto više noćenja. Letvica ponovno nije postavljena preambiciozno, ali činjenica je da turizam posljednjih godina neprestano raste, da je konkurenca sve jača pa je sve teže i zahtjevnije održavati ritam rekordnih sezona. Istarska županija trebala bi 2008. imati rast po dva posto u dolascima i noćenjima, Kvarner bi, ako sve prođe u redu, trebao završiti na razini ove godine, a najveći, desetpostotni, rast u dolascima i noćenjima prognozira Ličko-senjska županija. Turistički čelnici Zadarske i Splitsko-dalmatinske županije predviđaju tri posto više dolazaka i noćenja, Šibensko-kninske tri posto u dolascima i četiri posto u noćenjima. Ako je vjerovati tek objavljenim projekcijama

Glavnog ureda HTZ-a, grad Zagreb imat će nagodinu osam posto više turista i njihovih noćenja, a krajnji jug je sa šest posto više dolazaka i 3,5 posto više noćenja nešto umjereniiji. Prema planovima koji bi trebali biti prihvaćeni ovaj mjesec na Danima hrvatskog turizma u Cavatu, tijekom 2008. dodatno će se raditi na afirmaciji države kao odredištu kampinja i smještaja kod domaćina. Privatni iznajmljivači i kampinške parcele, nai-mje, dominiraju ovdašnjom ponudom. Aktivnije će se reklamirati i kontinent - područje o kojem se tek ove godine počelo značajnije voditi računa. Nastavlja se afirmacija nacionalnog *branda*, kao i *brandova* turističkih *cluster-a*. Kao i uvijek dosad, nastojat će se proizvesti sezona, odnosno povećati broj dana iskoristeno-sti smještajnih kapaciteta. Dio energije i promidžbenog novca usmjerit će se na daljnju afirmaciju i stabiliziranje države kao kvalitetne receptivne destinacije. Ukupni troškovi marketinga za sljedeću godinu iznosit će 226 milijuna kuna, uz napomenu da će Državni proračun sudjelovati s 90 milijuna kuna. ■

CB The Head Office of the Croatian National Tourist Board estimates that the current year will close with total tourism revenues of 6.8 billion euros, up eight percent from last year.

Napisao: Luka Capar

Pjesništvo koje spaja iseljenu i domovinsku Hrvatsku

Jedinstvenost ove pjesničke smotre ogleda se u činjenici što iz godine u godinu, i u sve većem broju, okuplja afirmirane i neafirmirane stvaraoce, profesionalce i amatere, pjesnike iz domovine i svijeta

Domaćin Ivan De Villa sa sudionicama susreta u Rešetarima

U organizaciji KLD "Rešetari" i suorganizaciji Hrvatske matice iseljenika 22. rujna zbilo se svečano otvaranje tradicionalnih, ove godine i jubilarnih, Rešetaračkih susreta pjesnika iz domovine i iseljeništva. Pokrovitelj ovogodišnjih Susreta bila je Brodsko-posavska županija, supokrovitelj Općina Rešetari i TZ Nove Gradiška. Deseti susreti odvijali su se pod visokim pokroviteljstvom potpredsjednice Vlade RH Jadranke Kosor.

Okupljene pjesnike, uzvanike i ugledne goste u dvorani Tvornice kože "Psunj" pozdravio je u ime domaćina, rešetaračkoga KLD-a, Ivan De Villa, a poslije su mu se pridružili i ostali govornici, predsjednik Općinskog vijeća Rešetara Zlatko Aga, Matićina predstavnica Diana Mašala Perković, predstavnik DHK Đuro Vidmarović, predsjednica Zajednice Hrvata u Makedoniji Snježana Trojačanec, dožupanica Županije brodsko-posavske Suzana Bilić-Vardić i u ime Županijske skupštine brodsko-posavske Ružica

Vidaković. Pročitani su i pozdravni brzojavi potpredsjednice Vlade i ministra kulture RH.

Ove godine Susret je okupio pjesnike iz SAD-a, Mađarske, Austrije, Njemačke, Srbije, Makedonije, Crne Gore, Slovenije i Bosne i Hercegovine.

Rujanski Rešetarački susreti su, ovaj put i službeno, započeli recitiranjem pjesama autora iz Mađarske, Makedonije i Hrvatske, Stipana Blažetina iz Pečuhu, Ljerke Totch Naumove iz Skopja i Luje Medvidovića iz Hrvatske. Potom je svoje stihove govorila Nada Pupačić iz New Yorka, predsjednica tamošnje hrvatske pjesničke udruge pa pjesnikinje iz Slovenije, Katarina Ogulin iz Ljubljane i Milica Steković iz Metlike. Članovi HKUD-a "Vladimir Nazor" iz Sombora, Marija Šeremišić i Antun Kovač, došli su ponovno u Rešetare a iz Sremske Mitrovice po prvi put Mila Markov-Španović. Stari znanci Susreta su i članovi "Napretka", Mato Nedić, Ljerka Mikić i dr., te Anto Kovačević iz Usore. Ponosnu Boku i ove godine svojim pjesmama opjevali su Desanka Matijević i Miroslav Sindik. Iz Austrije su na rešetaračke pjesničke susrete došli

Jadranka Klabučar Gros, Andrea Golub i Tonči Damjančić a iz Njemačke Anna Wägener, Alfred i Marija Matijašević, članovi KUD-a "Fran Mažuranić" iz Berlina.

Nastupali su i pjesnici iz Hrvatske, iz Varaždinske i Virovitičko-podravske, Vukovarsko-srijemske županije, članovi pjesničke udruge "Vladimir Nikolić" iz Nove Gradiške, Osječani iz Društva pjesnika "Antun Ivanošić", Belišćani iz Književne udruge "Vers", Valpovčani iz "Poete", članovi "Rime" iz Našica, Književnog kluba "Mihael" iz Donjeg Miholjca i Zagrepčani iz društva "Vjekoslav Majer".

Nakon gostiju, publici i kolegama pjesnicima predstavili su se i članovi KLD-a "Rešetari", Stjepan Adžić, Radomir Dumančić, Alojz Cindrić, Rade Španović, Nada Maletić i dr. U znak zahvalnosti, nakon nastupa Rešetaraca, podijeljene su i plakete X. Rešetaračkih susreta. Među mnogobrojnim dobitnicima, predstavnicima vlasti, zaslužnim pojedincima i institucijama bila je i Hrvatska matica iseljenika. Pjesničko druženje nastavljeno je uz najavu novog susreta iduće godine.

Rešetari će vjerujemo i dogodine, 26. rujna 2008., gostoprimaljivo dočekati neke nove, i neke već ovdje znane pjesnike. Jedinstvenost ove pjesničke smotre ogleda se u činjenici što iz godine u godinu, i u sve većem broju, okuplja afirmirane i neafirmirane stvaraoce, početnike i pjesničke znalce, profesionalce i amatere, pjesnike iz domovine i svijeta, odreda zaljubljenike u ljepotu poezije u slavonskim Rešetarima, najpjesničkijem i umjetnicima najnaklonjenijem mjestu u Hrvatskoj. ■

CB The gala opening of the traditional, now in its jubilee year, Rešetari gathering of poets from the homeland and the emigrant communities, organised by the KLD Rešetari association and co-organised by the Croatian Heritage Foundation, took place on September 22nd.

Napisala i snimila: Diana Šimurina Šoufek

Posavlјaci imaju srce za filmaše

Uz Matičinu potporu, osnovana je i kazališno-filmska udruga Lipa, a iz nje je izrasla odlična amaterska kazališna grupa koju predvodi Iljo Benković

Na Danima hrvatskog filma u Orašju vlada tradicionalno opuštena i prijateljska atmosfera

Dani hrvatskog filma započeli su 1996. Zbog raspada bosanske kinematografske distributer-ske mreže od početka rata na tim prostorima, u Orašju i u mnogim drugim gradovima BiH, uopće nema prikazivanja filmova jer je vrlo teško dobiti kopije. HMI je zamoljena za pomoć te je, zajedno s Centrom za kulturu iz Orašja, započela organizaciju Dana. Priključeni su filmovi nove, mlade hrvatske filmske industrije koji su preko Save krijućareni do prilično devastiranoga kina u Orašju. Glumac Ivo Gregurević na Dane 1998. dovodi i prve goste, glumce i redatelje filmova koji su se tada prikazivali. Manifestacija u razdoblju od 1999. do 2007. poprima sve značajniji karakter, dolazi sve više gostiju, raste interes za nju... Kinodvorana se obnavlja, kao i cijelo Orašje i okolica.

Osim filmaša, važnost, a i turistički potencijal Dana, prepoznala je i Općina, Federacija, Ministarstvo kulture RH, i ostali. Hrvatska matica iseljenika, koja je pomogla da Dani stanu na vlastite noge ove je godine prisutna kao "zagrebačka logistika", organizator i koordinator, najviše u tehničkom dijelu. Mislim na nabavu plakata, filmova, osiguranje prijevoza i potpore u svim oblicima. Ujedno je, uz Matičinu potporu, osnovana i kazališno-filmska udruga *Lipa*, a iz nje je

izrasla odlična amaterska kazališna grupa koju predvodi Iljo Benković. Benković je, uz Ivu Gregurevića, glavni organizator DHF-a u Orašju, koji se pretvorio u ovako značajan događaj i u tradicionalnu priredbu. Na službenom otvorenju ove za hrvatski narod u Bosanskoj Posavini

iznimno važne kulturne manifestacije, publici se predstavljaju redatelji i glumci Festivala, pozdravljaju ih najviši državni dužnosnici, a slijedi i ugodno i veselo druženje.

Ovogodišnji festival u Orašju započeo je 8. rujna i prvi put trajao je čak osam dana, uz predstavljanje hrvatskih filmova najnovije produkcije. Do sada najveći broj uzvanika odazvao se pozivu na svečano otvaranje te su, uz nazočnost publike iz Posavine, kao i tridesetak glumaca i redatelja, svi dijelili radost filmske svečanosti po 12. put zaredom. Svečanom otvaranju nazočila je, uz brojne uglednike, i Katarina Fuček, ravnateljica HMI-a. Ravnateljica je u svojem obraćanju prisutnima istaknula da ova manifestacija, uz kulturološku dimenziju, dobiva i društvenu i gospodarsku jer "... Posavlјaci imaju srce, imaju osjećaja za ono što rade". Županijski ministar prosvjete, znanosti, kulture i športa Marijan Živković uručio je "srcu festivala" i domaćinu, glumcu Ivi Gregureviću posebnu zahvalnicu i sat kao zahvalu za njegov doprinos u kulturi. Ivo Gregurević također je poklonio vrijedan dar (zlatni dukat) za životno djelo kolegi Vanji Drachu. Glumci i redatelji poklonili su se publici, primili darove, simbole ovoga kraja, i publiku zasuli cvijećem. ■

Glumac Vanja Drach primio je nagradu za životno djelo

Bokeljska priča ispričana u Rijeci

Spiritus movens toga dobro osmišljenog i izvedenog projekta bio je tajnik Hrvatske građanske inicijative Crne Gore Tripo Schubert. Da se tako zahtjevan projekt mogao ostvariti, duguje se posebna zahvalnost pokrovitelju Gradu Rijeci

Nastup ženske klapa "Bisernice Boke"

Bokeljsku priču ispričali su potkraj rujna Hrvati Boke gradu Rijeci. Sve je započelo prije nekoliko mjeseci kada je izaslanstvo Rijeke, koje je predvodio gradonačelnik Vojko Obersnel, posjetilo Crnu Goru pa tako i Kotor. U susretu s predsjednikom Hrvatskoga građanskog društva Crne Gore (HGDCG) dr. Ivanom Ilićem i tajnikom Tripom Schubertom, predloženo je da grad Rijeka bude pokrovitelj projekta *Bokeljska priča* kojom će se članovi toga društva predstaviti u Hrvatskoj dijelom svoje bogate kulturne baštine. *Priča* je započela koncertom Gradske glazbe Kotor-a u Kazališnom parku pod ravnjanjem dirigenta Vladimira Begovića, a reper-toar je sadržavao i klasična i moderna djela domaćih i stranih autora. Gradskoj glazbi pripala je čast da svojim nastupom otvori i Etnosmotru koja se održavala u

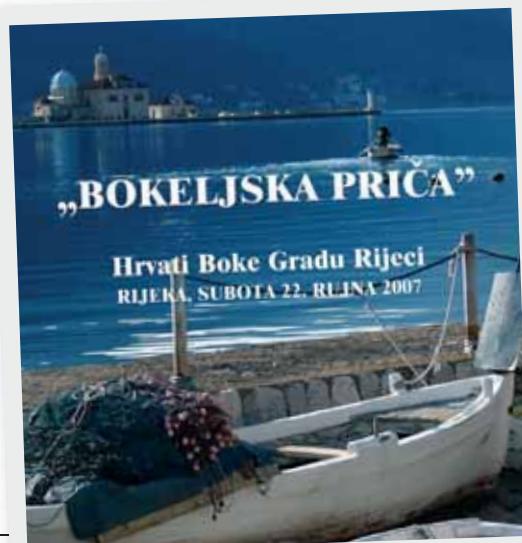
Rijeci. Ove godine Gradska glazba Kotor-a proslavila je 165 godina postojanja i u tijeku svoga djelovanja značajno je obilježila raznoliki kulturni život u Crnoj Gori. U orkestru svira više od 40 članova, mahom mladih, a tomu je umnogome pridonijelo ponovno otvaranje Srednje muzičke škole u Kotoru.

PREDSTAVLJENA IZDAVAČKA DJELATNOST

HGDCG predstavio je u Rijeci svoju respektabilnu izdavačku djelatnost koju su ostvarili u protekle četiri godine, od ukupno šest godina svojega postojanja. O izdavačkoj djelatnosti govorio je predsjednik Društva dr. Ivan Ilić. Uz potporu i razumijevanje mnogih, vodstvo HGDCG s puno i žara i mara godine 2003. pokreće tiskanje prvih novina na hrvatskom jeziku u Crnoj Gori - "Hrvatskog glasnika". Bio je to početak koji je najavio značajnu i plodnu izdavačku djelatnost. U proteklom razdoblju, osim mjeseca

"Hrvatski glasnik", koji se distribuira na kioscima u Crnoj Gori, a putem preplate stiže u Hrvatsku, izdano je nekoliko značajnih knjiga. Objavljena je knjiga "Perast još živi" uglednog novinara i publicista Tomislava Grgurevića. U suradnji s Nacionalnom zajednicom Crnogoraca Hrvatske u Zagrebu i Bokeljske mornarice Kotor tiskane su dvije knjige: knjiga "Život i djelo Vladislava Brajkovića" tematski vezana uz pomorsko pravo, a kojom je ujedinjen znanstveni, nastavni, kulturni i povijesni doprinos akademika Brajkovića, te "Odabранe pjesme i proza Frana Alfirevića". Povod je bio 50. obljetnica pjesnikove smrti, a iz njegova bogata i raznovrsna opusa izvršen je odabir pjesama i proze koji su tematski vezani za Boku.

Očita je orientacija HGDCG-a da u svojoj izdavačkoj djelatnosti prikaže bogatstvo tradicije i kulture u širem smislu riječi, ali i postignuća u specifičnim područjima. Na tom je tragu i objavljena knjiga Vicka Nikolića "Boka Kotorska u pjesmi, slici i sjećanju", u kojoj autor prikuplja stare pjesme da ih sačuva od zaborava, ali stvara i nove, te na osnovnoj glazbenoj matrici dalmatinskog melosa, *a grosso modo* mediteranskog, stvara

Napisala: Vanja Pavlovec

Vanja Pavlovec (HMI - Rijeka), Mario Seifert - riječki Bokelj i Tripo Schubert (tajnik HGDCG)

sjajni kolaž tekstova i glazbe posvećenih Boki kotorskoj.

Povijest jedne hrvatske iseljeničke zajednice - u XVI. st. u Mletke iseljeni stanovnici grada Bara kao posljedice osmanlijskih osvajanja - temeljena je na višegodišnjim istraživanjima izvorne arhivske građe kako bi se osvjetlile stoljetne hrvatsko-talijanske povijesne i kulturne veze, objelodanjena je u knjizi dr. sc. Lovorke Čoralic "Barani u Mlecima".

Knjiga prof. dr. Milenka Pasinovića "Hrvati u Crnoj Gori s posebnim osvrtom na Boku kotorskiju i drugu polovicu XX. stoljeća" u izdanju "Adamića" iz Rijeke te uz novčanu pomoć Grada Rijeke i Županije primorsko-goranske, bila je predstavljena Riječanima u okviru *Bokeljske priče*. Koristeći se dostupnim arhivskim izvorima, dan je prikaz demografskog razvoja i kretanja u prostoru i vremenu na teritoriju koji danas obuhvaća Republiku Crnu Goru, a posebno područje Boke kotorske s osvrtom na uzroke smanjenja broja Hrvata do današnjega manjinskog položaja.

IZLOŽBA POVIJESNIH FOTOGRAFIJA I STARIH RAZGLENDICA

"Bokeški ljetopis" godišnje je izdanje HGDCG-a kojim se čitateljima predstavljaju društvena dostignuća i u prošlosti i u sadašnjosti. Prošle, 2006. godine, Društvo je u povodu svoje pete obljetnice objavilo i monografiju o svojem radu i djelovanju. Izložba povijesnih fotografija

hrvatskih društava i starih razglednica Boke u minula dva stoljeća dokument je vremena koji ujedno prikazuje i promjene koje su se zbile na tim prostorima i u krajoliku i u društvu. Tu vrijednu kolekciju s više od stotinu razglednica raznih autora, Riječani su imali prigode vidjeti zahvaljujući kolezionaru i zaljubljeniku Boke i njegine povijesti Miraslavu Ulčaru rođenom u Perastu. Drugi značajni dio izložbe čine povijesne fotografije udruženja koja su se počela osnivati kao odjek na Ilirski preporod i buđenje nacionalne svijesti. Tijekom vremena od 1848. godine do danas u Boki kotorskoj osnovano je 55 društava različitih programskih sadržaja, i to: kulturnih, prosvjetnih, glazbenih, pjevačkih, radničkih, sportskih. Najstarije društvo, osnovano u Kotoru 1842. god., bila je "Građanska glazba". Prvo društvo s hrvatskim predznakom bilo je Hrvatski dom, ranije Slavjanski dom, nastao 1898. godine i s programom njegovanja hrvatskog jezika. Velik broj društva i njihovo djelovanje svjedoče o nacionalnom osjećaju i ponosu na svoj, hrvatski identitet u Boki kotorskoj. "Bisernice Boke", ženska klapa koja već 28 godina svoga postojanja njeguje i prenosi bogatu glazbeno-kulturnu tradiciju Boke pjevanjem *a capella* u četiri glasa, ima na repertoaru stare pjesme iz XVII. i XVIII. stoljeća zvanim i "bugaršticama", ali i pjesme našeg doba. "Bisernice boke" svoj prvi nastup u Rijeci imale su na predstavljanju knjige i izložbe, ali u punom su se sjaju pokazale na Trsatskoj

gradini koja je bila prirodna scena za dražestan glazbeno-scenski igrokaz "Na kotorskoj pjaceti" koji su izvele zajedno s *Kotorskom vlastelom*.

BOKEŠKA KUŽINA

Bokeška kužina predstavila je izvorne kulinarске delicije Boke s kojima su se gosti imali prigode upoznati i kušati ih, a VIS "Tri kvarta" zaokružio je cjelokupnu ugodnu atmosferu, ali 22. rujna i izuzetno predstavljanje Hrvata iz Crne Gore. *Spiritus movens* toga dobro osmišljenog i izvedenog projekta bio je tajnik HGDCG-a Tripo Schubert. Da se tako zahtjevan projekt mogao ostvariti, duguje se zahvalnost pokrovitelju Gradu Rijeci te supokroviteljima Primorsko-goranskoj županiji, Turističkoj zajednici Grada Rijeke i Županijskoj gospodarskoj komori. Suorganizatori su bili Hrvatska matica iseljenika podružnica Rijeka i Zajednica Crnogoraca Primorsko-goranske županije. Brojni ugledni gosti pribivali su *Bokeljskoj priči*, a u Rijeku su u povodu toga doputovali i Branko Lukovac, veleposlanik RCG u Hrvatskoj, te Petar Turčinović, veleposlanik RH u Crnoj Gori. ■

CB The Croatians of Montenegro presented their culture in the city of Rijeka in late September, in a programmed called the Story of Bokelj / Bokeljska priča. The program, organised by the Croatian Civil Society of Montenegro, encompassed exhibitions, concerts, book presentations, the sampling of traditional dishes and much more.

Limena glazba iz Kotora održala je koncert ispred riječkog HNK

“JESEN STIŽE, KUKURIZI ZLATE”

Ovogodišnje “Vinkovačke jeseni”, održane su pod pokroviteljstvom predsjednika Vlade RH dr. Ive Sanadera, privukle su 100 000 posjetitelja, a u sklopu Jeseni održano je 50 različitih kulturnih, gospodarskih i športskih priredbi

Pod visokim pokroviteljstvom predsjednika Vlade dr. Ive Sanadera, od 7. do 16. rujna održane su 42. po redu “Vinkovačke jeseni”. Glazbeno-scenskom priredbom “Jesen stiže, kukuruzi zlate”, 15. rujna svečano su na Trgu bana Josipa Šokčevića otvorene 42. “Vinkovačke jeseni”. U ime pokrovitelja, “Jeseni” je proglašila otvoreniima potpredsjednica Vlade i ministrica obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti Jadranka Kosor. “Došli smo se pokloniti tradiciji te zahvaliti svima onima koji su u proteklim desetljećima čuvali i očuvali tradiciju i hrvatske korištene. Moto ovogodišnjih “Jeseni” “Jesen stiže, kukuruzi zlate”, osim na plodove i bogatstvo jeseni, podsjećaju i na dane obrane Hrvatske u Domovinskom ratu i “kukuruzni put” kojim je sa slobodnih područja stizala pomoć opkoljenom Vukovaru”, istaknula je Kosor koja je tom prigodom zahvalila braniteljima u obrani Hrvatske u Domovinskom ratu.

Vinkovački gradonačelnik i predsjednik Organizacijskog odbora Jeseni, dr. Mladen Karlić u pozdravnom slovu na-

rin Srakić, saborski zastupnici i župani s vukovarsko-srijemskim županom Božom Galićem na čelu.

Najatraktivniji dio svetkovine na Bosutu svečani je mimohod svih sudionika “Jeseni” održan u nedjelju 16. rujna, koji je pratilo 50 000 gledatelja. Na njemu se predstavilo 8 000 sudionika u 75 folklornih skupina iz Hrvatske, BiH, Njemačke i Vojvodine, te 20 jahača i 24 konjske zaprege. Sudionici izvornih folklornih skupina ponosno su prošetali središtem Vinkovaca sve do stadiona vinkovačkog prvogligara NK Cibalije, gdje su se svi zajedno uhvatili u šokačko kolo, simbolizirajući zajedništvo i prijateljstvo.

Ova tradicionalna manifestacija u gradu na Bosutu ove je godine privukla 100 000 gledatelja iz domovine i izvan-domovinstva zorno pokazujući kako se čuva hrvatska folklorna baština

Budući da “Jeseni” nisu samo smotra folklora, valja istaknuti kako je u sklopu ove najveće državne manifestacije održano 50 različitih gospodarskih, kulturnih i športskih priredaba. ■

CB This year's “Vinkovci Autumn”, held under the auspices of Prime Minister Ivo Sanader, drew 100,000 visitors. 50 various cultural, business and sports events were held.

Održivi razvoj poduzetništva

"Europski dan poduzetnika pod europskim brandom promovira poduzetništvo, prijenos dobre prakse, partnerstvo, umrežavanje i suradnju", istaknula je Katarina Jagić

Uz agrebačkoj KD Vatroslava Lisinskoga 5. listopada održana je svečanost u povodu 4. europskog dana poduzetnika (EDE 2007). CROATIA). Četvrtim po redu Europskim danima poduzetnika - EDE 2007. CROATIA prethodili su događaji koji su se održali od 1. do 7. listopada u devetnaest hrvatskih gradova pod nazivom "Gradovi-centri izvrsnosti: doprinos rastu, zapošljavanju, konkurentnosti i održivom razvoju poduzetništva". Gotovo svi predstavnici gradova-suorganizatora 4. Europskog dana poduzetnika koji su organizirali okrugle stolove i druge događaje nazočili su svečanosti u KD V. Lisinskog, gdje je organiziran prijam sudionika, kao i svečanost na kojoj su dodijeljene nagrade institucijama i poduzetnicima.

Posebna priznanja dodijeljena su organizatorima i pokroviteljima Europskog dana poduzetnika u zadnje četiri godine, dok su nagrade poduzetnicima nominiranim od gradova suorganizatora najboljem gradu suorganizatoru te gradu suorganizatoru za najbolju studiju razvoja dodijelili su predstavnici Privredne

banke Zagreb, Microsofta Hrvatska, Sveučilište u Essexu i Europska komisija.

Sljedećeg je dana održana glavna rasprava, a na okruglom je stolu nazočila i predstavnica HMI-a Dijana Perković-Mašala, koja je predstavila rad HMI-a, inače i suorganizatora spomenutog događanja.

Četvrti po redu Europski dan poduzetnika održan je u organizaciji Udruge malih i srednjih poduzetnika u suradnji s glavnim partnerom OECD-om i suorganizatorima KD V. Lisinski, Prvom privatnom ekonomskom školom "Katarina Zrinski", potom Europskim pokretom Split, Microsoftom Hrvatska, Hrvatskom maticom iseljenika, Zagrebačkom školom ekonomije i managementa i glavnim stručnim partnerom VERN. Pokrovitelji su ovoga važnog skupa Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva, te Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta. Podupiratelji su Predsjednik RH i Europska komisija.

"Ove godine imamo čast da je EDE u Hrvatskoj ušao u okvir obilježavanja 50. obljetnice Europske unije, a Europski dan poduzetnika pod europskim bran-

Katarina Jagić, predsjednica Udruge malih i srednjih poduzetnika

dom promovira poduzetništvo, prijenos dobre prakse, partnerstvo, umrežavanje i suradnju", istaknula je Katarina Jagić, predsjednica UMIS-a. Pri tom je dodala kako je cilj EDE-a, upozoriti na značenje gradova u razvoju poduzetništva, inovacija i znanja, te potaknuti na njihovu razmjenu. Primjer europskih gradova koji su do sada organizirali događanja pod znakom EDE-a pokazuje, istaknula je Jagić, da su unapređenje kvalitete poduzetništva i života najvažniji za zadržavanje mladih stručnjaka u lokalnim sredinama i to je ujedno jedna od najvažnijih poruka ovogodišnjeg EDE-a. ■

Sudionici Europskog dana poduzetnika

CB Zagreb's Vatroslav Lisinski concert hall played host October 5th to a gala event on the occasion of the 4th European Day of Entrepreneurs (EDE 2007 CROATIA). The fourth European Day of Entrepreneurs – EDE 2007 CROATIA – was led up to by events that were held from October 1 to 7 in nineteen Croatian cities under the moniker "Cities – Centres of Excellence: Contribution to Growth, Employment, Competitiveness and the Sustainable Development of Entrepreneurship".

Napisala: Željka Lešić

USPJEŠNO PREDSTAVLJANJE HRVATSKIH ISELJENIKA

Na dojmljivom izložbenom prostoru HMI-a uspješno su se predstavili Hrvati iz Austrije, Australije, Mađarske i Vojvodine, zorno pokazujući s koliko se mara hrvatska tradicija i rukotvorstvo čuvaju izvan granica Hrvatske

Nastup HKC "Bunjevačkog kola" iz Subotice na Eko-etno sajmu

Pod pokroviteljstvom Vlade RH, te Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva, kao i Ministarstva mora, turizma, prometa i razvijanja, u utorak 11. rujna u sklopu 83. Jesenskoga međunarodnog velesajama, svečano je otvorena specijalizirana izložba "Eko-etno Hrvatska". Izložba se održava po peti put, a cilj je manifestacije očuvanje i rast svijesti o ekologiji, te o značenju i očuvanju etnosa, vraćanju zdravom životu i pravilnoj prehrani, kao i poticanju autohtonih znanja, običaja i proizvoda. Izložba je izrasla iz potrebe da se javnosti predstave specifične ponude

Napisala: Željka Lešić Snimila: Snježana Radoš

tradicionalnih i ekoloških proizvoda svih hrvatskih županija. U nazočnosti župana, dožupana, gradonačelnika, te brojnih uzvanika, proizvođača i izlagaca, priredbu je otvorio hrvatski ministar poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva Petar Čobanković.

SVAKE GODINE SVE BOGATIJA IZLOŽBA

Hrvatska mora sačuvati svoj ruralni prostor i ljude, te ih potaknuti da taj prostor i dalje razviju. Izložba "Eko-etno Hrvatska" upravo potiče te vrijednosti i svake godine postaje sve bogatija, čemu se iznimno veseli Vlada RH koja je već tradicionalno pokrovitelj manifestacije - istaknuo je u prigodi otvaranja izložbe ministar Čobanković.

Nazočnima se tom prigodom obratila i direktorka izložbe Dijana Katica.

Organizatori izložbe su Hrvatski farmer d.d. i Zagrebački velesajam, a glavni je pokrovitelj Vlada RH. Partner projekta je Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Federacije BiH.

Na izložbi prvi put sudjeluje i Hrvat-

Anica i Ivan Kostyan iz Gradišća izložili su svoje predmete iz keramike

Na štandu HMI-a predstavio se i Denis Valcich, poznati hrvatski kuhar iz Australije

Čuvene slamarke iz Bačke - žene koje izrađuju umjetnine iz slame

ska matica iseljenika, koja je u paviljonu 1 ZV-a javnosti predstavila proizvode i suvenire Hrvata iz Australije, Austrije, Mađarske i Vojvodine. Izlagачi na Matičinu štandu bili su: Dennis Valcich (Valčić), poznati hrvatski kuhar iz Australije, glasoviti vinari Mišo Hepp iz Mađarske i Mate Kliković iz Austrije, Anica Kostyan - keramičarka iz Austrije, te umjetnice u izradbi slamom, poznate slamarke iz Vojvodine, koje su predstavljale Jozefina Skenderović i Edita Petrekanić-Bačić. U sklopu eko-etno izložbe u organizaciji Hrvatske matice iseljenika i uz potporu Fonda za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost, u četvrtak 13. rujna na štandu HMI-a održan je Dan hrvatskog iseljeništva, uz prigodni program na središnjoj pozornici.

DAN HRVATSKOG ISELJENIŠTVA

Treći dan manifestacije "Eko-etno Hrvatska" u četvrtak 13. rujna protekao je u znaku Hrvatske matice iseljenika, koja se prvi put uspješno predstavila na jubilarnoj izložbi. U dojmljivom, prigodno uredenom izložbenom prostoru Hrvati iz Australije, Austrije, Mađarske i Vojvodine, svojim su izlošcima nazočnim pokazali kako se hrvatska tradicija i rukotvorstvo čuvaju i kako originalni proizvodi nastaju izvan Lijepe naše. Veliku pozornost tom su prigodom privukle nadaleko poznate slamarke koje su se predstavile originalnim rukotvorinama od slame, potom keramičar Ivica Kosić koji su keramički izložbeni predmeti mnoge osvojili zanimljivim oblicima i

veselim bojama, dok su vina Miše Heppa iz Mađarske i Mate Klikovića iz austrijskog Gradišća s velikim zanimanjem pratili ljubitelji dobre kapljice. Mnogi su od njih imali prigodu na Matičinu štandu i kušati poznate sorte vina iz podruma cijenjenog vinara Mate Klikovića. "U zadnjih 25 godina mnogo je ljudi bilo kod mene u obiteljskom poduzeću Mate u Austriji, a sada će svi ljubitelji moga vina imati mogućnost kupiti ta vina i u Hrvatskoj", najavio je otvaranje svojega predstavnštva u Hrvatskoj Mate Kliković

U prigodnom pozdravnom slovu iseljenicima, Dijana Katica, predsjednica Uprave Hrvatskog farmera, istaknula je kako joj je iznimno draga što je prepoznata vrijednost ovoga projekta, te se nada kako će ubuduće biti zastupljeno u većem broju i njihovo sudjelovanje na

izložbi postati tradicionalno.

Voditeljica marketinga i promocije HMI-a Ivana Rora naglasila je kako "Eko-etno Hrvatska" hrvatskim iseljenicima pruža mogućnost za bolje upoznavanje vlastite tradicijske kulture. "Stoga se Matica i odlučila predstaviti na ovoj velikoj izložbi", istaknula je Rora.

NASTUP "BUNJEVAČKOG KOLA" IZ SUBOTICE

U glazbenom dijelu programa, na središnjoj pozornici predstavili su se članovi HKC-a "Bunjevačko kolo" iz Subotice koji su svojim plesom i pjesmom mnoge dirnuli u srce. Još jedanput su pokazali i dokazali, pjevajući, "da Bunjevac živi".

"Svaki naš dolazak u Hrvatsku, nama je poseban doživljaj. Osim toga što je to prigoda za poznanstva i kontakte, za nas je ovo izlaganje i mnogo više. Često smo u Hrvatskoj i često izlažemo, a HMI nam uvijek pomaže oko prezentacije. Stoga, čim ste nas pozvali, odmah smo došle i jako smo zadovoljne izložbom jer je kod nas na izložbenom prostoru veselo i uvek se nešto događa", istaknula je Jozefina Skenderović.

Istovjetna razmišljanja iznijeli su i ostali naši izlagачi koji su najavili svoj dolazak i sljedeće godine. ■

Degustacija vina Mate Klikovića, poznatog gradiščanskohrvatskog vinara iz Austrije

CB The specialised Eco-Ethno Croatia exhibition had its grand opening in mid September at the 83rd International Autumn Grand Fair in Zagreb. The Croatian Heritage Foundation is taking part in the exhibition for the first time, presenting the products and souvenirs of the Croatians of Australia, Austria, Hungary and Vojvodina.

Stotinjak sudionika na drugom HIDIS-u

Ove je godine na skupu posebna pozornost posvećena vrednovanju jezičnoga znanja. Budući da za vrednovanje znanja hrvatskoga kao drugoga i stranoga jezika još ne postoje standardizirani testovi

Svečano otvoreno znanstvenog skupa u zgradici Matice hrvatske

U organizaciji Odjela za kulturu hrvatskoga jezika Hrvatskoga filološkoga društva i suorganizaciji Hrvatske matice iseljenika, u Zagrebu je od 20. do 22. rujna održan drugi znanstveni skup "Hrvatski kao drugi i strani jezik" (HIDIS II). Na skupu se okupilo stotinjak sudionika, a šezdeset troje izlagачa iz zemlje i inozemstva održalo je zanimljiva, aktualna i poučna predavanja.

Skup je započeo u četvrtak 20. rujna predstavljanjem knjiga u Društvu sveučilišnih nastavnika. Predstavljene su knjige koje su izišle od posljednjega HIDIS-a, a uskoj su vezi s temom skupa: drugo izdanje knjige Vinka Grubišića *Croatian grammar*, knjiga Zrinke Jelaske i suradnika *Hrvatski kao drugi i strani jezik* te *Sinonimija i sinonimičnost u hrvatskome jeziku* Bernardine Petrović. Predstavljen je i novi udžbenik za učenje hrvatskoga Marice Čilaš-Mikulić i suradnika *Hrvatski za početnike 1.*, te najavljen priručnik za poučavanje hrvatskoga kao nematerinskoga jezika *Drugi jezik hrvatski*. Glavna urednica časopisa *Lahor* dr. sc. Zrinka Jelaska predstavila je prva dva broja časopisa za hrvatski kao materinski, drugi i strani jezik.

Radni dio skupa započeo je u petak

21. rujna svečanim otvaranjem u Matici hrvatskoj. Sudionike skupa pozdravili su profesor emeritus Ivo Škaric, predsjednik Hrvatskoga filološkoga društva, prof. dr. sc. Bojan Baletić, prorektor za razvoj i prostorno planiranje Sveučilišta u Zagrebu, Domagoj Ante Petrić, zamjenik ravnateljice Hrvatske matice iseljenika, Vinko Filipović, ravnatelj Agencije za odgoj i obrazovanje, mr. sc. Jasmina Novak, načelnica Samostalne službe za prevođenje iz područja europskih integracija MVPEI-a te Staša Skenžić, zadužen za rad lektorata u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa. U pozdravnim su govorima istaknute važnost i aktualnost teme skupa, posebice s obzirom na nastojanja Republike Hrvatske za uključivanje

nje u EU te provedbu Bolonjskoga procesa koji podrazumijeva protok studenata i visokoškolskih nastavnika.

Očuvanje hrvatskoga jezika u hrvatskih iseljenika i pripadnika hrvatske manjine u susjednim zemljama, važna je i trajna zadaća cijelokupnoga društva. U hrvatskoj znanstvenoj i stručnoj zajednici svijest o važnosti te zadaće i te kako je prisutna, što je pokazao i poziv organizatora skupa upućen dr. sc. Judit Navracsics (Sveučilište Pannonia, Veszprem, Mađarska) za sudjelovanje na skupu plenarnim izlaganjem. Dr. Navracsics govorila je o jeziku mađarskih Hrvata, a svoje je izlaganje potkrnjepila i zvučnim zapisima.

Izlaganja na skupu održana su u dvjema paralelnim sekcijama. U jednoj se sekciji najprije raspravljalo o leksiku i rječnicima, a zatim o utjecaju različitih jezika na učenje hrvatskoga. Teme druge sekcije bile su nastava i razine hrvatskoga jezika te jezično osvješćivanje.

Ove je godine na skupu posebna pozornost posvećena vrednovanju jezičnoga znanja. Budući da za vrednovanje znanja hrvatskoga kao drugoga i stranoga jezika još ne postoje standardizirani testovi, te nam taj opsežan posao tek predstoji, dragocjena su iskustva zemalja i jezika u kojima su oni već izrađeni, o čemu se mnogo raspravljalo na skupu. Dr. sc. Barbara Kryžan-Stanojević s Filozofskoga fakulteta u Zagrebu održala je pozvano predavanje o certifikaciji znanja

Osim izlaganja, skup je uključio i nekoliko stručnih radionica (na fotografiji dramska radionica)

Napisala: Lidija Cvikić

poljskoga jezika, nakon čega je uslijedio panel o vrednovanju jezičnoga znanja u mađarskome, češkome te američkome engleskome. Jasmina Muraja i Marija Rebešak iz Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje govorile su o Stručnom usavršavanju i ispitivanju hrvatskoga, a Marijana Vučić-Pečnik i Natalija Andračović-Kostanjevac iz Škole stranih jezika Katarina Zrinski pri Ministarstvu obrane održale su predavanje i radionicu o procesu nastanka jezičnih ispita.

Prvoga je dana skupa u prostorima Hrvatske matice iseljenika održano i predstavljanje programa i postera te predstava "Govorite li hrvatski?" akademskoga glumca Joška Ševe.

Drugi je dan skupa započeo plenarnim izlaganjem dr. sc. Mirne Valdevit s Ekonomskoga fakulteta u Zagrebu o netipičnim vrijednostima i njihovoj važnosti pri jezičnim istraživanjima. Kao i prethodnoga dana, rad je nastavljen u dvije sekcije. Govorilo se o raznolikim temama: fonetici i fonologiji, jezičnim priručnicima i pragmatici, gramatičkim kategorijama te nastavi, nastavnicima i studentima. Uslijedilo je gostujuće predavanje dr. sc. Ine Ferbežar o ustroju i radu Centra za slovenski kao strani jezik sa Sveučilišta u Ljubljani. Ista je predavačica u suradnji s Vesnom Požgaj-Hadži održala predavanje i radionicu o izradi jezičnih testova. U poslijepodnevnome su dijelu predavanja održana u dvije sekcije: jezične usporedbe i djelatnosti te stavovi i uporaba jezika. Radni je dio sastanka završio djelom radionicama: radionicom o dramskome izrazu u nastavi hrvatskoga kao drugoga jezika te frazeološkom radionicom.

Stotinjak sudionika bilo je iznimno zadovoljno skupom, a posebno su pohvalili održavanje radionica, novinu ovogodišnjeg HIDIS-a. Dramska i frazeološka radionica pružile su praktičarima mnogo zanimljivih ideja za nastavu, a panel i radionice o jezičnom vrednovanju bile su vrijedno iskustvo za sudionike kojima je hrvatski kao drugi i strani jezik u središtu znanstvenoga interesa. Sudionici su se rastali sa željom da dvije godine do sljedećega HIDIS-a što prije prođu. ■

CB The second "Croatian as a Second and Foreign Language" expert symposium, organised by the Croatian Philological Society and co-organised by the Croatian Heritage Foundation, was held in Zagreb from September 20th to 22nd.

HLOVERKA NOVAK-SRŽIĆ NOVA GLAVNA UREDNICA INFORMATIVNOGA PROGRAMA HTV-A

ZAGREB - Hloverka Novak Sržić nova je glavna urednica Informativnoga programa HTV-a, Božidar Domagoj Burić direktor programa HTV-a, Duško Radić direktor programa Hrvatskog radija (HR), a Vladimir Kumbrija glavni urednik Informativnog programa HR-a, odlučilo je sredinom rujna Programsko vijeće HRT-a. Nativiše je prijepora u utorak izazvao prijedlog imenovanja Hloverke Novak-Sržić jer je u očitovanju novinara HTV-a nju poduprlo 48 posto, dok ih je 52 posto bilo protiv.

PROSLAVLJEN DAN NEOVISNOSTI ČILEA

SPLIT - Republika Čile 18. Rujna slavi Dan nezavisnosti. Budući da u Splitu živi grupa Hrvata povratnika iz te zemlje, svake godine HMI, podružnica Split, i Počasni konzulat Republike Čilea u Splitu obilježi taj čileanski državni praznik. Ovogodišnja je proslava započela u osnovnoj školi

"Bol", koja posredovanjem Matice surađuje s djelima škole u Čileu i u kojoj pohodaju nastavu djeca povratnika. Škola je bila dekorirana na čileanski način, a učenici su izveli prigodan program. Pjevalo se na španjolskom, prikazali su dva čileanska igrokaza i plesao se nacionalni ples - cuecu. Veleposlanik Čilea Ruiz Tagle pročitao je pozdravno pismo predsjednice Čilea.

GRADU VUKOVARU PREDANA OBNOVLJENA RUŽIČKINA KUĆA

VUKOVAR - Upraviteljica Fundacije "Ružičkina kuća" Maja Rendulić 13. rujna je na 120. obljetnicu rođenja prvoga hrvatskoga nobelovca Lavoslava Ružičke svečanom predajom ključeva vukovarskoj gradonačelnici Zdenki Buljan predala na uporabu Gradu Vukovaru obnovljenu i nadograđenu Ružičkinu rodnu kuću. Tom su prigodom izaslanik Predsjednika Republike dr. Izet Aganović, ministar kulture Božo Biškupić i predsjednik HAZU-a akademik Milan Moguš svečano otkrili spomen-ploču na pročelju Ružičkine kuće. Ministar Biškupić podsjetio je da je iz spomen-muzeja u Ružičkinoj kući u ratu nestalo svih 325 eksponata, od kojih je tek dio vraćen.

PRONAĐENA DREVNA GLINENA ČIZMICA

VUKOVAR - Keramičku čizmicu staru gotovo 5000 godina pronašli sredinom rujna i predstavili arheolozi na lokalitetu Vučedol kod Vukovara, a nalaz smatraju senzacionalnim te ga uspoređuju s glasovitom Vučedolskom golubicom pronađenom 1938. na lokalitetu Gradac nedaleko od lokacije sadašnjih istraživanja. "Čizmicu smo pronašli 10. rujna, ukopanu u podnicu vučedolske kuće koju datiramo u najmlađe razdoblje vučedolske kulture, oko 2800 g. pr. Kr.", rekla je Jacqueline Balen, voditeljica arheološkog istraživanja Vučedola, na javnom predstavljanju nalaza.

KONCERT VESNE TOPIĆ RUŽEVIĆ U PULI

PULA - "Ljetni susreti s iseljenicima u Istri" nastavljeni su i u rujnu. Svjedoči to i koncert Vesne Topić Ružević, mezzosopranistice iz Trsta, održan 6. rujna u crkvi sv. Franje u Puli. Nastup u vrlo usuglašenoj glasovirskoj pratnji tršćanske pijanistice Elisabette Baffolini, predstavio je publici umjetnicu djelima poznatih talijanskih, a na kraju i hrvatskih autora. Vesna Topić Ružević u rodnome Splitu završila je srednju glazbenu školu (violina), a zatim je nastavila studij i diplomirala solo pjevanje u Trstu, nakon toga i u Zagrebu. Svoj je umjetnički rad nastavila kao stalna suradnica u Teatru "Verdi" u Trstu, ali surađuje i s drugim kazališnim kućama u Italiji, Austriji i Njemačkoj.

IZLOŽBA IRIS MALTARIĆ U BERLINU

NJEMAČKA - U berlinskoj vojarni Julijus Leber svečano je otvorena izložba slika mlađe umjetnice Iris Maltarić. Sedamnaest ulja na platnu prikazanih ovom prigodom

svrstani su pod zajednički naziv "Wind- Sand- Sterne III" i odraz su i prikaz umjetničkog promišljanja i igre mašte i boja, fantazije i stvarnosti. Iris Maltarić je rođena u Berlinu godine 1972., pri čemu je tijekom devedesetih godina stjecala umjetničku naobrazbu. Toj naobrazbi pridružila je i diplome inženjera građevinarstva i gospodarstva, a trenutačno je u tijeku i njezin studij slavistike. Sestrana Iris Maltarić članica je berlinskoga slikarskog ateljea Terra i umjetničke radionice u općini Spandau, te s njima aktivno djeluje i često izlaže.

OBLJETNICA HRVATSKOGA CENTRA U NORTH FREMANTLEU

AUSTRALIJA - U velikoj dvorani Hrvatskoga centra u North Fremantleu 18. kolovoza svečano je obilježena 30. obljetnica otvaranja prvoga hrvatskoga doma u Zapadnoj Australiji u nazočnosti velikoga broja gostiju. Predsjednik HC-a Frane Podrug zaželio je dobrodošlicu gostima te zahvalio pokroviteljima i svima koji su na bilo koji način pomogli pri organizaciji ove proslave. Usljedio je govor Josipa Grgurića (pionira hrvatstva na ovim prostorima), koji je nazočne upoznao s početcima organiziranja Hrvata u Perthu. Konzul RH u Perthu Hrvoje Petrušić pozdravio je goste te članovima i upravi HC-a čestitao 30. obljetnicu. Burnim ovacijama popraćen je nastup folklornih grupa HFG "Zrinjski" i HFG "Zagreb".

U KÖLNU ODRŽAN FESTIVAL POPULARNE DUHOVNE GLAZBE

NJEMAČKA - Prvi po redu festival duhovne popularne glazbe pod nazivom "Dom kardinala Stepinca" održan je u 15. rujna u dvorani Bürgerzentruma u Kölnu, u organizaciji HKM-a Köln. Sve je na početku festivala, na kojem se okupio znatan broj posjetitelja, u ime delegata za hrvatsku pastvu u Njemačkoj fra Josipa Bebića pozdravio dr. Adolf Polegubić, koji je istaknuo kako je to također jedan o uspješnijih načina okupljanja hrvatske katoličke mladeži u Njemačkoj. Festival nije imao natjecateljski značaj, a nastupili su: Glorija Turić iz Rüsselsheima, skupina "Oče naš" iz HKM-a Koblenz, skupina "Čežnja" iz HKM-a Wuppertal, Zrinka i Hrvoje Tomašić, Zbor mlađih iz HKZ-a Stuttgart, Skupina iz HKM-a Köln "Modra rijeka", "Januš Band", te na kraju Marijana Zovko.

HODOČAŠĆE U SVETIŠTE MARIA STERENBACH

NJEMAČKA - Vjernici iz Hrvatske kataličke misije Giessen u velikom su broju u nedjelju 16. rujna hodočastili u marijansko svetište Maria Sterenbach, nedaleko od Wickstadtua u biskupiji Mainz. Nakon okupljanja u Wickstadt, voditelj misije fra Marijan Petričević priredio je blagoslov automobila. Potom su se svi u ophodu uputili do dva kilometra udaljenoga svetišta. Tijekom ophoda vjernici su molili krunicu i pjevali marijanske pjesme. Svečano misno slavlje služeno je ispred Gospine crkve, a predvodio ga je o. Petričević uz asistenciju stalnoga đakona u toj hrvatskoj misiji Mate Valjana koji je ujedno i propovijedao.

AUSTRALSKI UMJETNICI U ZAGREBU

ZAGREB - U ponedjeljak, 24. rujna veleposlanica Australije Tracy Reed organizirala je svečanu večeru u čast hrvatske umjetnice iz Australije Marijane Tadić koja izlaze svoje rade u Hrvatskoj, a također i australijske filmske ekipe koja ovdje snima film o Odiseju. Večeri su nazočili, pored umjetnice, i Ben Ferris, redatelj Filmske škole Sydney, Natalie Finderle, djevojka hrvatskog podrijetla, Ariana Kralj, ravnateljica zagrebačke Gliptoteke gdje se prikazuje izložba, te povratnici iz Australije bračni par Tudorović, inače ugledna poduzetnička obitelj koja u Biogradu ima hotele a u Zadru i poznati Arsenal u kojem je također prikazana izložba Marijane Tadić.

PRIHVAĆENI PLANOVI RAZVOJA HRVATSKE BRATSKE ZAJEDNICE

HBZ se posebno ponosi rezultatima svoje Kulturne federacije mladih i Školarinskom zakladom, istaknuto je na 22. nacionalnoj konvenciji te naše najstarije iseljeničke organizacije

Nacionalna konvencija Hrvatske bratske zajednice Amerike (HBZ) održana je od 17. do 19. rujna u hotelu "Flamingo" u Las Vegasu uz sudjelovanje 229 izaslanika iz SAD-a, Kanade i Hrvatske. Izaslanici su izabrali novi-stari Izvršni odbor, uz predsjednika Bernarda M. Luketicha, tajnik je Edward Pazo, a potpredsjednik Joseph Brigich. Predsjednik Luketich, koji je na 22. nacionalnoj konvenciji u Las Vegasu izabran u svoj osmi četverogodišnji mandat, ocijenio je skup vrlo uspješnim i najavio planove za povećanje broja članova Zajednice. Na dnevnom su redu 22. nacionalne konvencije HBZ-a, koja se održava svake četiri godine, analizirani rezultati dosadašnjeg rada i izloženi pravci razvoja, o čemu je skupu izvješće podnio predsjednik Glavnog odbora HBZ-a Bernard M. Luketich.

HBZ u svojoj 113. godini uspješnog djelovanja ima 475 odsjeka, a po broju članova i imovini ubraja se u veće bratske organizacije Amerike, čija snaga i danas izbjiga iz poriva za očuvanjem i razvijanjem hrvatskih kulturnih i duhovnih posebnosti. Osiguravateljska misija Zajednice nije se očitovala samo u materijalnoj pomoći Hrvatima u SAD-u i Kanadi i tek pridošlim sunarodnjacima već se iskazivala, uz brojne nacionalne, kulturne, sportske i prosvjetne aktivnosti, i u vrlo plodnoj humanitarnoj pomoći ugroženom čovjeku, kazao je predsjednik Luketich.

Glasilo HBZ-a, koje izlazi dulje od stoljeća, dvojezični englesko-hrvatski list *Zajedničar* urednika Johana Cindrica, dolazi u domove više od 31 000 hrvatskih obitelji u SAD-u i Kanadi putem kojeg je Konvencija bila izvrsno pripremljena. Najviše je izaslanika bilo iz Pennsylvanije koja ima čak 48 odsjeka, zatim Ohia,

Predsjednik HBZ-a Bernard Luketich (u sredini) s visokim gostima Konvencije

Illinoisa i Kalifornije, te iz kanadske provincije Ontario. Zanimljivo je da su u Hrvatskoj do sada zajedničari formirali 6 odsjeka (Zagreb, Ogulin, Koprivnica, Split, Rijeka, Županja), koji su također imali svoje izaslanike na Konvenciju u Las Vegasu.

Sva se današnja energija te zajednice usmjerava u omasovljenje članstva – koje se provodi tzv. graditeljskim kampanjama, odnosno prodajom životnog osiguranja. Za stabilan rast Zajednice nužno je prodati do 40 milijuna dolara životnog osiguranja godišnje. Imovina HBZ-a, prema izvješću državne revizije PA, iznosi 280 milijuna dolara za 2006. godinu. Uočava se rast od 5 %, tj. više od 13 milijuna dolara u odnosu na prethodnu, 2005. godinu. Tijekom prvih 8 mjeseci 2007. u Zajednicu su učlanjena 574 nova člana (lani 1 006) pa se opravdano možemo nadati daljnjem uspješnom razvoju HBZ-a.

Luketich je odbacio kritike o zastarjelosti fraternalističkog sustava stvorenog u vrijeme rane industrijalizacije Amerike u okružju velikih doseljeničkih zajednica, uglavnom iz Europe. "Nitko danas, ili u bliskoj prošlosti, ne pristupa fraternalističkim udrugama zbog osiguranja, nego stoga što one nude nešto što se novcem ne može kupiti. One su čuvari naših hrvatskih nacionalnih i vjerskih tradicija. One su vodiči do naših etničkih korijena i povijesti kako hrvatske, tako i američke. Posebno smo u Zajednici ponosni na rezultate naše Kulturne federacije mladih i Školarinske zaklade", naglasio je Luketich. ■

CB The National Convention of the Croatian Fraternal Union of America (CFU) was held in Las Vegas from September 17th to 19th with the participation of 229 delegates from across the USA, Canada and Croatia. The delegates re-elected the executive committee, CFU president Bernard M. Luketich, secretary Edward Pazo, and vice president Joseph Brigich.

Napisala: Vesna Kukavica

"Ljubav nas veže i spaja"

Crvenković su stigli u Australiju godine 1959. i uskoro su pod pokroviteljstvom Hrvatske katoličke misije osnovali grupu "Tamburica" iz koje je izrastao ansambl "Koleda"

Ove godine navršava se 40 godina plodnoga rada Hrvatskoga folklornoga ansambla Koleda koji su pokrenuli Ljubo i Vera Crvenković, zagrebački sveučilištarci i bivši članovi KUD-a "Ivan Goran Kovacić".

Evo kako je počelo. Dvoje mladih zaljubljenika u folklor našlo se u rujnu 1957. u njemačkom logoru za izbjeglice, kamo su se sklonili nakon ilegalnog napuštanja bivše Jugoslavije. Jedva da su se pojavili u logoru pokraj Nürnberga, hrvatski logorski dušobrižnik Dragutin Kavjak odmah ih je počeo nagovarati da počnu uvežbavati folklor hrvatske djevojke i mladiće koji su bili u sličnoj situaciji

Napisao: Franjo Harmat

- čekali rješenje molbi za iseljenje u Kanadu, Ameriku, Australiju ili Novi Zeland. Ljubo Crvenković i Vera Wegner, novopečeni bračni par, prihvatali su s veseljem zadržanje. U Australiju su stigli 1959. godine. Folklorna sekcija "Zagreb" živjela je tek godinu dana, a s onima koji su ostali nakon raspada Crvenković su osnovali novu grupu "Tamburica" pod pokroviteljstvom Hrvatske katoličke misije koju je vodio pokojni fra Rok Romac. Tih nekoliko pokušaja bio je uvod za "Koledu" koja traje već 40 godina. Mladi entuzijasti među kojima su bili Omer Brković, njegova sestra Erika, Franjo Horvat, pok. Ivan Bešlić, braća Ivica i Mario Šarić, Nada Petrović, Branika Dembić, Davor Zubić, pok. Miljenko Brković i još nekoliko drugih su, uz bračni par Crvenković, nastavili njegovati

folklor u iseljeništvu. Hrvatska folklorna grupa postajala je iz dana u dan sve popularnija u hrvatskoj zajednici, a uskoro se prozvala "Koleda".

NAGRADE I PRIZNANJA

Gdje god se pojavila, bila je rado primljena među našima, a među Australcima osvajala je prva mjesto na natjecanjima i festivalima. Već u prvoj godini, 1967., osvojili su prvo mjesto između desetak folklornih grupa drugih narodnosti, na "Waratah Spring Festivalu" u Sydney Town Hallu. To se nastavilo još nekoliko godina, sve do zatvaranja toga festivala. Veliki uspjeh iz razdoblja ranijih javnih nastupa bilo je također snimanje prvoga albuma Koledinih pjevačko-glasbenih repertoara 1969. godine. U ono je vrijeme procvao "Koledin" tamburaški orke-

star pod vodstvom Tonija Matijaševića. Poslije, tijekom godina, snimljena su još tri albuma i jedan CD. Prije 40-ak godina bili su zapravo jedina aktivna hrvatska folklorna grupa u Sydneyu, a možda i u cijeloj Australiji s dobro uhodanim programom izvornoga folklora prikazivanog u pedantno uvježbanim vlastitim koreografijama. Božo i Andela Potočnik, njihovi mentori, bivši kolege Crvenkovićevih sa Sveučilišta, te poslije mlađi glazbenik Tihomir Zlatić, nesumnjivo jedni od najmjerodavnijih folklornih domovinskih stručnjaka, pomagali su da "Koleda" ostane na pravom putu.

"Koleda" je ušla u potpuno novu fazu svećanim otvorenjem Sydney Opera House u listopadu 1973. godine. Prvo sudjelovanje na velikoj paradi pred kraljicom Elizabetom II, njezinom pratnjom, predstvincima tadašnje australske vlade na čelu s Goughom Whitlamom i drugim uglednicima, otvorilo je vrata ove kulturne ustanove, ne samo "Koledi", već i istaknutijim folklornim ansamblima različitih etničkih zajednica. Australia Arts Council, uz cijeli niz privatnih sponzora, omogućila je ostvarivanje redovitih godišnjih Folklornih festivala tijekom 23 godine, sve do 1996. Bila je zapravo jedini od svih sudjelujućih ansambala koji je nastupao neprekidno na svakom od 23 festivala. Najznačajniji od svih festivala bio je posvećen posjetu pok. kardinala Franje Kuharića u prepunoj koncertnoj dvorani Sydney Opera House, 23. studenoga 1980. Tom je prigodom i Kardinal odao veliko priznanje "Koledi" i ohrabrio u svojem završnom govoru, ne samo "Koledu" nego i cijelu hrvatsku zajednicu na uspostavljanje i održavanje veza sa svojim narodom u domovini Hrvatskoj.

Legende "Koleda" Ljubo i Vera Crvenković

Nada Bagarić, Ljubo i Vera Crvenković ispred rođendanske torte

Svečano proslavljenja obljetnica

Presjecanjem slavljeničke torte i uz prigodne govore i narodno veselje, članovi i prijatelji Hrvatskoga folklornog ansambla u prepunoj dvorani HD "Sydney" u Punchbowlu, proslavili su u subotu 8. rujna 40. obljetnicu uspješnog rada ovoga hrvatskoga folklornog ansambla, koji je do sada vjerno gajio folklorne tradicije hrvatskih krajeva, a to će nastaviti i ubuduće.

NA SMOTRI FOLKLORA 1982.

Bilo je još mnogih drugih javnih nastupa, kao što je bio koncert priređen u čast posjeta dr. Franje Tuđmana Australiji, te australskim, kao što je Festival of Sydney ili koncert u Sydney Town Hallu godine 2000., u sklopu Paraolimijskog festivala, na kojem je "Koledin" glazbeni ravatelj John Puškaš dirigirao australskim zborom "Coral Sea" od 500 pjevača, uz sudjelovanje "Koleda Vocalists", u izvedbi Potočnikovih obradbi "Dobar večer dobi ljudi" i "Alaj fino to baranjsko vino". Prva turneja dogodila se u lipnju 1982. godine. "Koledu", koja je bila uključena u godišnju zagrebačku Smotru folklora, pozdravio je razdragani Zagreb.

Slijedile su još dvije lijepo i isto tako uspješne turneje, i to 1987. i 1990 godine. Danas "Koleda" ima uhodani tzv. Artistic Team, radi se na održavanju repertoara, obnavljanju starijih grada i učenja novih. Držimo se, kažu supruzi Crvenković, "Koledinoga" gesla: "Ljubav nas veže i spaja" i nadamo se uspjehu na polju njegovanja hrvatskoga folklora. ■

CB The 40th anniversary of the Koleda Croatian Folklore Ensemble of Sydney, which has always faithfully nurtured the traditions of the Croatian regions, was celebrated on Saturday, September 8th, in the packed Sydney Croatian Association hall in Punchbowl by members of the ensemble and their friends with the cutting of a celebratory cake, speeches and folk festivities.

Spomen-kameni iz mesta stradavanja Hrvata

I ove godine u Udbini se 9. rujna okupilo više tisuća vjernika, bilo iz mjesne biskupije bilo hodočasnika iz svih krajeva Hrvatske od Hrvatskog zagorja i Istre pa do Dalmacije, a mnogi su hodočasnici došli i iz Hercegovine

Misno slavlje predvodio je riječki nadbiskup Ivan Devčić

Mnoštvo naroda na Udbini

Nakon što je prije dvije godine Hrvatska biskupska konferencija donijela odluku da se spomendan na 9. rujan 1493., kada se odigrala Krbavska bitka, obilježava kao Dan hrvatskih mučenika, proslava u Udbini dobila je općecrkveni i nacionalni značaj. Time se sve više oživotvoruje ideja gospičko-senjskog biskupa Mile Bogovića da crkvom u Udbini odamo poštovanje svima onima koji su u povijesti dali život za svoje suvremenike i kasnije generacije, a čija je mučenička krv postala sjeme novih kršćana. Biskup Bogović je svoju općenacionalno prihvaćenu ideju utemeljio na poruci pape Ivana Pavla II. da svi narodi popišu mučenike iz svoga prostora koji bi trebali postati inspiracija svojim suvremenicima.

I ove godine u Udbini se 9. rujna okupilo više tisuća vjernika, bilo iz mjesne biskupije, bilo hodočasnika iz svih krajeva Hrvatske od Hrvatskog Zagorja i

Napisao i snimio: Zvonko Ranogajec

Istre pa do Dalmacije a mnogi su hodočasnici došli i iz Hercegovine, posebno iz Širokog Brijega, mjesta koje je najpotpunije shvatilo pojam mučeništva.

Na prostoru ispred buduće crkve među vjerničkim pukom pozornost slikovitošću svečanih odora izazvali su predstavnici Hrvatske vojske i policije, kao i više od 20 povijesnih zastava hrvatskih vojnih i policijskih postrojbi. Misa je započela prinosnom povorkom članova braniteljskih udruga, motociklista koji su prinijeli 50 spomen-kamena iz mesta stradavanja Hrvata na području Hrvatske, BiH, Slovenije i Austrije. Kako je biskup Bogović poslje poručio, to je dio budućeg zida mučeništva koji će se ugraditi u crkvu hrvatskih mučenika, a očekuje se više stotina primjeraka kamena. Spomen-kameni doneseni su iz Bleiburga, Jazovke, Jasenovca, Macelja, Jadovnog, Kočevskog Roga, Tezno, Širokog Brijega, Mostara, Odžaka i ostalih stratišta na kojima su stradavali nedužni bez obzira na političke opcije, nacionalne, vjerske ili rasne razlike.

Misno je slavlje predslavio riječki nadbiskup Ivan Devčić u suslavljenu mjesnog biskupa Mile Bogovića, zadarskog nadbiskupa Ivana Prendića, porečko-pulskog biskupa Ivana Milovana i dubrovačkog biskupa Želimira Puljića. Biskup Mile Bogović pozdravio je na početku izaslanika predsjednika Hrvatskog sabora mr. Darka Milinovića, ličko-senjskoga župana Milana Jurkovića, župana Posavske županije u BiH Miju Matanovića, gradonačelnike Gospića, Šibenika, Oguštine, Odžaka, načelnike i ostale državne dužnosnike.

Nadbiskup Devčić je, govoreći u svojoj propovijedi o odnosu srca i razuma, podsjetio na hrvatski poraz prije 514 godina, kada je hrvatska vojska hameticice potučena u srazu s turskom. Tako je junačko srce pobijedilo razum, a svima je poznato kakav je konačni ishod bio. "Kamo sreće da se takvo razilaženje srca i razuma u našoj povijesti dogodilo samo u ovom slučaju", istaknuo je nadbiskup Devčić te upozorio na značenje dijaloga srca i uma: "Slično se srce i razum nasto-

jalo uskladiti i kod pripreme za gradnju ove spomen-ckrke. Moralna i svaka druga opravdanost njezine izgradnje, što ju je pokrenula i nadahnula velika ljubav, bila je ispitivana razlozima razuma kako se ne bi gradilo nešto što nema opravdanja ili što se ne može dovršiti. Važno je da i pri dalnjem ostvarenju, koje će nedvojbeno nailaziti na poteškoće poput svakoga velikog pothvata, želje i mogućnosti, srce i razum ostanu uskladeni. Samo je to jamstvo uspješnog završetka i samo tada će nas angažiranje oko izgradnje ovoga spomen-hrama ujedini na bitnim vrijednostima, za koje su mučenici živjeli i umirali".

Na kraju mise biskup Bogović je prenio zahvalu svim zaslužnima za uspješno održano misno slavlje te dao osnovne podatke o fazi gradnje CHM koja treba biti dovršena do 8. lipnja 2009. Tog je dana 2003. godine za svoga posjeta Hrvatskoj Sveti Otac u Rijeci blagoslovio

temeljni kamen za CHM u Udbini. Od predstavnika vlasti pozdrave su na kraju uputili ličko-senjski župan Milan Jurković i potpredsjednik Hrvatskog sabora mr. Darko Milinović. Župan Jurković pohvalio je dobru suradnju države i Crkve u Lici, a biskupu Bogoviću zahvalio je na ideji o gradnji crkve hrvatskih mučenika. Dopredsjednik Hrvatskog sabora mr. Darko Milinović označio je projekt crkve hrvatskih mučenika oživotvorenjem ideje pokojnoga predsjednika Tuđmana o jedinstvu domovinske i iseljene Hrvatske, a crkva postaje simbol snage i zajedništva hrvatskog naroda.

Nakon mise održan je uspješni

Spomenkameni iz hrvatskih stratišta

nastup nekoliko domaćih i gostujućih KUD-ova ■

CB This year again on September 9th, on Croatian Martyrs' Day, Udbina was host to a gathering of several thousand of the faithful, both from the local diocese and from all across Croatia – from the Hrvatsko Zagorje region and Istra to Dalmatia, while many pilgrims also made their way there from Bosnia & Herzegovina.

Američki Hrvati stipendiraju dubrovačke učenike

Urjnuj je u Dubrovniku nastavljeno stipendiranje budućih obrtnika Dubrovačko-neretvanske županije iz blagajne zaklade "Ante & Evelyn Mrgudic".

Svečana dodjela čekova od po 1 000 dolara održana je u prostorima Udruge Deša kojoj su nazočili predstavnici Libertas Foundationa iz San Pedra, Hrvatske matice iseljenika, djelatnici Deša, te roditelji i učenici-stipendisti.

Osnovni uvjet za dobivanje godišnje novčane potpore iz fonda hrvatsko-američkih donatora jest povratak učenika, koji pohađaju stručne-obrtničke škole, u mjesto boravka nakon završetka školovanja.

Inače stipendijski fond "Ante & Evelyn Mrgudic" osnovan je godine 2002. u sklopu Libertas Foundationa, a osnovao ga je upravo Ante Mrgudic. Ovo je već peta godina zaredom kako financijski potpomažu učenike koji se školuju za rjetke obrte.

Libertas Foundation, iz kalifornijskog grada San Pedra, čiji je predsjednik Niko

Hazdovac, osnovan je 1992. godine radi pomoći starom kraju, poglavito u ratno i poratno vrijeme, kada su članovi nesebično pomagali na razne načine. Zahvaljujući njima u Dubrovnik su pristigli prvi kontejneri s hranom i pučkom kuhinjom koju je dopremio dr. Gogo Karlovac. Slali su brojne donacije za obnovu crkava, stare gradske jezgre Grada, dubrovačku bolnicu, pomoći starijim i nemoćnim osobama te

razne druge pomoći. I danas, na festama sv. Vlaha prikupljaju novac kako bi pomogli starom kraju.

Za ovu školsku godinu 11 stipendija u iznosu od 1 000 dolara dobili su učenici: Roko Budimir, Ivana Bušković, Miho Duplica, Jelena Kolbasa, Ivan Knego, Ivan Medić, Mateo Milić, Kristia Mustapić, Nikša Pavlović, Mato Penetra i Hrvoje Radulj, te Udruga Deša.

Dubrovački stipendisti sa svojim donatorima iz Amerike

Pozdravnim riječima skupu se obratio ugledni iseljenik iz Los Angeleza Vlado Lonza, potom voditeljica Deše Jany Hansal, a vrijedne donacije učenicima je uručila predstavnica Libertas Foundationa iz San Pedra Luce Hazdovac. Na samom kraju druženja djeca su zahvalila donatorima na vrijednim darovima koji će, zasigurno, olakšati njihovo školovanje tijekom ove školske godine. ■

SRCE HRVATSKE

Pa, mi volimo Hrvatsku. Bili smo ovdje mnogo puta i nastaviti ćemo dolaziti sve više i više. Svaki put kada zrakoplov sleti u Hrvatsku, pogledamo jedna drugu i kažemo – "evo nas opet doma", jer Hrvatska je naš drugi dom

Gošće iz Amerike (sjede)
s domaćinima iz Matice

Nedavno su nas u Matici posjetile dvije gospode hrvatskog podrijetla koje žive u SAD-u i vlasnice su jedinstvene suvenirnice koja se zove "Srce Hrvatske" (Heart of Croatia) u mjestu Granville u saveznoj državi Ohio. Osim toga, Melissa Pintar Obenauf čiji predci dolaze iz Gorskog kotara (Crni Lug) i Pamela Lacko ličkih korijena i djevojačkog prezimena Jelinić već mnogo godina promiču hrvatsko ime, pa smo ih zamolili za razgovor.

Prije otprilike pet godina otvorili smo našu trgovinu, prodajući uglavnom preko interneta, jer su Hrvati razasuti diljem Amerike. U taj smo posao krenule jer volimo hrvatsku baštinu. Prije toga, pred više od trideset godina osnovali smo i vodili profesionalnu plesnu skupinu za odrasle pod nazivom "Živili". Izvodeći uglavnom pjesme i plesove iz Hrvatske, obišli smo cijelu Ameriku, a od 1978. godine pa sve do osamdesetih u više navrata dolazili smo na Ljetnu školu folklora HMI-a koja se održavala u Badiji.

Naša suvenirnica drukčija je od

ostalih po tome što na internetu i u prodavaonicama objašnjavamo detalje vezane uz suvenire kao što je to "pleter", što znači "grb" itd. Prodajemo na velikim hrvatskim okupljanjima po Americi, a internetom i po svijetu: Kanadi, Čileu, Argentini, Australiji, Japanu, Švedskoj pa čak i u Južnoj Koreji, gdje imamo mnogo narudžbi od tamošnjih Hrvata. Suvenire i darove uvozimo iz Hrvatske, ali imamo i nekoliko naših proizvoda. Primjerice lutku – doseljenicu koja nam priča o ranim doseljeničkim danima Hrvata.

Trenutačno ste u Hrvatskoj i posjetili ste Zagrebački velesajam, uključujući eko-eknoizložbu na kojoj je prvi put sudjelovala i Hrvatska matica iseljenika. Kakvi su vaši dojmovi?

– Izložba je bila tako dobro organizirana, tako prekrasno priređena. Svidjela nam se glazba i folklorni nastupi. Definitivno je bila najbolji dio Velesajma.

Bavite li se i nekim drugim projektima vezanima za Hrvatsku?

– Svakako. U lipnju smo doveli tri desetak američkih turista na dva tjedna

u Hrvatsku. Nije to bio običan turistički posjet. Nazvali smo ga "Kulturološkim uranjanjem". Najprije smo ostali tijedan dana u Zagrebu, gdje je grupa izravno sudjelovala u nizu kulturnih događanja. Na primjer, bili smo na probama folklornog ansambla "Lado" i na koncertu HRT-ova Tamburaškog orkestra. Odveli smo ih ne samo da vide zgradu Hrvatskoga narodnog kazališta nego i na jednu predstavu. Učitelji plesa dolazili su i davali im plesnu poduku.

Zatim smo otputovali u Punat na otoku Krku i tamo proveli tjeđan dana. Onamo Amerikanci baš ne zalaze. Od tamo smo ih vodili na izlete po Istri, na Plitvička jezera, otok Rab, Vrbnik itd. Tako se naša skupina tijekom tih dvaju tjedana uklopila u mjesto boravka, umjesto da se stalno pakiraju i raspariravaju putujući od jednog do drugog mesta. Bio je to toliko uspješan projekt da već sada imamo više od sedamdeset zainteresiranih za idući posjet koji ćemo, očito, morati podijeliti u dvije grupe.

Čini se da nema kraja vašim aktivnostima?

– Pa, prilično ste u pravu. Mi također podučavamo hrvatski folklor i ples na sveučilištu Rio Grande u Ohiu. Naši polaznici nisu Hrvati, ima mnogo zainteresiranih i neki od njih poslije dolaze s nama u Hrvatsku. Vidimo se kao veleposlanice Hrvatske, ha! ha! Pa, mi volimo Hrvatsku. Ovdje smo bili mnogo puta, nastaviti ćemo dolaziti sve više i više. Svaki put kada se zrakoplov spusti u Hrvatsku, pogledamo se i kažemo "evo nas opet doma", jer Hrvatska je naš drugi dom. ■

CB We were visited recently by two American women of Croatian origin - Melissa Pintar Obenauf and Pamela Lacko, owners of a unique Croatian souvenir shop called the Heart of Croatia in the town of Granville, Ohio.

Razgovarao: **Nenad Zakarija**

Snimila: **Željka Lešić**

Dar Kluba Istrana Berisso u Argentini

Uprigodi najave projekta *Vučetić* u četvrtak 20. rujna u pulskoj podružnici HMI-a, te nakon predstavljanja djelovanja Kluba Istrana Berisso u Argentini – koji su znatno pridonijeli prikupljanju građe za izložbu i katalog – predsjedniku Kluba Bruni Matcovichu Ljerka Galic, voditeljica projekta *Vučetić*, uručila je donaciju. HMI je Klubu darovao žensku slavonsku narodnu nošnju „zlataru“ (s područja Slavonskoga Broda) za potrebe održavanja *Isejeničkog tjedna* u Berissu. Konferenciji za tisak, koju je vodila Ana Bedrina, voditeljica pulskih podružnica HMI-a, prisustvovali su, uz predsjednika Matcovicha, predsjednik udruge za očuvanje baštine austro-ugarske mornarice u Puli „Viribus unitis“ mr. sc. Bruno Dobrić i Božo Kirin, zamjenik načelnika PU istarske, suorganizatora obilježavanja 150. godišnjice rođenja Ivana Vučetića. Vučetićeva obljetnica bit će obilježena prigodnim događanjima u Puli godine 2008. godine. ■

Napisala: **Ljerka Galic**

Bruno Matcovich u društvu Ane Bedrine (HMI - Pula), Lidije Musi (Grad Pula) i Ljerke Galic (HMI - Zagreb)

VIJESTI HR - KULTURA, ZANIMLJIVOSTI...

PRIMOŠTENU ZLATNI, A BIogradu srebrni cvijet Europe

HARROGATE – Europska asocijacija za cvijeće i krajobraz dodjelila je potkraj rujna u engleskom Harrogateu Primoštenu prestižnu nagradu Zlatni cvijet Europe, dok je Grad Biograd osvojio srebro. Biograd je osvojio srebro u konkurenciji gradova, a velikom je hrvatskom uspjehu u konkurenciji mjesta pridonio Primošten koji je osvojio europsko zlato. Gala svečanost održana je u poznatoj Ripon katedrali, a hrvatski su predstavnici izborili svoje nagrade u konkurenciji 26 000 europskih gradova i sela od kojih je 5 500 ušlo u uži izbor. U ime Primoštena na gradu je preuzeo predsjednik Općinskog vijeća Vinko Bolanča, dok je izaslanstvo Biograda vodio gradonačelnik Ivan Knez.

“BLAGO CARSKE RUSIJE” U DUBROVNIKU

DUBROVNIK - Jedinstvena umjetnička zbirka u vlasništvu fundacije „Spona vremena“ („The Link of Times“), najpoznatija po carskim uskrsnim jajima nastalima u draguljarnici slavnoga Petra Carla Fabergéa, predstavljena je na izložbi „Blago carske Rusije“, koja je svečano otvorena 30. rujna u dubrovačkome Kneževu dvoru. Nedvojbeno, riječ je o nesvakidašnjem, iznimno atraktivnom kulturnom događaju. Poznato je da izložba „Blago carske Rusije“ gostuje po najuglednijim galerijama i muzejima diljem svijeta te da je unaprijed rezervirana tri do četiri godine. Osnivač i vlasnik spomenute fundacije Viktor Vekselberg iskoristio je stanku od mjesec i pol između dvaju velikih svjetskih gostovanja da tu prestižnu izložbu pokloni Dubrovniku i Hrvatskoj.

TROGIRSKI DRVENI MOST MEĐU DESET NAJLJEPŠIH

TROGIR - Specijalizirani švicarski časopis za mostove i građevine „Journal of the International Association for Bridge and Structural Engineering“ izabrao je trogirski drveni most kao jedan od 10 najljepših na svijetu. Pješački drveni most, koji je prije dvije godine svečano otvorio ministar kulture Božo Biškupić, dugačak je 25 metara, a povezuje povijesnu gradsku jezgru s trogirskom Fošom. Prema projektu Jure Radnića sa splitskoga građevinskog fakulteta, most je sagradila sinjska tvrtka Naprijed, i to od slavonske hrastovine.

Rezbarijama, kipićima i slikama vraća se u djetinjstvo

Tučepljani ga često posjećuju i razgledavaju njegove slike, rezbarije, kipice - prave suvenire, te slušaju njegove tople priče o životu i radu naših Hrvata u Australiji

Miju Šimića (79) u Tučepima, povratnika iz zapadnoaustralskog North Freemantla, možete lako naći na njegovoj adresi u biseru Makarske rivije re. Tučepljani ističu kako je on jedan od poznatijih njihovih sumještana ne samo zato što je 47 godina bio u iseljeništvu. Svi ga znaju kao samoukog umjetnika – slikara, rezbara, kipara, ali koji se okušao i pisanjem pjesama i novelu, te kao pisac igrokaza i glumac u Australiji.

Šimića smo zatekli u njegovu stanu u blizini morske plaže, kako je tek malo prilegao da bi se odmarao sa svojim uspomenama, u miljeu priznanja, rezbarija, slika, kipica, suvenira,... od kojih je mnoge izradio još u Australiji i izlagao u Hrvatskom centru. Tamo mu odluta i poneka misao, podsjećajući ga na bogat iseljenički život daleko od rodnog zavičaja. Pogled dobromanjernika zaustavi se na riznici Šimićevih drvoreza, reljefa, skulptura, kipica, suvenira i slika.

Mijo Šimić rođen je 11. prosinca 1927. u Tučepima. Zatim ga je životni put odveo u Osijek, Zagreb... radi školovanja na tadašnjoj Trgovačkoj akademiji, a potkraj Drugoga svjetskog rata (1945.) s civilima je, kaže, jedva preživio križni put i Bleiburg. Tvrdi kako je preko granice pobjegao u Austriju, ali su ga odatile Englezi predali partizanima. Godine 1956. otišao je u Australiju, gdje je radio i živio 47 godina. U iseljeništvu se posvetio umjetnosti, posebice rezbarstvu koje ga je zanimalo tako reći od djetinjstva, baš kao i slikarstvu i kiparstvu... Od 1972. do povratka u rodne Tučepе u Hrvatskom centru u North Freemantlu

javnosti se predstavio svojim radovima na sedam velikih zajedničkih izložbi, a svojim Tučepljanim prvi put prije dvije godine nakon povratka u domovinu.

“U Australiji sam u početku radio u tvornici mesnih proizvoda u North Freemantlu, zatim na građevinama. Kad se otvorio Hrvatski centar, u kojem sam i ja mnogo radio dragovoljno i besplatno, njegov sam upravitelj bio 15 godina, ali sam za to vrijeme u njemu sve radio. U Hrvatskom je centru djelovala i Škola hrvatskog jezika u kojoj se najviše učilo o hrvatskom jeziku, hrvatskoj povijesti i hrvatskoj tradiciji. U Školi sam i ja predavao skupini od desetak polaznika”, podsjeća Mijo Šimić, ističući da se u zapadnoj Australiji njeguje svekolika hrvatska kultura i tradicija.

“Motivi u slikanju, rezbarenju i skulpturi većinom su iz mojih Tučepa: more, plaže, leuti, koće, mriže, parangali, ribari, težaci, jedrenjaci iz djetinjstva, stare

kamene kuće, kapele, crkve, naselja, Biokovo..., dakle, sve ono što je bilo u okruženju mojega djetinjstva. Rezbarit ću i slikati dok me bude služilo zdravlje koje mi je općenito normalno. Ne prodajem svoje radove niti smijem to činiti jer mi to ne dopuštaju strogi australski zakoni, po kojima sam zasluženo zaradio svoju mirovinu. Napisao sam i 39 pjesama u stihu s različitom tematikom, pretežno domoljubnom, poput onih “Molitva”, “Pravda”, “Leuti...”, navodi tek neke naslove Mijo Šimić, poručujući svim Hrvatima u iseljeništvu da se što prije vrate u domovinu – oni koji to mogu i žele. ■

CB Mijo Šimić (79) of Tučepi is a returnee from Western Australia's North Fremantle. The people of Tučepi point out that he is one of their better known fellow townspeople not only because of his 47 years spent living abroad. They all know him as a self-taught artist – painter, woodcarver, sculptor and poet.

Mijo Šimić sa svojim slikama

NOVA SVIJEST O VRIJEDNOSTI BAŠTINE

"Izložbom smo htjeli pokazati stvarnu narav kraja koji je nekad bio obećana zemlja, a danas je zaboravljeni dio hrvatskog teritorija", kaže Joško Belamarić

O"Dalmaciji iza gora", o Dalmatinskoj zagori malo znamo, a i to što znamo puno je predrasuda. U svakom smislu, i obujmom i značenjem velika izložba "Dalmatinska zagora – nepoznata zemlja" što od početka listopada do sredine studenoga traje u zagrebačkoj Galeriji Klovićevi dvori i već je s pravom postigla epitet zadivljujućega kulturološkog potuhvata i kapitalnog projekta Ministarstva kulture, uspješno nas razoružava od predrasuda. Pripreme su trajale godinu

dana, postav obuhvaća oko tri tisuće izložaka, 12 samostalnih modula od prapovijesti do danas, od arheoloških nalaza (80 posto dosad neobjavljenih!), etnografske baštine, pisane riječi, glazbe i kinematografije... Samo u prva dva tjedna vidjelo ju je više od pet tisuća posjetilaca.

Mr. Joško Belamarić, suurednik izložbe i pratećega kataloga, inače voditelj splitskoga Konzervatorskog odjela pri Ministarstvu kulture, poznat u kulturnoj javnosti i kao zaštitnik dalmatinske baštine, na početku razgovora o referencama izložbe kaže:

- U projektu je izravno sudjelovalo dvjestotinjak specijalista, kustosa,

konzervatora... Učinio bih nepravdu da izdvajam ikoga od dvadesetak koautora izložbe, ali su neki, poput Dinke Alau-pović Gjeldum s njezinom etnografskom sekcijom, mislim da to mogu reći, ostvarili životno djelo. Surađivali smo s 35 muzeja i galerija, isto toliko samostana i crkava, 25 privatnih zbirk... Brojevi možda ne bi bili toliko rječiti da ne slijedi zaključak: to što na izložbi vidite pod jednim svodom, na terenu vidite u fragmentima. Izložba u Klovićevim dvorima jedinstvena je prigoda da se cijeli taj kozmos sagleda iz jednoga očista i u bremenitim interpretativnim međudosima.

Razgovarala: Ksenija Erceg

Početnu je ideju dao ministar Biškupić?

— Riječ je uistinu o sretnoj ideji ministra kulture Bože Biškupića koja odlično zrcali njegovu viziju decentralizacije hrvatske kulture. Više puta smo zajedno lamentirali i razglabali kako javnosti prezentirati nepoznate, a iznimne vrijednosti Dalmatinske zagore. Nažalost, moramo biti svjesni da sintagma "nepoznata zemlja", koja stoji kao predikat naše izložbe, možemo primijeniti na bilo koju hrvatsku regiju. Jednako su nepoznati Baranja, Gorski kotar, Lika... Paradoksalno je da mi Hrvati često bolje poznajemo Umbriju, Toskanu i Burgundiju nego svoj zavičaj.

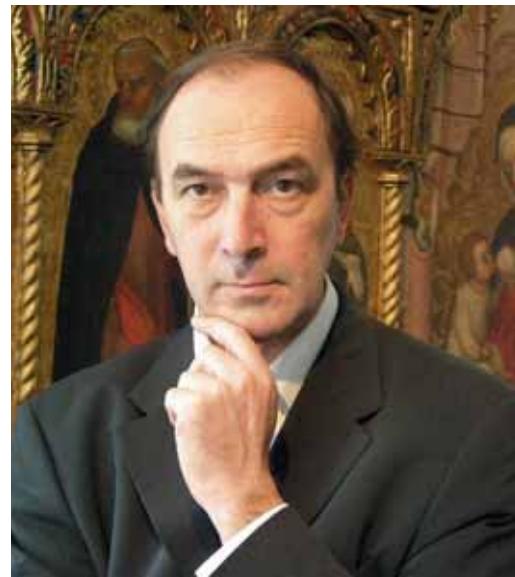
Zagora je jedan od naših najiseljenijih krajeva...

— Teško je i nabrojiti sve razloge – kuge, glad, četovanja, ali i izazove gradskog zraka, kao i nesmotrene političke odluke centralnih vlasti koje su, u pravilu, bile daleko od toga prostora – koji su djelovali na stoljetni odljev iz Zagore, shvaćene u najširemu smislu toga pojma. Danas je to velikim dijelom depopulirana regija koja traži posebnu demografsku politiku. Možda autocesta nije došla prekasno, možda upravo naše vrijeme, više nego ikad, može otkriti sve komparativne prednosti čitavoga tog prostora u kojem

se može živjeti dobro i zdravo. I uopće me ne iznenađuje broj mlađih u Splitu koji tako počinju razmišljati. Vjerujem i da će politika o tome voditi računa.

Ali, predrasude su prilično žilava pojava...

— Ono što je u Istri danas reklamni slogan – *terra incognita*, u Dalmatinskoj je zagori stvarnost. Međutim, problem je još veći utoliko što se ne radi o nepoznatoj zemlji, nego o zemlji poznatoj po prefiksima koji joj ne pripadaju: po čitavom nizu klišeja i iskrivljenih pogleda u optici splitske Pjace, zadarske Kalelarge, zagrebačkog Donjega grada. Mnogi smatraju da je to jalov, pasivan, krški kraj. A posrijedi je krajolik apsolutne ljepote, čiji bi mnogi dijelovi, zbog veličanstvenih i najraznovrsnijih oblika – Dinara, Mosor, Prološko blato, čitava Cetina – trebali biti zaštićeni u kategoriji nacionalnoga parka ili parka prirode... Ali, nije riječ samo o pukim geološkim formama pejzaža, nego o prostoru koji je tisućljećima, uz najveće napore, bio humaniziran. Izložbom smo htjeli pokazati stvarnu narav kraja koji je nekad bio obećana zemlja, a danas je zaboravljeni dio hrvatskog teritorija. Donosimo, vjerujem, velebnu panoramu svih, uistinu fascinantnih oblika kulturne baštine koji su se tu sedimentirali od pretpovijesnih vremena do danas, poka-

Mr. Joško Belamarić, suurednik izložbe

zujući Dalmatinsku zagoru i kao biorezervat iz kojega se stoljećima odlijevaju generacije koje obnavljaju dalmatinske gradove, ali i maticu hrvatske kulture.

Pa ste se dostoјno pozabavili upravo takvim imenima...

— Glazbenik Jakov Gotovac, pjesnik Tin Ujević, kipar Ivan Meštrović... Na izložbi se Meštrovićeva djela izlažu u raznim sekcijama. Mirno, sjajno stoji

Kozička poljica

Sušenje duhana u Imotskoj krajini

uz rimsku skulpturu, savršeno pristaje uz starohrvatsku skulpturu, prirodno ulazi u etnografsku baštinu... Sličan program, dakako s manje parlanda i više kozmopolitske tankočutnosti imamo u Tina Ujevića koji je hrvatsko moderno pjesništvo prikopčao na žile kucavice tada aktualnog vitalizma i panteizma, avangardizma raznih predikata. Gdje su još svi Kosori, Begovići, Šimunovići... za koje mnogi ne znaju da dolaze iz toga kraja. Ova im izložba daje punu satisfakciju. A završava suvremenom umjetnošću čiju smo prezentaciju pojačali po želji ministra Biškupića koji je bdio nad svim fazama projekta. Dok smo mi kao povjesničari umjetnosti, arheolozi i povjesničari htjeli malo arheologizirati i tu građu, on je stalno, i potpuno ispravno, htio istaknuti činjenicu da taj prostor pulsira i danas, sa živim ljudima i njihovim opusima.

Jesu li izložba i impresivni prateći katalog svojevrsni leksikon Zagore?

— Mi još ne možemo slutiti što otvara ova izložba i monumentalna knjiga koja je prati. Kao prvo, sigurno će se pojačati skrb nad kulturnim blagom. Naime, gubitci su tragični i ne možemo ih pripisati samo ratovanjima, nego i nekoj vrsti prijezira koju je baštinik često imao prema baštini. To će se, uvjeren sam, stubokom promijeniti. Mnogi će nakon izložbe shvatiti da ono što posjeduju zaista ima dostojanstvo artefakta i važnost njihove krštenice. Osim toga, mislim da će niz malih muzeja na terenu dobiti poticaj da se rekonfigura po mjeri sveopće gladi za spoznavanjem civilizacijskih korijena zavičaja iz kojeg dolazimo.

Što u tome smislu poduzima konzervatorska struka?

— Splitski Konzervatorski odjel i odnevadna osnovani Konzervatorski odjel u Imotskome rade na revitalizaciji šest-sedam izvanserijskih gotičkih utvrda, na potezu od Vrlike do Vrgorca ili od Zadvarja do Sinja, da spomenem samo neke. Istražuje se i prezentira niz važnih arheoloških lokaliteta. Rehabilitirano je više mlinica, mnoge sakralne građevine, a neću niti spominjati količinu pokretnog materijala: slika, oltarnih pala...

Kako surađujete sa širom društvenom zajednicom?

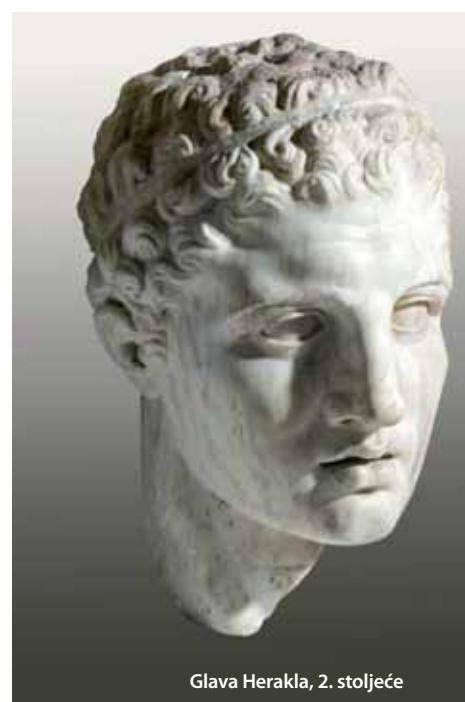
Bunari Rajčica
kraj Lečevice

— Izvrsno i gotovo svakodnevno surađujemo sa službama Splitsko-dalmatinske županije, jednako kao i s Hrvatskom turističkom zajednicom. Objavili su vodič Zagore, vodič po vinskim putovima u Imotskoj krajini, nekidan i vodič po biciklističkim stazama. Pokrenut je program obnove ekosela. Zaštićeno je 28 seoskih cjelina koje ulaze u program obnove. Ali, najvažnije je da je na samom terenu niknula nova svijest o vrijednosti baštine. Vrlo velik broj ljudi zainteresiran je za obnovu onoga što baštini, pa možemo biti prilično optimistični.

Što sami sebi moramo posvijestiti ovom izložbom?

— Izložba pokazuje da u Dalmatinskoj zagori nema istaknutije glavice koja nije bila nastanjena, koja nije imala biljeg od prapovijesti do jučerašnjih dana. To je u pravome smislu kulturni pejsaž, gusto zasićen svim biljezima civiliziranog života, ma koliko naporan i često surov on bio. Zato ga ne smijemo tretirati kao rezervni prostor za ono što otpadne od Splita, Šibenika, Zadra. Usput, prema podacima koje sam prikupljaо prije sedam-osam godina, Poljska je zaštitila 52 posto svojega nacionalnog teritorija, a Hrvatska 9 posto. Je li Hrvatska toliko manje lijepa, ne znam. ■

CB The big "Dalmatian Zagora – An Unknown Land" exhibition is ongoing from the beginning of October to mid-November at Zagreb's Klovićevi dvori gallery and has already deservedly earned the epithet of a wondrous cultural undertaking and a capital project of the Ministry of Culture.

Glava Herakla, 2. stoljeće

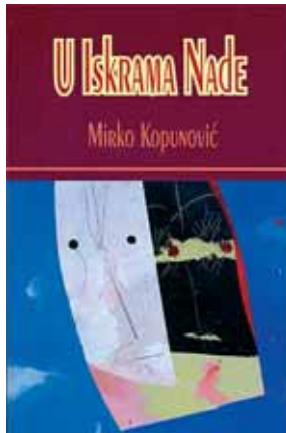
KARAŠEVSKI HRVATI NASTUPILI U SISKU

SISAK - KUD Karaševska zora iz Karaševa u Rumunjskoj, koje okuplja pripadnike hrvatske nacionalne manjine, boravilo je u trodnevnom posjetu sisačkomu Folklorenom ansamblu Ivan Goran Kovačić, s kojim je u proteklih pet godina razvio suradnju i uspostavio prijateljske odnose. Članovi KUD-a rumunjskih Hrvata nastupili su na smotri folklora u Crncu kod Siska, gdje su izveli splet autohtonih hrvatskih pjesama i plesova. Voditelj folklorne sekcije KUD-a "Karaševska zora" Nikola Matea istaknuo je kako je izuzetno zahvalan sisačkim folklorišima koji su im omogućili da nastupe u Hrvatskoj i predstave svoje običaje. U ime domaćina, Hrvatima iz Rumunjske na posjetu je zahvalio predsjednik sisačkoga Folklorenog ansambla Ivica Posavec, koji je napomenuo da je ovaj posjet dragih sunarodnjaka iz Rumunjske nastavak dosadašnje suradnje.

ZBIRKA PJESAMA SUBOTIČANINA MIRKA KOPUNOVIĆA

VOJVODINA - Pjesnik Mirko Kopunović objavio je prvu zbirku. Svoje pjesme nadareni Subotičanin do sad je objavljivao u časopisima Žigu i Klasju naših ravnih, a recenzenti njegova pjesničkoga prvijenca jesu Vojislav Sekelj i Tomislav Žigmanov. Zbirku koju je autor u rujnu objavio u rodnome gradu u vlastitoj nakladi, 500 primjeraka, ilustrirao je Ivan Blažević. Iskre nade Kopunović je podijelio u tri cjeline (Kaple, Šapac, Zauvijek) gdje je, u pjesmama pisanima slobodnim stilom, mjestimice, atmosferom i izborom riječi, škrtošu izrečenoga, a bogatstvom naslućenoga, na pjesničkome tragu velikoga Tadijanovića. Pjesnik Kopunović rođen je 1952. u Subotici, tu se školovao, a i sada živi, radi i stvara.

MLADI GRADIŠČANCI U DUBROVNIKU

DUBROVNIK - Sredinom rujna u Dubrovniku su u organizaciji Klasične gimnazije Ruđera Boškovića, Hrvatske matice iseljenika i Hrvatsko-austrijskog društva, boravili gradiščansko-hrvatski učenici i profesori gimnazije iz Gornje Pulje/Oberpullendorf u Austriji. Pri svojem boravku imali su prigode razgledati Grad, dubrovačke muzeje, a također nazočiti koncertu Julian Rachlin & Friends. Prireden im je prijam u gradskoj vijećnici, gdje im je dobrodošlicu zaželio predsjednik vijeća grada Dubrovnika Ivo Margaretić, a nakon toga u "Dubrovačkoj kući" prof. Lucija Orešić. Gosti iz Austrije bili su smješteni u sjemeništu dubrovačke Gimnazije Ruđera Boškovića, gdje su ujedno počeli nastavu dijelom na hrvatskom, a dijelom na njemačkom jeziku. Tijekom svojeg boravka posjetili su Cavtat, Ston, Mljet, Međugorje i Mostar. Zadivljeni ljepotama juga Hrvatske, zasigurno će se ponovno vratiti, a njihova vrijedna profesorica hrvatskog jezika Gi-sela Csenar, s novim na-raštajem učenika, dolazi već sljedeće godine.

VOJVODANSKI HRVATI POSJETILI VUKOVAR

VUKOVAR - U utorak 2. listopada izaslanstvo Demokratske zajednice Hrvata iz Subotice, na čelu s predsjednikom Đordjem Čovićem, bilo je u radnom posjetu Vukovarsko-srijemskoj županiji. U kratkom susretu s predsjednikom županijske skupštine Matom Stojanovićem istaknuli su kako oštro osuđuju sramotne presude Haaškog tribunala tzv. vukovarskoj trojci. Tijekom dana susreli su se s predstavnicima udruge hrvatskih branitelja koji su bili zatočeni u srpskim koncentracijskim logorima Danijelom Rehakom i Zdravkom Komšićem Nakon toga položili su vijence na Ovčari te zapalili svijeće podno križa na ušću Vuke u Dunav. U poslijepodnevnim satima susreli su se s voditeljem vukovarske podružnice HMI-a Silviom Jergovićem i predsjednikom Zajednice bačkih Hrvata u RH Zdenkom Budićem.

OBLJETNICA SOMBORSKE PODRUŽNICE DSHV-A

VOJVODINA - U velikoj dvorani KTC-a u Somboru 7. rujna održan je politički skup kojim je obilježena 17. obljetnica osnutka podružnice Demokratske stranke Hrvata u Vojvodini (DSHV) u ovom gradu. Skupu je prisustvovalo oko 500 članova stranke iz Sombora i okolnih sela, te Subotice, Vrbasa, Tavankuta, Male Bosne i Novog Sada. U ime organizatora sve goste je pozdravio predsjednik somborske podružnice Mata Matarić, koji je potom govorio o njezinu radu u razdoblju od travanjke izvanredne izborne skupštine do danas, uz napomenu kako je stranci pristupio veći broj pripadnika intelektualne i kulturne elite. Nazočnima se obratio i predsjednik stranke, zastupnik u Narodnoj skupštini Srbije Petar Kuntić.

DAN MLADINE U PETROVOM SELU

MAĐARSKA – 35. po redu Dan mladine održan je u gradičansko-hrvatskom Petrovom Selu. Ovu omiljenu godišnju manifestaciju mlađih gradičanskih Hrvata ovom su prigodom organizirali zajedno Hrvatski akademski klub iz Beča i Hrvatsko kulturno društvo "Gradišće" iz Petrova Sela. Na Danu mladine koji je ove godine održan pod geslom "Most smo mi" održane su razne radionice, igraonice i koncerti na kojima su najzapaženiji bili gosti iz Hrvatske pjevač Miroslav Škoro i riječka rok grupa Let3.

OBLJETNICA PARTNERSTVA KOLJNOFA I BUŠEVCA

BUŠEVEC - Sredinom rujna je u Buševcu, turopoljskom selu nedaleko od Velike Gorice, svečano obilježena 30. obljetnica partnerstva Hrvatskoga društva iz Koljnofa, gradičansko-hrvatskoga sela u Mađarskoj, i Ogranka seljačke sluge iz Buševca. Suradnja je započela davne, 1977., kad su prvi put u Buševcu gostovali sunarodnjaci iz Koljnofa. Na svečanosti u povodu jubileja nastupili su Koljnofski tamburaši, pod vodstvom Geze Völgyija, i mlađi pjevači Ogranka seljačke sluge iz Buševca. Franjo Pajrić stariji i Franjo Grubić zahvalili su u ime Koljnofa Buševčanima na prijateljstvu, a u ime domaćina govorili su Zvonko Vučec i Nenad Rožić koji je domaćinima darovao jednu tamburicu u znak dugogodišnjeg partnerstva.

HRVATSKI FOLKLORNI FESTIVAL U PEČUHU

MAĐARSKA - U Pečuhu je 15. i 16. rujna održan XII. festival hrvatskih folklornih društava. Program je započeo na Trgu Széchenyi svečanim mimohodom, a potom i zajedničkim kolom sudionika festivala. U večernjim je satima u Domu omladine održan folklorni kulturno-glazbeni program u komjemu su nastupili: Lug-Brankovići (Bosna i Hercegovina), Bračević (Hrvatska), Kupina (Hrvatska), Generalski Stol (Hrvatska), Konavle (Hrvatska), Tavankut (Vojvodina/Srbija), Salanta (Mađarska), Kašad (Mađarska) i Tanac (Mađarska).

U HMI-u predstavljena nova knjiga Tomislava Žigmanova

Predstavljanje prve filozofske knjige Tomislava Žigmanova, u organizaciji Hrvatske matice iseljenika i nakladnika AGM-a, *Minimum in maximis - Zapisi s ruba o nerubnome*, održano je 3. listopada u Zagrebu. O knjizi su govorili predstavljajući: direktor nakladnika AGM-a Bože Čović, književnik Boris Beck, filozof Marijan Krivak, urednik časopisa "Filozofska istraživanja" i autor. Predstavljanje je vodila Vesna Kukavica, voditeljica Odjela za nakladništvo HMI-a.

Nakon kratkog uvoda nakladnika Čovića koji je, kako je rekao, sud o knjizi prepustio stručnjacima, govorio je književnik Boris Beck. Saževši u nekoliko bitnih odrednica ovo kompleksno djelo, Beck je autora odredio kao čovjeka koji slobodno razmišlja u prostoru u kojem uopće nema slobode misli i njegovo djelo kao ogledalo pisca samoga. Napisano, tekst koji stavlja pod znak jednakosti s piscem, stilski definira kao skladnju mješavinu filozofije i književnosti. Stručnu, filozofiju pozadinu ovoga Žigmanovljeva rada svojim promišljanjem iskazao je filozof Krivak. Uronjenost u sadašnjicu, život na rubu u smislu pogranica i pripadnost nacionalnoj manjinskoj zajednici odredili su pisca, i kao filozofa i kao čovjeka. Riječ je potom uzeo autor knjige Tomislav Žigmanov (1967.), član Hrvatskoga filozofskog društva, Društva hrvatskih književnika i Društva književnika Vojvodine.

Nakon zahvale svima koji su sudjelovali u stvaranju knjige, nakladniku, urednici Grozdani Cvitan, promotorima i domaćinu HMI-u, autor je svoju knjigu ocijenio kao pokušaj promišljanja fenomena koji bitno određuju Hrvate u Vojvodini. Govorio je i o strahu (od represije, izolacije) pripadanju (kao hrvatski književnik u Srbiji) i rubu (granici koja se tretira kao nedostatak, siromaštvo resursa i mogućnosti). Izrazio je svoju zahvalnost što ovu knjigu promovira u Hrvatskoj i što je to već druga knjiga koja je predstavljena u Hrvatskoj matici iseljenika. ■

Dan hrvatske kulture u Frielištofu

Ovo glavno godišnje okupljanje raseljenih moravskih Hrvata, koje je pokrenuo moravskohrvatski aktivist iz Beča Jozza Lavička, održava se tradicionalno na blagdan sv. Kunigunde, nebeske zaštitnice sela

Kušanje tradicionalnih domaćih kolača

pripadnike naše manjine lažno ih optuživši za suradnju s nje-mačkim vlastima. U pusta hrvatska sela naseljeni su novi češki kolonisti, a hrvatska se zajednica raspršila diljem Češke. Mnogi su moravski Hrvati potražili sretniju budućnost i u susjednoj Austriji. Dan hrvatske kulture započeo je svetom misom u župnoj crkvi koju je služio gradiščansko-hrvatski svećenik vlč. Branko Kornfeind. Na prigodnoj priredbi nastupile su folklorne i glazbene udruge iz Devinskog Novog Sela u Slovačkoj, Novog Sela u Austriji, Palave iz Češke itd. ■

CB September 2nd saw the 16th Days of Croatian Culture in the village of Frielištof in southern Moravia (the Czech Republic). This chief annual gathering of the dispersed Moravian Croatians, initiated by Vienna-based Moravian Croatian activist Jozo Lavički is traditionally held on the Feast Day of St. Cunegunda the heavenly patron of the village.

"Ove godine obilježavamo 60. obljetnicu otkako su češke vlasti počele s prisilnim raseljavanjem moravskih Hrvata", istaknuo je Herwig Sittek, predsjednik Udrženja hrvatske manjine u Češkoj, u svom govoru na 16. Danu hrvatske kulture održanom 2. rujna u južnomoravskom selu Frielištofu. Ovo glavno godišnje okupljanje raseljenih moravskih Hrvata, koje je pokrenuo moravskohrvatski aktivist iz Beča Jozza Lavička, održava se tradicionalno na blagdan sv. Kunigunde, nebeske zaštitnice sela.

Inače, moravski su Hrvati ogrank gradičanskih Hrvata, a doselili su se u južnu Moravsku prije gotovo 500 godina. Do pred izbijanje Drugoga svjetskog rata živjelo je oko tri tisuće Hrvata u trima selima južne Moravske, a to su Frielištof, Dobro Polje i Prerava. Nakon rata češki su komunisti prisilno raselili

Skoro otvaranje Hrvatskoga nacionalnog doma

Pokrenuta je inicijativa da se u Češkoj Republici, u Frielištofu (češki Jevišovka), podigne Hrvatski nacionalni dom. U mjestu postoji spomenik podignut u spomen na 400. obljetnicu dolaska Hrvata u južnu Moravsku (1934.), kao i onaj u čast poginulim u Drugome svjetskom ratu. Nedostaju spomenici duhovne i materijalne kulture koji bi trebali biti pohranjeni u takvome domu, u malome muzeju, knjižnici, dokumentacijskom centru. U tu svrhu obnovila bi se zgrada spomeničke vrijednosti u središtu sela koja je u vlasništvu Crkve, a mogla bi udomiciti malu galeriju, muzej i druge potrebne sadržaje. Općina Jevišovka, Savjet Vlade za nacionalne manjine i Veleposlanstvo RH u Češkoj pokretači su ove hvalevrijedne inicijative koja će i zahvaljujući sredstvima iz EU fondova uskoro biti ostvarena. ■

Gradišćanski Hrvati osmi put zaredom u Dubrovniku

U organizaciji Hrvatskoga kulturnog društva u Gradišću i Hrvatske matice iseljenika u Dubrovniku je od 21. do 28. rujna boravila grupa od 48 gradišćanskih Hrvata iz Austrije. Voditelj grupe Ivica Heršić kazao je da rado posjećuju krajnji jug Hrvatske, te da svake godine iznova otkrivaju nove zanimljivosti i ljepote Dubrovačko-neretvanske županije i Hrvatske.

Ove godine njihov je izlet obuhvatio nova odredišta. Jedno je od njih posjet Crnoj Gori, odnosno gradovima Kotoru, Cetinju i Budvi. Uz lijepo vrijeme, koje je svakako pridonijelo dobrom raspoloženju, Gradišćanci su se oduševili kulturnim znamenostima Crne Gore.

Drugo zanimljivo odredište Gradišćancima bio je posjet Mostaru i Počitelju. Bila je to prigoda da razgledaju Mostar i upoznaju se s njegovom drevnom i zanimljivom poviješću. Uz kišu koja je toga dana neprestano padala, Hrvati iz Gradišća upoznali su jednu drugu kulturu, ali i prelijepu zemlju koju im je stručni vodič toga dana još više približio. S jednakim oduševljenjem, ostalih dana svoga boravka razgledali su staru gradsku

Napisala: **Maja Mozara**

Snimak za sjećanje pred bokokotorskim zaljevom

jezgru Dubrovnika, vozili se brodom na otoke Lokrum i Elafite...

Posjetili su i dolinu Neretve, vozili se u neretvanskim lađama, pa i sudjelovali u berbi mandarina na plantažama u dolini Neretve.

Nisu, unatoč svemu tomu, propustili prošetali Arboretumom u Trstenom, Čilipima i Cavtatom. Da se gradišćanski Hrvati na dubrovačkom području osjećaju kao doma, potvrđuje i ovaj njihov osmi po redu dolazak. ■

VIJESTI HR - KULTURA, ZANIMLJIVOSTI...

37. VARAŽDINSKE BAROKNE VEĆERI

VARAŽDIN - Koncertom orkestra "The Harmony of Nations" u varaždinskoj Katedrali 21. rujna svečano su otvorene ovogodišnje, 37. varaždinske barokne večeri. Ovogodišnji Festival posvećen je ulasku Hrvatske u EU, a promotivni koncert Festivala održao je još 1. kolovoza u varaždinskoj Katedrali "Barokni orkestar EU". Drugi dio otvorenja održan je na varaždinskim ulicama i trgovima, gdje su se u režiji Ozrena Prohića izmjenjivali glumci Magičnog teatra "Serpentes", studenti zagrebačke Akademije dramske umjetnosti, mali baletani Plesnog studija "Vindi", Putujućeg kazališta "Orfej-Elektron", te Puhačkog orkestra Hrvatske vojske. Pokrovitelji Festivala su: predsjednik Stjepan Mesić i Ministarstvo kulture RH, Grad Varaždin, a su-organizatori Varaždinska županija i Klub mecenata Varaždinskih baroknih večeri.

UGLEDNA ININA NAGRADA DODIJELJENA ANSAMBLU LADO

ZAGREB - Skladbama "Ovamo dođi, soko", "Tri jetrove žito žeče", "Lepi denek" i mnogima drugima ansambl Lado razglio je publiku 27. rujna u Muzeju za umjetnost i obrt, gdje mu je svečano dodijeljena Nagrada Ine za promicanje hrvatske kulture u svijetu za 2006. godinu. Ugledna domaća nagrada, koju Ina dodjeljuje u suradnji s Hrvatskim kulturnim klubom, zapravo je samo kruna na već okrunjeni ansambl koji je odavnina proslavio hrvatski folklor diljem svijeta. Mirko Zelić uručio je ravnateljici Lada Ivani Lušić Inino priznanje, koje se sastoji od novčane nagrade u iznosu od 50 000 kuna te rada kipara Petra Barišića.

Velebni Duhovni centar na Buškom jezeru

Buško jezero - duhovni centar Karmel sv. Ilije

Upravitelj o. Vinko Mamić ističe kako duhovni centar ima višestruko značenje, iznad svega vjersko i edukativno. Uz to ima i ekonomsko i političko značenje jer nastoji oživjeti gospodarstvo toga davno iseljenog kraja i vratiti one koji su napustili rodna ognjišta

Ako od graničnog prijelaza Kamensko putujete cestom uz jugoistočnu obalu Buškog jezera prema Tomislavgradu i obratno, pogled će vam se zaustaviti na zvoniku samostanske crkve i velebnoj kamenoj zgradi duhovnog centra "Karmel sv. Ilije", do koje vodi nedavno uredena asfaltirana cesta. Ispred centra, koji je izrastao na ljutom kršu u tomislavgradskoj općini inače u sunčanu i pitomu krajoliku s mediteranskim obilježjima, gdje u izobilju ima i izvorske čiste vode, te dostatno parkirališnih mjeseta za sve vrste vozila. Brdima je zaštićen od udara svih vjetrova, odakle se pruža širok pogled na svekoliku površinu Buškog jezera koje izgleda kao more, a do samostana se od prometnoga čvora s autoceste u Bisku preko Trilja i Kamenskog, graničnog prijelaza, može stići tek za oko pola sata, a vožnja od Splita traje oko 45 minuta.

Napisao i snimio: **Nedjeljko Musulin**

IZGRAĐEN UGLAVNOM DONACIJAMA

"Duhovni centar "Karmel sv. Ilije" je izgrađen uglavnom donacijama. Blagoslovljen je protekle godine na blagdan sv. Ilije, kada je održano i prvo veliko misno slavlje, dakako, i pučka fešta kakva je ostala u trajnom sjećanju nazočnih. Gotovo ista fešta ponovljena je i ove godine na blagdana sv. Ilije (20. srpnja), kojoj je nazočilo mnoštvo vjernika, hodočasnika ne samo iz BiH i Hrvatske. Pokazalo se kako ovaj vjerski objekt, unatoč njegovoj jednogodišnjoj aktivnosti, ima općedruštvenu, pučku i vjersku korist. Pogodan je i za izletnike, hodočasnike; za odmor i rekreaciju zbog čistog zraka, blizine Buškog jezera, pogleda prema vrhuncima brda i planina, dakako i zato što je na mjestu povijesnih križanja s vremenih putova i povijesnih događanja, kao i njegovanja bogate tradicije naroda ovog podneblja u pograničnom području Hrvatske i BiH", tvrdi karmeličanin o. Vinko Mamić (44), upravitelj Duhovnog

centra "Karmel sv. Ilije", koji je dodatni specijalistički studij završio u Rimu, gdje je bio profesorom na Papinskom institutu za duhovnost.

Grb duhovnog centra Karmela sv. Ilije

Riječ je o iznimno lijepom vjerskom objektu koji, osim redovničkih sadržaja u samostanskoj crkvi za 250 osoba, ima kapelu i knjižnicu, šest apartmana, zbornicu i novicijat koji sadržava osam soba, te bolesničku sobu s malom ljekarnom. Ima recepciju, tri razgovorionice, dvoranu za druženje, pa još tri manje dvorane za radionice, konferencijsku dvoranu s kabinama za 200 osoba prevođenje; kompjutorske radionice, dvoranu za meditaciju, 36 jednokrevetnih soba, invalidsku sobu i zajedničke sanitарne prostorije, garderobu, veliko i malo blagovalište, caffe bar, dvoranu za rekreaciju ili teretanu, kućaonice, kolarnice za 20 automobila, pa kuhinju, skladišta, praonicu, kotlovnici, hladnu komoru...

U CENTRU SE ODRŽAVAJU MEĐUNARODNI SEMINARI

“Osim duhovne dimenzije, naš duhovni centar razvija i kulturološku djelatnost, u sklopu kojeg imamo i zanimljivu etnozbirku narodnih nošnji, te bogatstvo nakita. Zbirka obuhvaća 80 kompleta narodnih nošnji, od kojih je u muzeju samostana sad moguće vidjeti 12. Uspješno smo nedavno održali i međunarodni znanstveni skup u našem samostanu-duhovnom centru (od 16. do 22. rujna). Simpozij je organizirao Red bosanskih karmelićana, a na temu “Iskustvo Boga danas i karmelska mistika; Mistagogija i međureligijski i kulturološki dijalog”. U radu simpozija sudjelovalo je više od 50 uglednika, odnosno priznatih i renomiranih predavača iz cijelog svijeta, sa svih kontinenata, pretežno karmelićana. No, seminar je bio otvoren za sve zainteresirane ljudе, bez obzira na vjersku, nacionalnu i političku opredjeljenja. To je bio prvi put kako smo u našem Duhovnom centru “Karmel sv. Ilike” organizirali međunarodni seminar te naravi, ali neće biti i posljednji”, naglašava njegov upravitelj o. Vinko Mamić.

Istiće kako duhovni centar ima više-struko značenje, ali iznad svega vjersko, edukativno odnosno odgojno-obrazovno, te da je iznimno značajan za duhovnu obnovu ne samo kraja u kojem je izgrađen. Uz to ima i ekonomsko i političko značenje. Putem ekonomskog programa nastoji se oživjeti gospodarstvo tog davno iseljenog kraja i vratiti oni koji su napustili rodna ognjišta. Cilj je programa da mlađi ljudi uđu u razvoj svog područja,

O. Vinko Mamić ispred
Duhovnog centra

a u tu svrhu je osnovano i dioničko društvo “Dominium” koje je nedavno i registrirano.

DIONIČKO DRUŠTVO “DOMINIUM”

“Dioničko društvo ‘Dominium’ čine ljudi koji su pretežno iz ovoga kraja. Ali, to je društvo otvoreno svima koji žele udružiti svoj kapital i ulagati u razvoj svog zavičaja – oni koji su ekonomski malo jači. Dakle, cilj je dioničkoga društva “Dominium” da pokrene inicijativu radi udruživanja i ujedinjavanja kapitala jačih, te da sposobniji pomažu onima koji žele investirati, a nemaju dostatno novca. Prvi mu je predsjednik bio o. Jakov Mamić, odnosno privremeni direktor. Taj je projekt, inače, sastavni dio duhovnog i ekonomskog programa našeg samostana iz kojeg proizlazi i političko značenje”, objašnjava o. Mamić.

Podsjeća kako je rad u velebnom Duhovnom centru na Buškom jezeru prve dvije godine bio usmjerjen uglavnom na vlastite programe skupina koje su onamo dolazile vježbati. Među njima je bilo mnoštvo ljudi različitih zanimanja i potreba koji su u tom samostanu pronašli trenutke mira i odmora, gdje su se i okrijepili, vraćajući se snažniji, spremniji za daljnji svakodnevni život. To su nam minuloga ovogodišnjeg ljeta potvrdili i upravitelj o. Vinko Mamić i o. Dominik Magdalenić. ■

CB The magnificent Carmel of St Elijah Spiritual Centre in the Municipality of Tomislavgrad (Bosnia & Herzegovina) is significant in many ways, above all in the religious and educational facets. It also has an economic and political significance, as it is endeavouring to revive the economy of this long-deserted area and to repatriate those who had departed from their native land.

Pogled na Buško jezero

U KREŠEVU POTPISANA DEKLARACIJA O HRVATSKIM NAČELIMA USTAVA BIH

KREŠEVO - Potpisana Deklaracija u Kreševu plod je kompromisa hrvatskih političkih stranaka i daje šansu dogovoru s druga dva naroda u BiH. Potpisali su je predstavnici šest vodećih hrvatskih političkih stranaka u BiH. Oni su naglasili kako BiH vide kao jedinstvenu, cjelovitu i suverenu državu u njezinim međunarodno priznatim granicama, sa Sarajevom kao glavnim gradom, koji bi kao takav imao poseban status i bio uređen zakonom na državnoj razini. Potpisivanjem Deklaracije hrvatski politički predstavnici obvezali su se kako će ustrajati na napuštanju postojećeg dvoentitet skog ustroja BiH. U Deklaraciji se kaže da bi BiH trebala biti decentralizirana država s tri razine vlasti - državnom, srednjom i lokalnom, s time da bi se državna i srednja razina vlasti ustrojile po načelima podjele na sudske, zakonodavne i izvršne. Što se srednje razine vlasti tiče, u Deklaraciji se navodi da bi ona trebala biti uspostavljena na temelju zemljopisnih, etničkih, gospodarskih, povijesnih, prometnih i drugih bitnih kriterija, uz mogućnost teritorijalnog diskontinuiteta pojedinih ustrojbenih jedinica.

POKOPANI POSMRTNI OSTACI UBIJENIH FRANJEVACA

ŠIROKI BRIJEG - Pred više od deset tisuća vjernika iz Širokog Brijega i ostatka Hercegovine, ali i dijelova Republike Hrvatske, jučer su u bazilici Uznesenja Blažene Djevice Marije pokopani zemni ostaci trojice franjevaca koji su pronađeni u masovnoj grobnici u Zagvozdu. Posmrtnе ostatke fra Melhiora Prlića, fra Zdenka Zubca te fra Julijana Kožila, u procesiji od Franjevačke galerije, pored skloništa gdje su ubijeni širokobriješki fratri, do crkvenih vrata, pratili su župnik župe Zagvozd don Jakov Cikojević, sadašnji i bivši načelnik Zagvozda Miro Gaće i Boženka Dedić, načelnik Širokog Brijega Miro Kraljević te predsjednik vlade ZHŽ-a Zvonko Jurišić. Ispred povorke nošena je ikevana sa 66 ruža kao simbol mučeničke smrti 66-orice hercegovačkih fratra. Nakon pokopa na platou ispred crkve upriličen je polusatni scenski prikaz pogubljenja hercegovačkih fratra. Uz prigodnu glazbenu kulisu spikeri su čitali imena šezdeset šestorice frataru koje su partizani poubijali tijekom Drugog svjetskog rata i na njegovu kraju. Inače, na misi zadušnici okupila su se sva važnija imena političkog života Hrvata u BiH, a nazočio je i ministar u Vladi RH Dragan Primorac.

ŠPANJOLCI NAJBOLJI U ŠIROKOM BRIJEGU

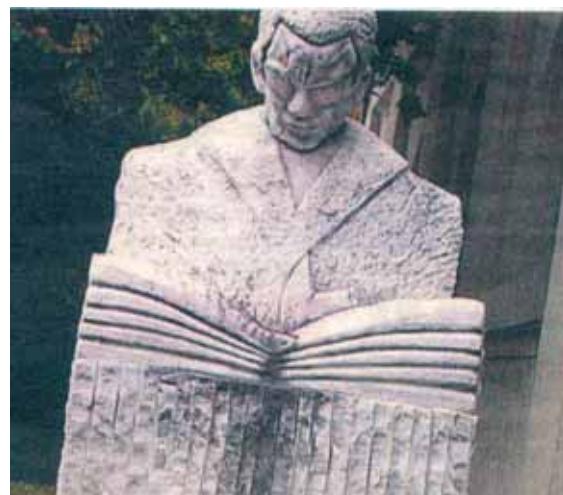
ŠIROKI BRIJEG - "Kuća moje bake", dokumentarac španjolskog redatelja Adana Aliaga, dobitnik je Kristalnog projektora - prve nagrade osmog mediteran film festivala što se u rujnu održao u Širokom Brijegu. Druga nagrada pripala je francuskom uratku "Budućnost" redatelja Claudia Zuliana, dok je treća nagrada prema glasovanju publike pripala iznimno duhovitom izraelskom dokumentarcu "Suveniri" dvojice redatelja Sahara Cohen i Halila Efrata. Ovogodišnji 8. mediteran film festival, inače festival dokumentarnog filma, oduševio je mnogobrojnu publiku koja je kroz nekoliko dana vidjela 40-ak dokumentarnih filmova iz različitih krajeva svijeta.

SVJETSKO BOĆARSKO PRVENSTVO U GRUDAMA

GRUDE – Potkraj rujna održano je u Boćarskom domu u Grudama Svjetsko boćarsko prvenstvo, natjecanje boćara iz 26 zemalja svijeta sa svih kontinenata. Sama natjecanja protekla su u najboljem redu. Treba doista odati priznanje vrijednim organizatorima, koji su poduzeli sve da ovo izuzetno zahtjevno natjecanje, protekne bez ikakvih zamjerki. Posjećenost natjecanjima svih dana bila je izvanredna, kao i fer i korektno ponašanje publike. U natjecateljskom smislu za domaćine je i izuzetno uspješno, jer je natjecatelj Markica Dodik proglašen najboljim natjecateljem prvenstva. Uglednici iz političkog i sportskog života su predali odličja najboljima, te je natjecanje završeno.

ANDRIĆ SE VRAĆA U RODNI GRAD

U Travniku je 9. listopada obilježeno 115 godina od rođenja jedinoga bh nobelovca, književnika Ive Andrića. Nobelovac za književnost (1961.) Andrić rođen je 9. listopada 1892. godine u Travniku, gdje je istoga dana i kršten u katoličkoj crkvi Sv. Ivana Krstitelja, u čijem je dvořištu na ulazu u crkvu Andriću nakon ovog rata podigao spomenik don Pavu Nikoliću, tadašnji travnički župnik. Osim Andrićeva spomenika u Travniku, HKD Napredak iz Sarajeva osnovao je Fond za stipendiranje đaka i studenata „I. Andrić – V. Prelug“. U povodu 9. listopada ove godine u Memorijalnom muzeju – rodnoj kući Ive Andrića održana je manifestacija Dani otvorenih vrata. Tako je obilježena i 60. obljetnica od objavljivanja Andrićeve pripovjetke o vezirovu slonu. Scensko čitanje te pripovjetke upotpunjeno je otvaranjem izložbe crteža književnika i likovnog umjetnika Zuku Džumhura, što ih je stvorio inspiriran pričom „Vezirov slon“. 10. listopada i HKD Napredak – podružnica Travnik, obilježit će Andrićev dan rođenja otvaranjem izložbe slika Dragice Kovčević iz Travnika.

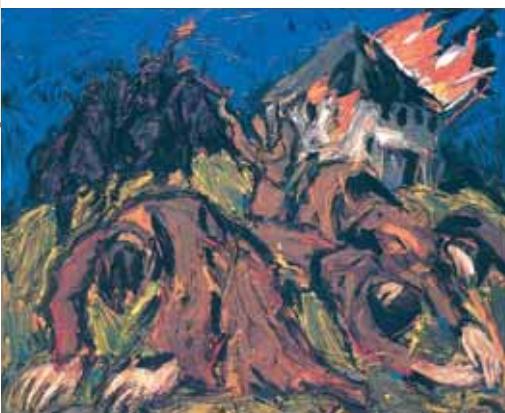
450. godina ramskih mučenika

Na mjestu pogibije sagrađena je kapelica sv. Petra koju je oslikao akademski slikar Igor Rončević.
Kapelica je svečano blagoslovljena na Malu Gospu

Rama je kraj ili kotlina oko rijeke Rame gdje je danas Ramsko jezero. tijekom svoje povijesti ovaj kraj je doživio velike tragedije. Franjevački je samostan paljen nekoliko puta, a u prošlom stoljeću zapalili su ga partizani 1942. godine.

Franjevački samostan je sagrađen nešto prije 1500. godine. Bio je posvećen sv. Petru. Nalazio se na današnjem Šćitu i stajao je uz starodrevnu crkvu. Turci su godine 1557. samostan zapalili i pobili sve fratre.

Danas su nam dostupni mnogi pisani dokumenti koji spominju rušenje Ramskog samostana i njegove mučenike. Različito se navode godine i datum pa se najistinitije ipak smatra ono što su fratri sutješkog samostana zapisali u svojoj Nekrologiji da se to dogodilo 1557. godine na 21. travnja: "U Rami u Bosni šest nepoznatih braće okrutno ubijeni od divljih Turaka u mržnji na katoličku vjeru, poslije spaljivanja samostana....". Ljetopisci i samostanski arhivi opisuju te

Igor Rončević "Ramski mučenici"

godine kao vrlo teške. Turci najokrutnije postupaju s kršćanima. Silom odvode kršćansku mladež i poturčuju je, uvode za kršćane velike namete, svećenike ubi-

Napisao: **Šimun Penava**

Svečano misno slavlje na Šćitu

jaju i proganjaju.

U Franjevačkom martirologiju zapisano je: "21. travnja u Rami u Bosni mučenje Slugu Božji šest braće Luka iz Brotinja, Leon iz Vrlike, Luka iz Duvna, Marko iz Tihaljine, Petar iz Rame i drugoga čije je ime nepoznato, a svi oni okrutno su mučenjem ubijeni od divljih Turaka koji su provalili u samostan".

U prekapanju ruševina starog samostana i crkve na Šćitu 1856. godine pronađena je nadgrobna ploča na kojoj je pisalo: "Jam justificati in coelis, quamvis corpora eorum jacent in terris". (U prijevodu: "Već opravdani u nebu iako tijela njihova leže u zemlji.") A u samom

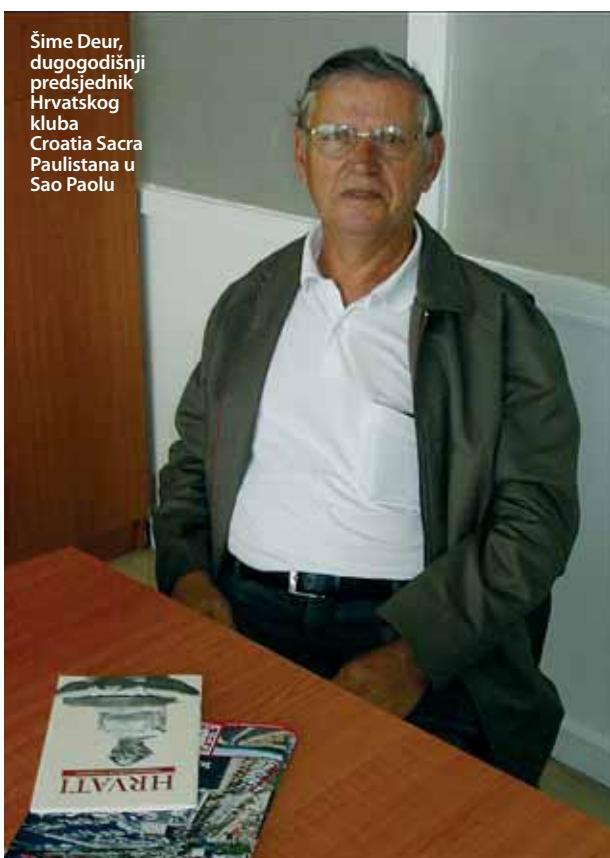
grobu, na drugom kamenu uklesano je ovo: I.N.R.J. 4. Jnar. C. A. MDLVII. (U prijevodu: "I.N.R.J. 4. siječanj godine Gospodnje 1557.")

Na mjestu pogibije ramskih mučenika sagrađena je kapelica sv. Petra koju je oslikao hrvatski akademski slikar Igor Rončević. Kapelica je svečano blagoslovljena na Malu Gospu 8. rujna 2007. ■

CB A chapel dedicated to St. Peter has been erected in the settlement of Šćit (Bosnia & Herzegovina) at the spot where the Martyrs of Ram were killed. The chapel was consecrated on September 8th, the feast day of the Nativity of the Virgin Mary. The chapel was painted by Croatian academy-educated painter Igor Rončević.

Ponosan sam što mi se kći vratila u Hrvatsku

“Žalosno je da ni 1% djece naših Hrvata ne govori hrvatski jezik zbog miješanih brakova i asimilacije. Sretan sam što moja djeca govore hrvatski”, ističe Šime Deur koji se prije 50 godina iselio u Brazil u kojemu živi oko 12 000 Hrvata

Šime Deur,
dugogodišnji
predsjednik
Hrvatskog
kluba
Croatia Sacra
Paulistana u
Sao Paolu

lu, kudikamo najvećoj zemlji u Latinskoj Americi, i po površini, i po broju stanovnika.

DOJADIO MU KOMUNIZAM

Šime Deur, rođen je 1938. godine u Stankovcima, nedaleko od Šibenika, a domovinu je napustio godine 1957. “Nikada nisam htio biti državljanin bivše države. Dojadio mi je komunizam, pa sam se iselio iz Jugoslavije”, ističe Šime. Ponajprije je pobegao u Italiju, gdje je dobio useljeničku vizu za Brazil. Po dolasku u najveći brazilske grad, Sao Paolo, Šime je radio kao postolar sve do sedamdesetih godina, kada je prodao radionicu. Također je osamnaest godina radio i u njemačkoj kompaniji BSF. Sada je već pet godina u mirovini i pomaže sinu u njegovoj turističkoj agenciji u Sao Paolu. Radišni i skromni Šime, svu je svoju zaruđu uložio u školovanje svoje troje djece, najveću i najvrjedniju investiciju. Tomislav je profesor portugalske i brazilske književnosti i radi na sveučilištu u Sao Paolu, dok je drugi sin Miroslav inženjer kemije. Zanimljivo je napomenuti kako je u Zagrebu, u tvornici “Chromos” bio na specijalizaciji, nakon čega je ubrzo dobio posao u njemačkoj tvrtki BSF u Brazilu. Budući da je vješt informatičar, odlučio je promijeniti zanimanje, pa je otvorio putničku agenciju “Prisma” u Sao Paolu., a tvrtka uz ostale aranžmane, u “vjerskom turizmu”, u Hrvatsku redovito dovodi brazilske turiste. U razgovoru naš sugovornik napominje kako mu sinovi mnogo pomažu, jer kako s 500 dolara mirovine ne bi mogao živjeti. “I u Brazilu su male mirovine kao u Hrvatskoj, pa je nemoguće bez dodatne pomoći izvući cijeli mjesec”, priznaje on.

Jedinu mu kćer, Marinu, sudbina je dovela u Hrvatsku. Ova diplomirana inženjerka biologije također je, kao i braća, završila specijalizaciju u Zagrebu. Posao je najprije pronašla u brazilskoj Amazoniji, a početkom Domovinskog rata trajno je odlučila živjeti u Hrvatskoj, jer ju je neizmjerno zavoljela. Tijekom Domovinskog rata radila je kao ratna novinarka za veliku i brazilsku radijsku postaju “Nova Eldorado”, pronoseći tako istinu o događajima u Hrvatskoj. Istodobno je radila u Ministarstvu poljoprivrede i šumarstva i vodnog gospodarstva RH, gdje je i danas uposlena.

DRUŠTVO CROATIA SACRA PAULISTANA

Odgajana u hrvatskom duhu, djeca su od malih nogu uz portugalski učila i hrvatski jezik. “Žalosno je da ni 1% djece naših iseljenika ne govori hrvatski jezik zbog mješovitih brakova i asimilacije. Sretan sam što moja djeca govore hrvatski i ponosan sam što mi je kći povratnica u Hrvatsku”, otkriva nam Šime, napominjući pritom kako profesorica Katarina Vidmar jednom tjedno djecu uči hrvatski jezik. Istimče da u Brazilu ima oko 1

U posjet domovini Hrvatskoj i kući svih iseljenih Hrvata, Hrvatskoj matici iseljenika, došao je Šime Deur, dugogodišnji predsjednik Hrvatskog kluba, Croatia Sacra Paulistana u Sao Paolu, u Brazilu. Šime je s hrvatskom zajednicom od prvih dana i tako ove godine zajedno s njom za nešto više od mjesec dana obilježava jubilej, pedesetu obljetnicu djelovanja u toj dalekoj latinskoameričkoj državi. Od dolaska u Sao Paolo, Šime stalno radi u Hrvatskom domu u kome radi sve poslove za zajednicu. Ondje je upoznao i svoju, sada pokojnu suprugu, Mirjanu Šuto, s kojom ima troje djece: Marinu, Miroslava i Tomislava. U megapolisu, Sao Paolu, 19 milijunskom gradu, pronašao je dom, zajedno s oko 12.000 Hrvata koji borave u Brazi-

Napisala: Željka Lešić Snimio: Nenad Zakarija

Uz blagdan Kraljice Krunice u marijanskem mjesecu listopadu

Uhrvatskoj katoličkoj tradiciji, kao i inače u Katoličkoj crkvi, listopad je (uz mjesec svibanj) jedan od dvaju mjeseca u godini koji je posvećen Mariji, Majci Božjoj.

U tom su mjesecu uobičajene listopadske požnosti koje počinju svakodnevnom molitvom krunice, a marijanski blagdan koji se slavi u listopadu, točnije, 7. Listopada, jest blagdan Kraljice Krunice. Taj je blagdan ustanovio papa Pio V. u znak zahvalnosti Gospi za veliku pobjedu kršćanske flote nad Turcima, u glasovitoj pomorskoj bitci kod Lepanta 7. listopada 1571., nakon što je papa pozvao čitav kršćanski svijet na molitvu krunice. Odатle potjeće i samo ime toga marijanskoga blagdana.

Hrvatski je puk rado prihvatio taj blagdan, o čemu svjedoče i brojna pučka imena blagdana Kraljice Krunice. Raznolikost tih pučkih imena uvjetovana je dijalektnim razlikama pojedinih mješnih govora. Tako se npr. u Podravskim Sesvetama blagdan zove *Čiselska Marija* jer se moljenje krunice sastoji od točno određenoga broja molitava, a u hrvatskoj se tradiciji za krunicu rabila i riječ *číslo* jer ta riječ inače znači broj, a krunica je vrsta brojanice. Drugi stari hrvatski naziv za krunicu glasi *očenaš* (jer svaka pojedina desetica krunice počinje molitvom Očenaš). Zato se na gradišćansko-hrvatskom govornom području za blagdan Gospe od Krunice rabe imena *Krajica Očenašev* i (*Sveti*) *Očenaši*. Istoga je značenja i vrlo česta romanizirana verzija toga blagdanskoga imena, koja potječe od latinskoga naziva za krunicu koji glasi *rosarium*. Tako je npr. blagdansko ime *Ružarica* (Selca na Braču) izvedeno od posuđenice *ružarij* u značenju krunica. U Kijevu kraj Knina rabi se blagdansko ime *Rožarica*, u Vinišćima kraj Trogira i na otoku Drveniku (*Gospe*) *Ruzarica*, u Ivancima u ogulinskom Zagorju *Zožlja* i *Ružarija*, u Hrvatskom Grobu u Slovačkoj *Ružencova Marija* itd. Po uzoru na talijansko ime *Madonna del Rosario* nastala su pučka imena tipa *Gospa od Rozarija* (Dubrovnik, Orebić na Pelješcu, Lastovo, Postranje u Župi dubrovačkoj), *Guospa od Ruzorija* (stari Grad na Hvaru), *Gospe od Ružarija* (otok Sestrunj), *Gospe o' Ružarija* (Trogir), *Majka Božja od Ružara* (selo Cere u središnjoj Istri) itd. Zamjenom početnoga glasa *r* glasom *l* nastale su inačice *Gospe Luzarica* (Tkon na Pašmanu), *Luzarica* (Preko i Kukljica na Ugljanu, otočić Ošjak), *Lužareva* (Sveti Petar u Šumi u središnjoj Istri), *Lužarova* (Orbanići kraj Žminja u središnjoj Istri), *Lozarija* (Puškarići u ogulinskom Zagorju), *Gospe od Luzara* (Novalja na Pagu) itd. Takva dijalekatna raznolikost osvježavajuća je u pučkom nazivlju, ali u standardnom jeziku najprihvatljivija su imena *Kraljica Krunice* (zbog suvremenosti) i *Gospa Ružarica* (zbog povezanosti s tradicijom). Istodobno bi u standardnom jeziku valjalo izbjegavati imena tipa *Gospa od Krunice* ili *BDM od Krunice* koja su, kao prevedenice, izravno preslikana iz talijanskoga jezika. ■

Hrvatski dom Sao Paolo
– CROATIA SACRA PAULISTANA

000 rođenih Hrvata, te oko 10 000 njihovih potomaka. "Djeca i unučad traže hrvatsko državljanstvo, čuvajući tako svoje korijene", veli Sime, napomenuvši kako se djeca svih naših iseljenika školovana. U razgovoru napominje kako su Hrvati bili ponosni kada je hrvatska nogometna reprezentacija prošle godine igrala s Brazilom. "Digli su nam tada ime", iskreno će naš iseljenik koji svake 2 do 3 godine dolazi u voljenu domovinu Hrvatsku. U tome mu, dakako, pomažu djeca koja istinski ljube domovinu svojih roditelja. Ovoga je puta u posjet domovini doveo i 84-godišnju Mariju Begić-Marinov, koja uz Štefcu Carieri-Faf i Anicu Pađa pomaže kuhati tijekom mjesечnih druženja u vjerskom i nacionalnom društvu Croatia Sacra Paulistana, koje im je istinski kutak domovine. ■

CB Šime Deur, the long-time president of the Croatia Sacra Paulistana Club in São Paulo, Brazil, was recently on a visit to the Croatian homeland and the Croatian Heritage Foundation.

Sao Paolo – brazilski velegrad

Napisala: Sanja Vulić

OD RATNIKA DO PODUZETNIKA

ZAGREB - "Branitelji, čestitam vam na hrabrosti kojom ste se upustili u vrlo osjetljiv svijet poduzetništva, na hrabrosti kojom idete u osvajanje tržišta, kao što ste u ratnim godinama branili i, kao pripadnici pobjedničke vojske, obranili Hrvatsku!" rekla je potpredsjednica Vlade i ministrica hrvatskih branitelja Jadranka Kosor na otvaranju Trećeg Sajma zadruga hrvatskih branitelja u Bočarskom domu. Sajam je organiziralo Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, a na njemu je svoje proizvode predstavilo čak 158 zadruga iz svih krajeva države. "Na početku moga mandata i mandata ove Vlade nije bilo niti jedne braniteljske zadruge. Sada ih je 227!" istaknula je Kosor. Na zadovoljstvo okupljenih dodala je kako je Vlada priredila program zapošljavanja branitelja i za daljnje četiri godine, a za provođenje je već osigurala i novac.

SANADER POZVAO PAPU U POSJET HRVATSKOJ

RIM - Susretom s papom Benediktom XVI. u njegovoj rezidenciji u Castel Gandolfo hrvatski premijer i predsjednik HDZ-a Ivo Sanader je potkraj rujna završio svoj dvo-dnevni boravak u Italiji tijekom kojeg je sudjelovao na sastanku na vrhu Svjetskog udruženja centrističkih i demokratskih stranaka (CDI). Sanader se s poglavicom Katoličke crkve susreo tijekom audijencije za predsjednike stranaka članica CDI-a i u kraćem razgovoru prenio pozdrave iz cijele Hrvatske i pozvao ga da posjeti našu zemlju. Kako nam je rekla zamjenica glasnogovornika Vlade i HDZ-a Katarina Marković, Papu je obavijestio da je o njegovu mogućem posjetu nedavno razgovarao sa zagrebačkim nadbiskupom kardinalom Josipom Bozanićem tijekom hodočašća u Mariju Bistricu i kazao da bi dobra prigoda za njegov dolazak u Hrvatsku bilo proglašenje svetim blaženog Alojzija Stepinca.

NAJNIŽA STOPA NEZAPOSENOSTI

ZAGREB - I u kolovozu je nastavljen trend pada nezaposlenosti. Na burzi rada bila je 242 851 osoba bez posla, odnosno čak 63 000 nezaposlenih manje nego 2003. Dostignuta je dosad najniža stopa nezaposlenosti, koja se s 19 spustila na 14 posto. Mjerena europskom metodologijom, anketna stopa nezaposlenosti smanjila se s 14 na 11,2 posto. Istodobno se broj zaposlenih povećao između 85 000 i 90 000. Pozitivni pomaci u zapošljavanju svakako su optimistični i hvalevrijedni, a spomenuo ih je i premijer Sanader govoreći na Zagrebačkom velesajmu o ekonomskim kretanjima. No to nije dovoljno, jer je Hrvatska po stopi nezaposlenosti na trećem mjestu među zemljama EU. Višu stopu nezaposlenosti imaju samo Poljska (14 posto) i Slovačka (13,4 posto).

GOSPODARSTVENI "BOOM" U BJELOVARU

BJELOVAR - Sudeći prema brojnim investicijama, Bjelovar u bliskoj budućnosti očekuje jak razvoj gospodarstva. Lac talis je nedavno najavio gradnju nove tvornice Sirele, a na Dan grada, 29. rujna, gradski su čelnici otvorili slobodnu zonu površine 15,5 hektara koja će u sljedeće dvije godine zaposliti više od 300 ljudi. "Slobodna zona privukla je dvije strane greenfield investicije vrijedne oko 10 milijuna eura: tvrtke Cormo, talijanskog drvnog proizvođača, i tvrtke Marcetti Giovanni, koja proizvodi građevinski stiropor", kaže direktorica Poslovnog parka Adela Zobundžija.

GRADNJA VELIKE TVORNICE VAPNA I ŽBUKE U KRŠEVU

KRUŠEVO - Talijanska kompanija Fassa počet će potkraj listopada gradnju velike tvornice vapna i žbuke u Kruševu kraj Obrovca, u što će uložiti oko 50 milijuna eura. Tvornica bi trebala biti završena za godinu dana, a, ovisno o interesu tržišta, godišnje će proizvoditi do 66 000 tona vapna i 170 000 tona žbuke. Uz tvornicu će otvoriti i kamenolom za vađenje vapnenca na lokaciji Dalmatinskih rudnika boksita. Budući da je proizvodnja u velikoj mjeri automatizirana, u tvornici i kamenolomu zaposlit će šezdesetak ljudi te još nekoliko desetaka neizravno, jer se koriste uslugama transportnih i drugih tvrtki. Ako im prodaja dobro krene, planiraju u drugoj fazi do 100 posto povećati proizvodne kapacitete, čime bi se broj radnih mesta povećao od 30 do 40 posto.

DOSAD OBNOVLJEN GRAD SA 142 000 STANOVNICA

ERNESTINOVO - Predsjednik Hrvatskog sabora Vladimir Šeks sredinom rujna je u Ernestinovu uručio darovnice hrvatskim braniteljima te članovima obitelji poginulih, zatočenih ili nestalih branitelja iz Domovinskog rata za ukupno 78 kuća i stanova na područjima od posebne državne skrbi u Osječko-baranjskoj županiji. Istaknuvši kako su do sada na području cijele Hrvatske izgrađeni stanovi i kuće za branitelje i stradalnike Domovinskog rata u vrijednosti od 16 milijardi kuna, Šeks je slikovito objasnio kako je na taj način obnovljen jedan grad sa 142 000 stanovnika.

Hrvatski velikani – dječji strip-junaci

Stripovi za djecu kroz priče o životima znamenitih osoba populariziraju nacionalnu povijest

Dosad su generacije učenika stripove čitale u školi potajno, obično ispod klupa, zbog čega su često imale problema s nastavnicima. Novi će ih naraštaji, očito, čitati "legalno" tijekom nastave. Naime, Ministarstvo znanosti obrazovanja i športa dalo je preporuku za projekt "Strip u školi", odnosno uvrštanje serije stripova "Hrvatski velikani" koju izdaje riječka tvrtka Astoria.

Tako, od početka ove školske godine osnovnoškolci imaju, iz mjeseca u mjesec, prigode upoznati nacionalnu povijest na drugačiji, izrazito pristupačan način. Projekt "Hrvatski velikani - edukativni strip", u koji su uključeni ponajbolji hrvatski scenaristi i

crtaci te povjesničari, napokon, dovodi strip kao nastavno sredstvo u hrvatske osnovne škole.

Ljetos je izšao iz tiska prvi broj stripa "Tomislav - prvi hrvatski kralj" koji je predstavljen uz nazočnost ministra

Dragana Primorca, koji je projektu i dao potporu.

- Strip vidim kao jedan od istinski važnih elemenata u obrazovanju. Najbitnije je da do djece dođe znanje, a strip to može učiniti mnogo ležernije od udžbe-

nika povijesti i kao takav nastavniku može poslužiti kao još jedno nastavno sredstvo kojim će se učenicima približiti materija - rekao je Primorac, zaključujući kako su "Hrvatski velikani" vrijedan znanstveni projekt.

Cjelokupni projekt pokrenula je riječka izdavačka kuća "Astoria d.o.o.", a verificiralo je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa RH te ga preporučuje kao nastavno sredstvo.

Priče o životima znamenitih osoba: kralj Tomislav, Janica Kostelić, Zrinski i Frankopani, Nikola Tesla, Ivana Brlić-Mažuranić, Ivan Meštrović,

Ivan Meštrović,

Matija Gubec, Marko Marulić i ban Josip Jelačić zasnovane su na znanstveno utvrđenim činjenicama. Prate ih adekvatni crteži pomoću kojih su zorno predočeni način života, običaji, jezik, arhitektura, nošnje i druge osobitosti vremena u kojem su živjeli i djelovali.

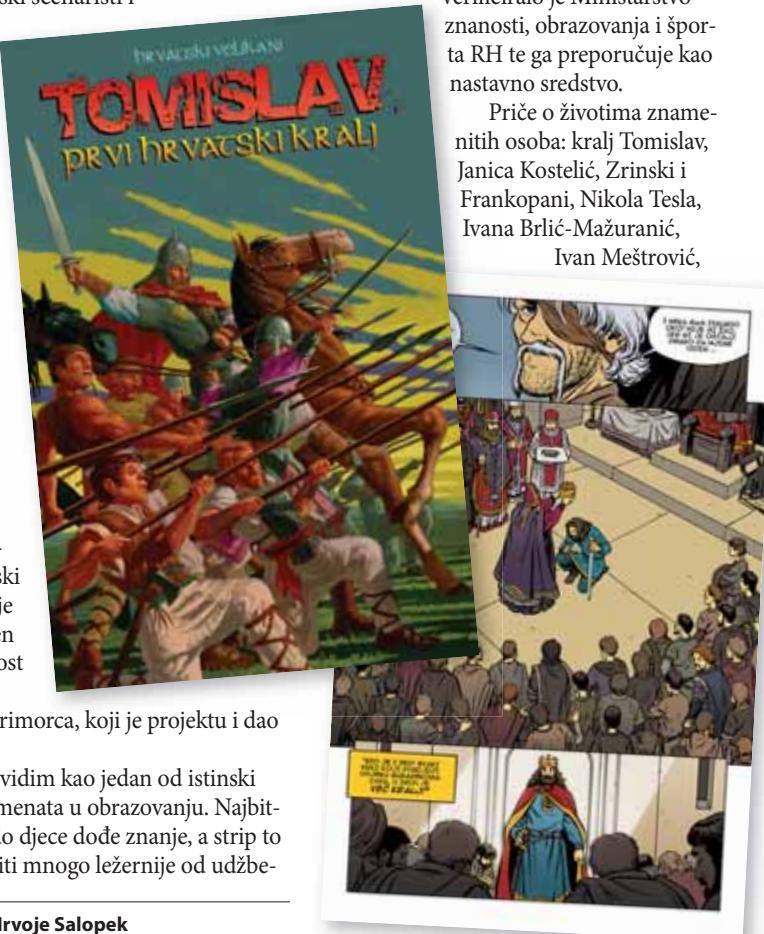
Prvi put, nakon trideset godina, u Hrvatskoj se pojavljuje edukativni strip u ovakvoj formi u osnovnim školama. Prvi put okuplja deset najboljih hrvatskih strip-crtaca i scenarista: Igor

Kordej, Goran Sudžuka, Štef Bartolić, Niko Barun, Frano Petruša, Robert Solanović, Tonči Zonjić i ostali. - Izdavač, tvrtka Astoria d.o.o. iz Rijeke, uredništvo nad projektom povjerio je diplomiranom povjesničaru Darku Macanu, uglednom scenaristu, višestrukom nagradivanom piscu i plodnom publicistu.

U listopadu iz tiska izlazi drugi broj "Hrvatskih velikana" koji donosi priču o Janici Kostelić. Scenarij je napisao Tomislav Škrljac, a crtao ga je naš poznati karikaturist i strip-crtac Niko Barun. ■

CB From the start of this school year Croatian elementary school pupils have an opportunity to get to know their country's history from month to month through a new and accessible medium – cartoon strips. The "Great Croatians - Educational Cartoon Strip" project, which pools the best Croatian scriptwriters and cartoonists, introduces the cartoon strip as an educational tool in Croatian elementary schools.

Pripremio: Hrvoje Salopek

Promicatelji hrvatske glazbene baštine u Švicarskoj

"Chorus je iz godine u godinu nadograđivao kvalitetu pjevanja i danas je s pravom najpoznatija klapa u hrvatskom iseljeništvu", rekao je fra Šimun Šito Čorić

Ove godine hrvatska muška klapa "Chorus Croaticus" iz Berna slavi 20. obljetnicu djelovanja. Jubilej je obilježen nizom koncerata - u Bernu 7. rujna, u Villmergenu 8. rujna, te u Dullikenu i Solothurnu 9. rujna. "Chorus Croaticus" nastupao je zajedno sa ženskom klapom "Korjandul" iz Zagreba i Bernskim mandolinским kvintetom.

Ravnatelj hrvatskih katoličkih misija u Švicarskoj i ravnatelj HKM-a Solothurn fra Šimun Šito Čorić prisjeća se početaka klape: "Ideja o osnutku glazbenog zbara niknula je u HKM-a Bern, gdje sam tada bio ravnatelj, a da se zbor održao do danas, to je zasluga upornosti njihova voditelja Frane Vugdelije i ne samo to, "Chorus" je iz godine u godinu nadogradivao kvalitetu pjevanja i danas je s pravom najpoznatija klapa u hrvatskom iseljeništvu". Spomenimo i članove klape koja već dva desetljeća uspješno promovira Hrvatsku u Švicarskoj: Frane Vugdelija, voditelj i I. tenor; Dinko Bozic, Viorel Raviele, Ivo Šavar, Željko Čubrić, Miljenko Plišić, II. tenor; Danijel Peštaj, Alan Šavar, bariton; Josip Borozni, Ilija Bekić, Branko Čorić, Krešimir Čuže, bas.

Klapa "Chorus Croaticus" osnovana je 21. kolovoza 1987. Tvorac ovoga vokalnog ansambla je Frane Vugdelija, a "Chorus" je sebi postavio za cilj nje-govanje i promicanje hrvatske glazbene baštine, nastojeći je približiti Švicarcima i tako pridonijeti što većem razumijevanju i prijateljstvu između Hrvata i Švicaraca.

U početku je Franji Vugdeliji bilo samo do radosti pjevanja. Ali tada je otkrio "da se u tadašnjoj komunističkoj Jugoslaviji Hrvatska sve više prikazuje u lošemu svjetlu". Ta ga je činjenica ponukala da već u imenu "Chorus Cro-

Klapa Chorus Croaticus iz Švicarske

aticus" jasno naglaši vezu s Hrvatskom. S klapom "Chorus Croaticus", koja se tada sastojala od osam pjevača, pokušao je, osim toga, i posredovati jednu drugu sliku svoje domovine i Švicarcima približiti bogatstvo hrvatske pjesme.

S repertoarom sazdanim gotovo isključivo od hrvatskih narodnih pjesama i skladbi hrvatskih autora, tijekom svojega dugogodišnjeg rada klapa je nastupila u svim dijelovima Švicarske, a gostovali su i u drugim europskim zemljama. Aktivnost, kako glazbena, tako humanitarna i rodoljubna, klapa imala je odjeka i u Hrvatskoj sudjelovanjem na Festivalu dalmatinskih klapa u Omišu 1993., 1994., 1995., te 1996. i 1997. godine. Na poziv Hrvatske matice iseljenika klapa "Chorus Croaticus" s osam je drugih klapa 2006. godine sudjelovala na I. Susretu klapa iz hrvatskog iseljeništva u Zagrebu. Svake godine klapa organizira za svoje prijatelje Švicarce i Hrivate već tradicionalnu

"Večer prijateljstva", ove godine već 15. put. Zahvaljujući potpori svojih brojnih prijatelja "Chorus Croaticus" je dosad objelodanio i CD i audiokasete "Nebu i Hrvatskoj", te "O more mati!" i "Divici Mariji – Stella Maris".

Čak ni politički pokušaj tadašnje jugoslavenske tajne policije da torpedira rad klape nije uspio ušutkati članove klape "Chorus Croaticus". Naprotiv, upravo ih je učvrstio u nastojanjima da i dalje njegovati hrvatsku glazbu. Repertoar klape obuhvaća prije svega glazbu i pjesme iz Dalmacije, dakle iz južne Hrvatske. "Nismo mogli pokriti cijelu zemlju", kaže Franjo Vugdelija, "dakle, specijalizirali smo se za dalmatinske pjesme". ■

CB This year the Chorus Croaticus klapa, a Croatian men's a cappella group out of Bern, is celebrating the 20th anniversary of its activities. The jubilee was marked with a series of concerts. Chorus Croaticus appeared together with the Korjandul women's klapa out of Zagreb and the Bern mandolin quintet.

Napisao i snimio: Miro Grabovac

Četvrt stoljeća u službi hrvatskih vjernika

Svečano misno slavlje predvodio je ličko-senjski biskup dr. Mile Bogović u koncelebraciji s hrvatskim misionarima. Nakon mise uslijedio je bogati kulturno-zabavni program, uz folklorne grupe iz Berna i Siona

Proslava je započela procesijom

Misno slavlje predvodio je gospičko - senjski biskup Mile Bogović

Hrvatska katolička Misija u Lausanni u nedjelju 16. rujna 2007. u Poliez-Pittetu (kraj Lausanne) proslavila je 25. obljetnicu. Svečano misno slavlje predvodio je ličko-senjski biskup dr. Mile Bogović u koncelebraciji s hrvatskim misionarima. Nakon mise uslijedio je bogati kulturno-zabavni program, uz folklorne grupe iz hrvatskih katoličkih misija Bern i Sion. Nastupio je i poznati hrvatski pjevač Zdravko Škender.

Područje Romanske Švicarske bilo je u sastavu HKM-a Bern sve do godine

Napisao i snimio: **Miro Grabovac**

1982., kada tadašnji biskup mons. Pierre Mamie uslišava molbu HKM-a Bern da se osnuje nova misija za zapadnu Švicarsku, sa sjedištem u Lausanni. U ljeto 1982. godine starjeinstvo Hercegovačke franjevačke provincije Marijina Uznesenja na nebo imenovalo fra Karla Lovrića za voditelja nove misije koja je obuhvaćala kantone Vaud, Ženevu, Valais/Wallis, Fribourg, Neuchatel i Jura. Nakon šestogodišnjega rada u misiji, fra Karlo odlazi 15. prosinca 1988. u HKM Zürich, a na njegovo mjesto dolazi fra Ivan Bebek koji ostaje na toj dužnosti do Uskrsa 1995. On osniva novu misiju, Sion, za kanton Valais početkom te godine i prelazi u Visp, a poslije stanjuje u Clarensu. Na

njegovo mjesto u misiju Lausanne dolazi, za Uskrs 1995., sadašnji misionar fra Ivan Matijašević, koji je u trenutku osnivanja misije u Lausanni bio voditelj Hrvatske katoličke misije u Bernu. Nakon svih teritorijalnih promjena HKM Lausanne danas pokriva područje četiriju kantona Romanske Švicarske, a na tom području od 5 969 km² mise se slave u Lausanni, Yverdonu, Ženevi, Fribourgu i Neuchatelu. ■

C The Croatian Catholic mission in Lausanne celebrated its 25th anniversary on Sunday, September 16th of this year in Poliez-Pittet (near Lausanne). Holy mass was led by Lič-Senj Bishop Mile Bogović in concelebration with Croatian missionaries.

Folklorni nastup mladih Hrvata iz Lausanne

Mnoštvo hrvatskih iseljenika proslavilo je obljetnicu Misije

ZAJEDNIČKIM SNAGAMA DO EKOVINA

"Suprug i ja bavimo se proizvodnjom ekovina i ekoloških žitarica već 10 godina bez uporabe agrokemikalija i umjetnih gnojiva. Godišnja proizvodnja doseže do 15 tisuća litara ekovina koje je pod stalnim nadzorom Prve ekološke zadruge iz Zagreba i tvrtke koja izdaje potvrđnicu ekoproizvoda", istaknula je Nada Čegec

Rezidba loze u eko-vinogradu Čegecovih

Krenete li Zelinskom vinском cestom, nezaobilazna je postaja obiteljsko gospodarstvo Čegec, jer upravo oni proizvode prvo hrvatsko certificirano ekovino (rješ. MPŠ RH 19. 6. 2003). "Prvo hrvatsko ekovino Čegec" nastalo je iz vlastite eko-proizvodnje bez upotrebe agrokemikalija i umjetnih gnojiva. Za ekološku su se proizvodnju Zelinčani Branko i Nada Čegec počeli zanimati još devedesetih godina. Naime, supružnici su se od 1992. počeli zanimati za ekološku proizvodnju, a od 1997. godine započeli su s ekološkom proizvodnjom koja je i danas

preokupacija cijele obitelji. "Budući u Hrvatskoj nije bilo literature o ekoproizvodnji, koristili smo se literaturom iz Njemačke i Austrije. Srećom, suprug je studirao germanistiku, pa smo se mogli koristiti stručnom literaturom napisanom na njemačkom jeziku - pojašnjava nam na početku razgovora Nada Čegec, koju smo zatekli na izložbi "Eko-etno Hrvatska 2007".

No što to znači ekovino i kako se ono proizvodi?

— Naše je ekovino pod stalnim nadzrom Prve ekološke zadruge iz Zagreba i tvrtke koja izdaje potvrđnicu ekoproizvoda. Vinograde tretiramo stajskim gnojivom i biljnim kompostom iz vlastita gospodarstva, dakle. bez uporabe agro-

kemikalija i umjetnih gnojiva, a oko trsa kopamo motikom. Što se tiče prskanja, prskamo ih u strogo ograničenim količinama i u pripravcima na bazi bakra i sumpora. Mošt ne doslađujemo, a također ne dodajemo ni umjetne kvasce - napominje Nada, ističući kako su ona i suprug sretni što su prvi u proizvodnji ekovina u Hrvatskoj i što su dali temelje drugima za uzgoj "božje" kapljice. U obradi vinograda supružnicima pomažu i djeca, sin Ivan Antun, učenik poljoprivredne škole, i kći Helena koja pohađa ekonomsku školu. Mali je to tim u kojem svaki član daje svoj doprinos od proizvodnje do finalnog proizvoda - prvoga hrvatskoga ekovina.

PROIZVODNJA EKOVINA

Na pitanje kolika je godišnja proizvodnja toga vrhunskog vina, Nada napominje kako ona ovisi o vremenskim prilikama, te da doseže do 15 tisuća litara vina godišnje, s četiri vinograda, površine dva hektara. "Ne možemo jamčiti kontinuitet

Ulaz na eko imanje

Napisala: Željka Lešić

Snimke: Ž. Lešić i iz albuma obitelji Čegec

proizvodnje jer ona ovisi o godini, odnosno sunčanim danima i bolestima loze, no ono što možemo jamčiti jest da je sve što proizvedemo za tržiste proizvedeno u potpunosti na prirodan način”, pojašnjava nam sugovornica U razgovoru napominje kako u nas ljudi baš nisu previše osviješteni za ekološku proizvodnju, jer žele što više proizvesti i obogatiti se na brzinu. Ona i suprug naučili su skromno živjeti i ne vodi ih, kako kaže, bolesna želja za brzim profitom. Mnogi ih stoga, kažu, smatraju bedastima, no oni su, vele, ekološki neosviješteni i mi dalje idemo svojim zacrtanim putem

POKUSNI VINOGRAD

Iako je ekološka proizvodnja vina zahtjevnia od one klasične, a uz to je i skuplja, Čegecovi ne odustaju od nje. “Bez obzira na teškoće, ne odustajemo! Optimisti smo i vjerujemo da će za pedesetak

godina ekološka poljoprivreda biti ispred konvencionalne”, kaže Branko Čegec. Budući da u svojoj proizvodnji obitelj Čegec želi ići naprijed, proljetos su podigli pokusni vinograd s devet sorata vinove loze koje su otpornije na gljivične bolesti. Kako doznajemo, riječ je o sortama koje nisu na nacionalnoj sortnoj listi, ali su u nekim zemljama Europe preporučene za pojedina područja. Pokusni se vinograd nalazi na području Štuk u blizini Svetoga Ivana Želine, te obuhvaća 0,36 ha i na kojem je posadeno 2 000 cijepova, od čega sedam crnih sorata i dvije bijele. Posaden je u sklopu projekta “Razvoj ekološkoga vinogradarstva u Zagrebačkoj županiji uzgojem prikladnih sorata vinove loze”, na poticaj Zagrebačke županije, a provest će ga Agronomski fakultet zagrebačkoga sveučilišta. “Ideja o sadnji pokusnog vinograda rodila se prije tri godine, kada sam kao jedini ekološki proizvođač iz Hrvatske sudjelovao na međunarodnom simpoziju o ekološkoj poljoprivredi, koji je održan u Stuttgartu. Sadnjom otpornijih sorata omogućit će se ekološkim proizvođačima lakši uzgoj grožđa, a nikako nije konkurenčija postojećim sortama”, ističe Čegec.

U lepezi vrhunskih ekološki proizvedenih vina Čegecovi ističu: traminac,

Nada Čegec i kć Helena na izložbi “Eko-ethno Hrvatska 2007.”

graševinu, chardonnay i zweigelt. Butelje se mogu naći u svim boljim prodavaonicama diljem Hrvatske, vinotekama, ali i u suvenircicama u Dubrovniku ili primjerice u Opatiji. Želja im je da se glas o njihovu vinu čuje i izvan granica Lipe naše. “Vjerujem kako je plasman naših vina u inozemstvu samo pitanje dana, a njegovo kušanje, iseljenike će, zasigurno, okusom, mirisom i ljepotom podsjetiti na rodni im kraj i domovinu Hrvatsku”, istaknula je Nada Čegec. ■

CB The Čegec family of the Želina region are manufacturers of the first certified Croatian eco-wine, of their own production and produced without the use of agricultural chemicals and artificial fertilizers.

U KAMENU ĆVOR-KRAVATA IMOTA

U organizaciji ustanove Academia Cravatica u zagrebačkom Etnografskom muzeju, otvorena je izložba pod nazivom “U kamenu ćvor-kravata Imota”. Tom je prigodom javnosti predstavljen fundus od 220 starih fotografija nastalih u vremenu od sredine 19. do sredine 20. stoljeća. Dujmljive fotografije u stogodišnjem razdoblju prikazuju stanovnike Imotske krajine u raznim životnim prigodama sa zajedničkim obilježjem, kravatom kao uresom.

Urednici zanimljive izložbe, koju

zainteresirani mogu razgledati od 18. do 30. rujna, jesu, Sandra Lončar i Suzana Budimir. Potpisnik postava je također i Nikola Albanež koji je u mnogome

pridonio ovoj nesvakidašnjoj izložbi.

U sklopu izložbe, 26. rujna postavljena je i istoimena monografija koju je uredila Sanja Lončar. Monografija uz fotografije iz fundusa izložbe sadržava književne i znanstvene priloge o rupcu, kravati i povijesti fotografije u Imotskoj krajini. Monografija je prva knjiga biblioteke “Gradovi, regije, zemlje i kravata”, čiji je inicijator i pokretač Academia Cravatica. Projekt je nadahnut povjesnom činjenicom hrvatskog podrijetla kravate.

Posebna atrakcija večeri bila je promocija kravate “Croata Imota”, koja je kreirana s motivom grba grada Imotskoga, glagolice s fragmentima sviloveza. ■

Napisala: Željka Lešić

GOSPON FOTOGRAF, ZAGREB VAS IMA RAD!

Zagreb nikada ne bi dobio takvu gospodsku fotokroniku o nekoliko desetljeća svoga prošlostoljetnoga življena da nije bilo Toše Dabca

Majka Toše Dabca znala je reći da joj je jedan sin gospodin, a drugi – fotograf! Ta pomalo dišperatna dijagona za obiteljskoga stanja stvari (iako ga je majka zapravo obožavala!) zvuči kao ironična dosjetka o kotaciji fotografije na onodobnoj burzi društvenih vrijednosti, o umjetničkima da i ne govorimo. Ali danas sa sigurnošću možemo reći: Zagreb nikada ne bi dobio takvu gospodsku fotokroniku, majstorski poetsko-dokumentarni curriculum vitae o nekoliko desetljeća svoga prošlostoljetnoga življena da joj se sin umjesto fotoaparata uhvatio studija (Tošo je apsolvirao pravo) i postao gospone fiškal.

Ovaj svjetlopisni pjesnik Zagreba s očistem i kadrom filmaša, od ranih tridesetih do kasnih šezdesetih godina prošloga stoljeća suptilno bilježi njegov duh i dušu, fokusira sirotinju i gospodu, periferiju i centar, lica i pejsaže, arhitek-

turu i folklor, pospremajući za vječnost sav domaći i mitteleuropski štih hrvatske metropole toga vremena.

PRIZNAT DILJEM SVIJETA

Punim krsnim imenom Teodor Eugen Maria Dabac rodio se prije stotinu godina u Novoj Rači kod Bjelovara, osamdesetak kilometara daleko od hrvatske metropole. Obitelj se u njegovoj 11. godini preselila u Samobor, s nepunih 18 načinio je, koliko se zna, svoju prvu fotografiju panorame Samobora, u 22. otac mu kupuje prvi fotoaparat, tri godine poslije ima i prvu samostalnu izložbu i vrlo skoro nakon toga postaje priznat i poznat diljem svijeta. S obzirom na općepoznatu domaću sklonost zaboravljanju, valja i ovom prigodo podsjetiti da je naš Tošo Dabac izlagao s najprestižnijim imenima onoga doba, da je bio al pari s Henrijem Cartierom Bressonom, Manom Rayem, Wernerom Bischofom, Margaret Bourke-White..., da su mu se divili i o njemu pisali najveći fotografi i teoretičari fotografije. I da je za života

koji je očito utrošio na potpunu, predanu fascinaciju fotografiranjem i njegovim rezultatima, nanizao mnogo izložaba na najprestižnijim svjetskim adresama u Pragu, Philadelphiji, Bostonu, San Franciscu, New Yorku, Luzernu, Antwerpenu, Münchenu, Frankfurtu... Surađivao je sa svjetskim izdavačima, među kojima je i Encyclopedia Britannica, bio je dopisnik berlinskih, pariških, londonskih agencija, ranih tridesetih godina prošloga stoljeća radio je za Fanamet film i zagrebačku podružnicu Metro Goldwyn Mayera kao prevoditelj filmskih dijaloga i, danas bismo rekli, stručnjak za public relations. Bio je član prestižnih cehovskih udruženja: Američkoga fotografskog udruženja, nizozemskog salona Focus, počasni član Belgijskoga kraljevskog fotografskog društva, a od 1951. nositelj titule Majstor fotografije i počasni član FIAP-a (International Federation of Photographic Art). Autor je fotografija u kulturno-povijesnim i umjetničkim monografijama: Metropolu Hrvata, Augustinčić, Bakić, Trogir, Zagreb, Meštrović, Stečci... Deset

Napisala: Ksenija Erceg

godina nakon smrti u izdanju Grafičkog zavoda Hrvatske objavljena je monografija Tošo Dabac – fotograf, a 1994. Arhiv Tošo Dabac (ATD) objavio je skromniju, ali inspirativnu fotomonografiju (ic) u Tošo Dabac – Zagreb tridesetih.

ARHIV NA "MJESTU ROĐENJA"

O tome koliko je njegov atelijer u zagrebačkoj Ilici 17 sve do njegove smrti godine 1970. bio kultno mjesto – sastajalište, okupljalište i uživalište zagrebačke i hrvatske kulturne kreme, ponajprije tankočutnih i ostrašćenih zaljubljenika u medij fotografije, još i danas svjedoči njegov nećak Petar Dabac, i sam vrstan znalač, profesor na ljubljanskoj Akademiji likovnih umjetnosti i oblikovanja, i najrevnожiviji čuvat Tošine majstorske ostavštine. Da nije (bilo) nećakove skrbi za tih gotovo 200 000 negativa, oko 2 000 autorskih povećanja, vrijednu fotografsku opremu, biblioteku i hemerotečnu građu, dakle jednu od najcijelovitijih takvih zbirki u svijetu goleme dokumentarne i umjetničke vrijednosti, ne bi danas bilo ni ATD-a (od 2002. upisan je u Registar kulturnih dobara RH), ni obilježavanja stote godišnjice Dabčeva rođenja, ni Ilice 17 kao adresu na kojoj je uz veliku muku sve to bogatstvo sačuvano in situ, gdje mu i jest jedino pravo mjesto. I tek je 2006. zbirku otkupio Grad Zagreb i dao je na stručno upravljanje Muzeju suvremene umjetnosti, a ATD je dobio voditeljicu zbirke Marinu Benazić i kustosicu Ivu Prosoli, kao stručni dvojac koji uz sve-

"Zagrebačka burza",
oko 1938.

Mapa "Tošo Dabac i njegov Atelijer"

Kako bi se impresivan opus Toše Dabca što kvalitetnije predstavio diljem svijeta kao hrvatski "trade mark", osmišljena je i prigodna četverojezična mapa koja uz biografske podatke i popis najvažnijih izložaba i publikacija donosi i izbor od 50-ak fotografija, kao manji presjek njegovih stilskih i tematskih odrednica. Mapa će se odaslati na adresu hrvatskih veleposlanstava.

srdnu pomoć Petra Dabca vodi računa da 2007. godina bude i sadržajno, a ne samo kronološki velika obljetnica hrvatske umjetnosti i kulture. Naime, unatoč svim spomenutim svjetskim referencama Dabčeva opusa, trebalo je mnogo živaca i gotovo manjakalne ustrajnosti da se u Ilicu 17 ne useli talijanski Benetton i da fotke ne zamijene štamplice, a (izvozni) hrvatski umjetnički kapital – uvozna kapitalistička lova! Premda i sad Petar kaže kako još nije siguran da će i u ko-načnici na toj adresi "stanovati" Arhiv Toše Dabca. Nada(j)mo se da mu sumnje nisu opravdane jer ni na jednom drugom mjestu ATD ne bi imao takvu simboličnu i svaku drugu težinu kakvu ima na "mjestu svog rođenja". A što bi o preseljenju

mislio majstor fotografije bolje je i ne misliti.

BESKRAJNA LJUBAV ZA ZAGREB

Ove je obljetničarske godine na Tošin rodendan 18. svibnja u ATD-u otvorena izložba "Tošo Dabac i njegov Atelijer" s nizom fotografija iz njegova privatnoga života i atelijera od 1940. do 1970. Dok se sasvim ne riješi imovinsko-pravna zavrzlama i otvoriti stalni postav, posjetiteljima je dostupna srijedom od 12 do 16 sati i potrajet će do studenoga, kada se najavljuje manifestacija "Dani fotografije u ATD". Planira se bogat i raznovrstan program, radionice, filmske projekcije, predavanja, izložba "Povijest Arhiva TD 1940.-2007.", i širok raspon tema: od Tošinih fotografija i povijesti hrvatske fotografске umjetnosti, preko konzerviranja i čuvanja fotografskog materijala do radioničkih sadržaja na terenu i fotolaboratoriju.

Veliki majstor fotografije i čovjek iznimnoga ljudskog šarma čije su fotografije univerzalne jer su toliko ljudske, a ljudske su jer izražavaju njegovu beskrajnu ljubav za Zagreb, bio je valjda začetak svega artističkoga i autorskoga što je u fotografiji došlo nakon njegova prernog odlaska. I valjda još bdije negdje na Gornjem gradu, tamo odakle ga je, zapisao je Radoslav Putar, smrt odnijela obzirno, tako da to nije ni primjetio... ■

"S tržnice",
oko 1937.

CB An exhibition called "Tošo Dabac and his Atelier" was opened on the occasion of the 100th birthday of the legendary Zagreb photographer, featuring a series of photos from his private life and his atelier from 1940 to 1970.

Naš cvijet ponikao u tuđini

“Budite добри ljudi i nemojte se nikada stidjeti reći tko ste, odakle ste i da ste katolici i Hrvati. Nadam se da ćeće se često ovako okupljati zajedno. Neka vide da nas Hrvata ima”, rekao je na kraju mlade mise fra Eduard Sokol

Obitelj - mama Nevenka i braća Robert i Denis uvijek su bili velika potpora mladom svećeniku Eduardu Sokolu

Mlada misa Hrvata fra Eduarda Sokola, mladoga svećenika rođenog, krštenog i odraslog u Berlinu, jedinstvena je prigoda koju u glavnem njemačkom gradu nisu propustili brojni hrvatski vjernici. Crkva svetog Sebastiana, gdje je sjedište Hrvatske katoličke misije, bila je ispunjena do posljednjeg mjesta, a mnogi su je vjernici pratili i stojeći.

Trideset godina je hrvatski čovjek u iseljeništvu trebao čekati na ovaj trenutak da i sam prinese žrtvu Ocu. I evo, ovo je naš cvijet ponikao u tuđini. Prvi put slavimo svetu misu koju predvodi član naše zajednice, rođen, kršten i odrastao u njezinu okrilju, riječi su koje je u uvodu svete mise vjernicima uputio fra Petar Čirko, naglašavajući u propovijedi važnost svećeničkog poziva.

“Život svoj prikazujemo Bogu, za

budućnost hrvatskome rodu. Za tebe molimo, za te žrtvujemo, lijepa naša zemljo Hrvatska...” Redale su se tijekom ove svećane mise i stihovi lijepih pjesama kojima je ugodaj uspješno upotpunio veliki crkveni zbor. Misnom su slavlju koncelebrirali i berlinski svećenici fra Rade Tolić, fra Mate Puda i gost iz domovine fra Ante Bilokapić.

Nakon svih lijepih i dirljivih riječi tijekom propovijedi i svete mise, pred vjernike je istupio i mladomisnik Eduard Sokol. – Zahvaljujem svim svećenicima i vjernicima, obitelji i prijateljima na potpori. Želim poručiti mladima: Znam da vam nije lako ovdje biti između dvaju svjetova. No, nemojte nikada zaboraviti svoje snove. Završite svoju školu i nastojte ostvariti svoje snove a nemojte ni Krista zaboraviti. Budite dobri ljudi i nemojte se nikada stidjeti reći tko ste, odakle ste i da ste katolici i Hrvati. Nadam se da ćeće se često ovako okupljati zajedno. Neka vide da nas Hrvata ima, rekao je na kraju mlade mise fra Eduard

Sokol, završivši zahvalu i poruku poznatim riječima - Ich bin ein Berliner! - Mladog su svećenika vjernici pozdravili dugotrajnim pljeskom.

A kada se uzbudjenje malo smirilo, progovorili smo riječ-dvije i s Edijevom mamom Nevenkom. – Teško mi je bilo kada je rekao da će ići u svećenike. Rekla sam mu da ozbiljno promisli je li to ozbiljno, da vidi da to nije samo radoznanost. Tada je bio završio deseti razred. Kada mu je bilo teško, rekla sam mu: Ostani ako misliš da ne možeš dalje, a on je odgovarao: “Ne mama, nešto jače ima od mene, ja moram ići!”. Ponosna sam i draga mi je za našu župu da smo to doživjeli, a vidim i da su ostali vjernici oduševljeni, uzbudjeni, sretni i ponosni zbog toga što odavde imamo jednoga mladog svećenika, riječi su mladomisnikove majke koja je u Njemačkoj od godine 1971. i od tragične smrти supruga Ivana 1992. godine, sama je na životnom putu vodila trojicu sinova Roberta, Eduarda i Denisa. - Ovaj je tragični događaj još više zbljžio mene i moje sinove. A spasila nas je vjera i Bog nam je dao snagu da budemo na pravom putu, povjerila nam je Nevenka Sokol.

Nakon misnoga slavlja vjernici i svećenici su se okupili na zajedničkom objedu priređenom u dvorištu ispred i iza crkve svetog Sebastiana, kao i u dvorani Hrvatske katoličke misije. Druženje se uz vjerske i druge napjeve nastavilo tijekom cijelog dana koji, zasigurno, mnogi neće tako skoro zaboraviti i spominjat će ga i nositi u srcu kao lijepu uspomenu zadugo pošto mladi svećenik Eduard Sokol već bude na svojoj službi u dalekom Drnišu. Ponovilo se!

CB The virgin mass of Croat Friar Eduard Sokol, a young priest who was born, baptised and raised in Berlin, is a unique occasion that was not to be missed by the many Croatian faithful in the German capital. St. Sebastian's Church, the seat of the Croatian Catholic mission was packed for the event.

Napisala: Sonja Breljak

Tezno kraj Maribora najmasovnija je grobnica Hrvata

"Odluku o 'čišćenju neprijatelja' posve je sigurno donio glavni zapovjednik jugoslavenske vojske Josip Broz Tito. Tako velika i masovna likvidacija nekoliko desetaka tisuća ljudi ne bi bila moguća bez naredbe s najvišega političkog i vojnog vrha države", kaže dr. Ferenc

Slovenski povjesničar Mitja Ferenc

Veliiki broj predstavnika hrvatskoga javnog, crkvenog i političkog života, istaknutih predstavnika povijesne struke te novinara posjetio je sredinom rujna Tezno blizu Maribora, gdje se nalazi masovna grobnica s velikim brojem Hrvata ubijenih neposredno nakon završetka Drugoga svjetskog rata, te saslušalo predavanje slovenskoga povjesničara Mitje Ferenca što ga je organizirao Počasni bleiburški vod.

Ferenc, koji je voditelj projekta istraživanja pri Komisiji Vlade Republike Slovenije za rješavanje pitanja prikrivenih grobišta, iznio je da, prema svjedočenjima najveći broj ubijenih, čiji se ostaci nalaze u protutenkovskom rovu kod Tezna, čine vojnici i časnici oružanih snaga bivše NDH, kao i civili koji su se predali kod Bleiburga. Napomenuo je i da je u okolini Maribora bilo zadržano više od polovice hrvatskoga zbjega, koji su išli prema Bleiburgu jer su u međuvremenu Englezi zabranili predaju na austrijskom teritoriju, pa su se predali na teritoriju Slovenije.

Pripremio: Ivo Modrušić

Na stratište u Teznom, u nekadašnji protutenkovski rov dug jedan kilometar, partizani su zarobljenike, čije su ruke vezane žicom, dovozili kamionima iz sabirnih logora oko Maribora. Istraživanja kroz 14 sondaža protutenkovskog rova, širokog od 3 do 4 metra, pokazala su da su ljudski ostaci u 740 metara dužine rova.

Ljudske su kosti na dubini rova od 120 do 170 cm. Dr. Ferenc je izračunao da je u bivšem rovu najmanje 15 000 kostura te da se precizan broj ne može utvrditi. Nakon likvidacije, pripadnici jugoslavenske vojske "isprepletene žrtve" posipali su vapnom, a kad je nestalo vapna - katranom. Sve žrtve likvidirane su vatrenom oružjem iz neposredne blizine.

Organizator pokolja u Teznom bila je OZNA Treće jugoslavenske armije, a egzekutori pripadnici 15. majevačke brigade. U 150 masovnih grobnica, od ukupno 540 na tlu Slovenije, nalaze se posmrtni ostaci Hrvata. Prema dr. Ferencu, u Sloveniji je likvidirano oko 100 000 Hrvata.

"Odluku o 'čišćenju neprijatelja' posve je sigurno donio najviši jugoslavenski državni vrh, naredba je morala doći od glavnoga zapovjednika jugoslavenske vojske Josipa Broza Tita, no, ne zna se točno kad i u kojem obliku. Tako velika i masovna likvidacija nekoliko desetaka tisuća ljudi ne bi bila moguća bez naredbe s najvišega političkog i vojnog vrha. Ne obazirući se na razloge i na još uvijek različito interpretiranje događaja s kraja rata, mora se ustvrditi da je nova jugoslavenska vlast zbog golemoga broja ubojstava bez sudskih presuda počinila stravičan zločin nad vlastitim stanovništвom, koji je još uvećan naređenim prešućivanjem zločina i oduzimanjem prava mrtvima na grob", kaže dr. Ferenc.

Sudionici skupa razgledali su i druge lokacije s masovnim grobištima u tom dijelu Slovenije. Varaždinski biskup Josip Mrzljak rekao je da je Katolička crkva uvjek pratila narod i u njegovim teškim trenucima. "Želja nam je doznati istinu o tim događajima i zato nam je žao što je neke njihove sudionike zahvatila amnezija", rekao je Mrzljak, dodajući da o tim događajima treba istražiti i kazati istinu jer ona čovjeka oslobada, kako bi krenuo dalje u budućnost, a ne zbog osvete nad počiniteljima zločina.

Svi sudionici na izlaganju o događajima vezanima na poratne egzekucije založili su se za dogovor Hrvatske i Slovenije kako bi se grobna mjesta žrtava obilježila s pjetetom i kako bi se na dostojanstven način pokopali njihovi zemni ostaci. ■

CB Numerous representatives of Croatian public, church and political life visited the settlement of Tezno, near Maribor, in mid September, where a mass grave containing a great number of Croatians killed in the direct aftermath of World War II, and were present at a lecture held by Slovenian historian Mitja Ferenc. Dr. Ferenc, who leads the research project headed by a Commission of the Slovenian Government investigating hidden burial sites, believes that 15,000 persons were killed and buried in Tezno, most of which were Croats.

GOSPINO SLAVLJE U SINDELFINGENU

NJEMAČKA - U nedjelju 23. rujna u Sindelfingenu je proslavljen blagdan Gospe Velikoga hrvatskoga krsnog zavjeta, koji se slavi kao Dan zajednice. Proslava je okupila oko osam stotina vjernika. Započela je procesijom u kojoj su djevojke i mladići obučeni u hrvatske narodne nošnje nosili kip Gospe Velikoga hrvatskog zavjeta. Misno je slavlje u crkvi Presvetoga Trojstva predvodio don Ivo Nedić, voditelj novonastalog HKM-a Srednji Baden sa sjedištem u Karlsruhe. Bo-goslužje je uveličao i Misijski zbor, kao i zbor mladih "Salve angeli" iz HKM-a Sindelfingen, uz pratnju orguljaša Mate Puljiza. Nakon svečanoag misnog slavlja, fra Marinko je pozvao okupljene vjernike na zajednički objed i proslavu koje je nastavljeno uz prigodan zabavni program u prostorima misije.

U HELSINKIJA ZAPOČELA S RADOM HRVATSKA DOPUNSKA ŠKOLA

FINSKA - Svečanim domjenkom za roditelje i učenike u hrvatskome veleposlanstvu u Helsinkiju obilježeni su osnivanje i početak rada Dopunske škole hrvatskoga jezika i kulture u Finskoj. Škola je pokrenuta na inicijativu Veleposlanstva, a nastava je počela 20. kolovoza i zbiva se u dvije grupama u dvije osnovne škole u finskome glavnem gradu. Nastavnica Andrea Limpic Suikkanen radi po programu pripremljenom za hrvatsku nastavu u inozemstvu, a troškove rada škole i nastavnice snosi grad Helsinki. Veleposlanik dr. Damir Kušen pozdravio je učenike i roditelje te naglasio kako je organiziranje rada škole zajednički uspjeh i primjer dobre suradnje Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske, Veleposlanstva RH u Helsinkiju te Odjela za obrazovanje grada Helsinki, a na veliko zadovoljstvo male zajednice Hrvata u Finskoj.

CRO IDOL U MELBOURNEU

AUSTRALIJA - Natjecanje mlađih pjevačkih talenata Cro Idol 2007. održano je 8. rujna u Hrvatskom domu u Footscrayu u Melbourneu. U organizaciji Mladeži HDZ-a, ovaj već tradicionalni događaj bio je, čini se, najuspješniji do sada, jer je glavna gornja dvorana u Hrvatskom domu bila ispunjena do posljednjega mjesta. Nakon glasovanja žirija i publike, odlučeno je kako je u kategoriji mlađih od 16 godina pobjednik Johnny Vugdelija, dok je drugo mjesto zauzela Antonija Vinić. Glasove publike osvojila je debitantica Kristina Krajina. U drugoj selekciji tjesnom razlikom Ivana Gović osvojila je prvo mjesto, a Larissa Mamuza drugo, dok je publika svojim glasovima nagradila trud Silvije Andrijašević. Dvoje pobjednika potom su ponovno izveli svoje pjesme.

PREKINUTA UTAKMICA U CHICAGU

SAD - Državni nogometni savez Illinoisa svake godine organizira nogometno prvenstvo. Ove su se godine u finalu našli hrvatski klub Red-white-blue Adria i srpski United Serbs. Utakmica se igrala na stadionu nogometnoga kluba Chicago Fire – Toyota Park 21. rujna u Chicagu. Navijači jednog i drugog kluba bili su smješteni na istoj strani stadiona i već nakon prvoga gola, koji je dao klub Jadran, došlo je do prepirke između navijača. Posebno burnu reakciju srpskih navijača izazvala je albanska zastava koju su raširili navijači Jadrana albanske nacionalnosti.

Pri rezultatu od 2 do 2 pri kraju prvog poluvremena, srpski su navijači počeli bacati razne predmete prema hrvatskim navijačima, nakon čega su s objiju strana počele letjeti boce uz vikanje i skandiranje. Sigurnosna služba stadiona procijenila je da stvari izmiču kontroli i prekinula je utakmicu.

DANI HRVATA U GRAZU

AUSTRIJA – U Grazu su 22. i 23. rujna održani Dani Hrvata u Štajerskoj. U sklopu Dana je u Minoritensaal u Grazu održan koncert klape "Sv. Juraj" Hrvatske ratne mornarice, kojom prigodom su prikupljani novčani prilozi za obnovu župne crkve Sv. Josipa u glavnom gradu Štajerske, u kojoj su Hrvati prije dvije godine našli svoj novi duhovni dom. Klapa je otpjevala duhovne, dalmatinske i domoljubne pjesme. Na koncertu je bio prisutan i hrvatski ministar obrane Berislav Rončević te požeški biskup Antun Škvorčević. Biskup je u nedjelju 23. rujna predvodio u crkvi sv. Josipa euharistijsko slavlje za mnogobrojne Hrvate, koji su se okupili iz cijele Štajerske. Nakon mise druženje je nastavljeno u vrtu tamošnje župe, gdje su nastupili klapa "Sv. Juraj" "Napredak" i "Posavsko kolo".

NAJVEĆI PLJESAK HRVATSKOJ FOLKLORNOJ SKUPINI

SAD - U Los Angelesu su u subotu 22. rujna održani tradicionalna proslava Iseljeničkog dana i Festival kultura Nadbiskupije Los Angeleza. Slavlje je započelo misom koju je u prepunoj katedrali Gospe od Anđela predvodio nadbiskup Los Angeleza, kardinal Roger Mahony. Među mnogobrojnima nazočnima bio je i počasni generalni konzul RH Ante Barbir. Slavlje je nastavljeno tijekom cijelog dana prigodnim programom u kojem su sudjelovale mnoge iseljeničke skupine. Najveći pljesak dobila je hrvatska folklorna skupina Župnog centra sv. Ante iz Los Angeleza. U povodu proslave tiskana je i prigodna knjižica u kojoj su zabilježene poruka i čestitka hrvatskoga generalnog konzula, kao i bilješka s osnovnim podacima o RH i hrvatskim iseljenicima u Južnoj Kaliforniji, čiji je autor mjesni župnik don Mate Bižaca.

Pola stoljeća u očuvanju hrvatskog identiteta

Hrvatski su doseljenici Društvo osnovali daleke, 1957. godine. Naime, sredinom 50-ih godina broj Hrvata u Geelongu i okolicu iz dana u dan je rastao, pa je stoga bilo potrebno osnivanje vlastitoga društva

Zajednička snimka Hrvata iz Geelonga nakon sv. mise iz 1957. godine

Prvog dana rujna u svečarskom je raspoloženju u nazočnosti 400 uzvanika svečano obilježena 50. obljetnica djelovanja Australsko-hrvatskoga društva u Geelongu iz kojega je nastao Hrvatski nacionalni dom "Kardinal Alojzije Stepinac".

Svečanost je otpočela sviranjem hrvatske i australske himne, a pozdravno slovo nazočnim među ostalima uputili su predsjednik AHD-a "Kardinal Stepinac", Paul Saric, otpravnik poslova RH Ljubinko Matešić, te zamjenik gradačelnika Geelonga David Saunders. U svojim pozdravnim govorima istaknuli su važnost očuvanja hrvatskoga identiteta i kulture, te čestitali utemeljiteljima Društva. Blagajnik Marko Sertić govorio je o prvih 25 godina djelovanja, a s idućih 25 nazočne je upoznao Andrija Jurković, član Uprave odbora Društva.

Svečanost je obilježila 50 godina

Pripremila: Željka Lešić

rada, ljubavi i truda u očuvanju hrvatskoga identiteta, a proslavi su tom prigodom nazočili konzul Leon Radišić sa suprugom, otpravnik poslova RH Ljubinko Matešić sa suprugom, velečasni Stjepan Gnečić, zastupnik Gornjeg doma David Saunderson, kandidat Laburističke stranke Richard Marles, predstavnici hrvatskih udruža diljem Australije, te utemeljitelji i članovi društva "Kardinal Alojzije Stepinac"

Bila je to nezaboravna večer u kojoj su se miješale suze, smijeh, sjeta, ali i ponos na sve što su članovi Društva do sada sami napravili, a napravili su dosta. Društvo je, primjerice, ugostilo mnoge uglednike iz domovine i svijeta, prikuipoило značajnu donaciju za domovinu Hrvatsku tijekom "Domovinskog rata", osnovalo brojne udruge, te pridonijeli očuvanju hrvatskoga identiteta na ovome području.

Iseljeni Hrvati Društvo su osnovali daleke, 1957. godine, ne znajući da će to biti velika prekretnica u cijeloj hrvatskoj

emigraciji, posebice u Australiji. Naime, sredinom 50-ih godina broj Hrvata u Geelongu i okolicu iz dana u dan je rastao, pa je stoga bilo potrebno osnivanje vlastitoga društva, neovisnog o Melbourneu. Geelong (na urođeničkom jeziku znači: bijela ptica ili galeb) zbog svoga geografskog položaja, blage klime, te ozračja sličnom Hrvatskom primorju, privukao je naše iseljene Hrvate već od prvih dolazaka u ovaj lijepi grad. ■

CB The first day of September saw 400 dignitaries in a festive mood to mark the gala celebration of the 50th anniversary of the activities of the Australian-Croatian association of Geelong, from which the cardinal Aloysius Stepinac Croatian National House emerged.

Prizor s proslave u Hrvatskom domu

Jozo Pavlović, predsjednik Hrvatskog društva za servis starijih i nemoćnih osoba, Paul Saric, predsjednik i Tonka Devcic-Saric, supruga

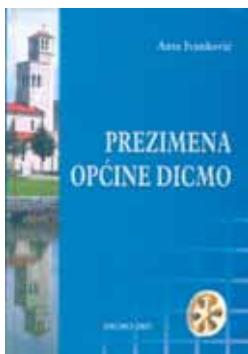

Mija Sesarić
A ŠTA ĆU DANAS KUVAT?

Solin, 2007.

Autorica je više godina, gotovo svaki mjesec, pratila pripremanje jela kod obitelji Zorana Kljakovića Gašpića, poznatoga solinskog ugostitelja i kuhara, poznatijeg kao Medo, bilo u njihovoj kući ili restoranu. Tom je prigodom Medo pokazivao male kuvarske tajne, po domaćim receptima. Pokoji su malo i pripravljeni i razrađeni tijekom vremena, s obzirom na stечena iskustva, navike i običaje ili mogućnosti. Sve je to slikovito opisivala i uz neke savjete zapisivala novinarka Sesarić, a fotograf Jakov Teklić fotografirao. Knjiga sadržava

192 ilustrirane stranice u kojima je obuhvaćeno oko 80 recepta podijeljenih u 11 poglavlja. Recepti potječu iz usmene i pisane predaje i čine kulinarsku priču iz solinskih konoba i Medine kužine. Svim zapisima u kuharici svrha je čuvati tradiciju jela koja su se pripremala u Solinu. Uz to, u zapisima iz Medine kužine naći će se mnogo lijepogaštiva i za gotove kuhare koji žele iskušati nešto novo, ali i mnogo manjih, ali važnih savjeta za one kojima baš ne leže drvene žlice i lonci.

Ante Ivanković
PREZIMENA OPĆINE DICMO

Općina Dicmo, Split, 2007.

U izdanju općine Dicmo nedavno je svjetlo dana ugleđala knjiga našeg suradnika Ante Ivankovića *Prezimena općine Dicmo*. To je inače Ivankovićevo deseto, jubilarno djelo s ovog područja. Uz pregled nastanka i značenje 111 današnjih dicmanjanskih rodova, što zauzima najveći dio knjige, ona u prvom poglavlju donosi nazive naselja u općini Dicmo, a u drugom pregled naseljavanja dicmanjanskog područja. "Cilj pisanja ove knjige je ponajprije da se iz sačuvanih povijesnih izvora i

dokumentata, koji se uglavnom nalaze u državnim arhivima u Zadru i Splitu i u pi-smohranama naših župa i samostana, sačuvaju one pojedinosti koje objašnjavaju Dicmanjane kakvi su bili jučer, kakvi su danas, ali kakvi će biti sutra, u budućnosti", piše u predgovoru Josip Silić, načelnik općine Dicmo, te dodaje: "Pripadnici gotovo svih 111 dicmanjanskih rodova iz knjige Ante Ivankovića saznat će odakle su i kada njihovi preci stigli u ovu pitomu dolinu, na desetok milja od antičke Salone".

Neven Budak (urednik)

CROATICA

Profil, Zagreb, 2007.

Croatica je dvosveščani leksikon koji kani obuhvatiti sve ono što je važno na povijesnom, kulturnom, znanstvenom, društvenom, sportskom i drugim poljima, a zasluzno je za nacionalni kulturni identitet i njegovo prepoznavanje u svijetu. Tu će se naći osobe, izumi, različite kulturne manifestacije i fenomeni, vrijedna arhitektonska i umjetnička ostvarenja, te izbor iz prirodne baštine. Autori svih tekstova u leksikonu sveučilišni su profesori i znanstvenici, njih više od šezdeset, a

tekstovi su pisani eseistički, s nakanom da budu zanimljivi širokoj publici različite dobi i obrazovanja. Uredničkog posla, te dakako odgovornosti za ono što će uči ili neće uči u leksikon hrvatskog udjela u svjetskoj baštini prihvatio se povjesničar Neven Budak. U predgovoru knjige Budak ističe kako je ideju za knjigu dobio potkraj devedesetih godina, kada je hrvatska kultura, prema njegovu mišljenju, bila izložena dubokoj krizi. "Bio sam potaknut time da smo krajem devedesetih godina bili izloženi teroru sasvim krivog sustava vrijednosti i poplavi kiča koji se pokušao predstaviti kao izvorni hrvatski identitet", kaže Budak, te dodaje kako mu se u takvoj situaciji učinilo da bi bilo potrebno dati prilog uspostavi nekoga kvalitetnijeg sustava vrednovanja.

Pripremio: Ivo Modrušić

Ante Čuvalo
HISTORICAL DICTIONARY OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

(Povijesnog rječnika Bosne i Hercegovine)
Scarecrow, Chicago,
2007.

Nedavno je objavljeno drugo i prošireno izdanje knjige na engleskom jeziku Povijesnog rječnika Bosne i Hercegovine, kojeg je napisao Dr. Ante Čuvalo iz Chicaga, priznati stručnjak u pitanjima prošlosti i sadašnjosti Bosne i Hercegovine. U promidžbenom materijalu izdavač knjige naglašuje slijedeće: "Različitost je odvajkada bila u srži Bosne i Hercegovina. Čak i njezino ime i geografska struktura zemlje ukazuju na njezinu temeljnu heterogenost." Drugo izdanje Povijesnog rječnika Bosne i Hercegovine rasvjetjava neizvjesnosti s kojima se Bosna i Hercegovina suočeljeva, dok čitatelju daje osnovne podatke i spoznaje. Ovo je ostvareno kroz detaljnu kronologiju događaja, uvod, bibliografiju i rječniku s više od 300 natuknica o raznim temama, od bosansko-hercegovačke politike i gospodarstva do religije i društvenih tema, uz kratke biografije važnijih osoba." Napominjemo da je poznati časopis CHOICE odabrao prvo izdanje Povijesnog rječnika Bosne i Hercegovine za „Istaknuti akademski naslov“ 1998. godine.

TOP lista knjiga

Najprodavaniji domaći naslovi u hrvatskim knjižarama tijekom rujna 2007.

1. 654	Zec na mjesecu, Hrvoje Šalković, 191. str.
2. 585	Frida ili o boli, Slavenka Drakulić, 150 str.
3. 534	Poglavnika bakterija, Boris Dežulović, 140 str.
4. 279	Odbrojavanje, Tena Štivičić, 159 str.
5. 193	Godine prve – zašto su važne, Milivoj Jovančević, 255 str.
6. 189	Pravi se da ovo nisi vido, Hrvoje Šalković, 252 str.
7. 137	Pričaj mi o njoj, Renato Baretić, 211 str.
8. 120	Osmi povjerenik, Renato Baretić, 253 str.
9. 117	Mediterski brevijar, Predrag Matvejević, 202 str.
10. 116	Hrvatska kuharica u zoni, Vanja Grbac Gredelj, 276 str.

Najprodavaniji strani naslovi u hrvatskim knjižarama tijekom rujna 2007.

1. 744	Iluzija o Bogu, Richard Dawkins, 367 str.
2. 630	Otok, Victoria Hislop, 321 str.
3. 593	90-dnevna dijeta, Mojca Poljanšek i Breda Hrobat, 90 str.

Anketu prikuplja i obrađuje KIS - knjižni informacijski sustav

Fra Ignacije Gavranić

SUPUTNICI BOSANSKE POVIJESTI

FMC Svetlo riječi, Sarajevo – Zagreb, 2007.

Nedavno je izašlo iz tiska drugo, prošireno izdanje knjige "Suputnici bosanske povijesti - Sedam stoljeća djelovanja bosanskih franjevaca" autora iznimne erudicije fra Ignacija Gavrana. Knjiga je podijeljena u četiri dijela. Prvi opisuje početke Franjevačkog reda, njegova osnivača, te širenje i djelovanje. Drugi dio donosi podatke o dolasku franjevaca u Bosnu te povijesni kontekst početka njihova djelovanja. Treći i najopsežniji dio, Djelovanje franjevaca u Bosni za vrijeme turske vladavine, podijeljen je u pet poglavlja. Sažeto je donešen pregled života i aktivnosti franjevaca u tijeku duge turske okupacije, izdvajeni su najvažniji događaji te osobe koje su obilježile to razdoblje. Četvrti dio prati život i rad franjevaca Bosne Srebrenе pod austrijskom okupacijom, u staroj Jugoslaviji, u komunističkom razdoblju te ratne i poratne događaje do 2000. godine. Ovomu je izdanju dodano poglavje "Nakon raspada komunističke Jugoslavije (od 1991. do 2000)". Ova je knjiga jednostavni, sadržajni i pregledni priručnik za povijest Bosne Srebrenе. Opremljena je preglednim kartama i zanimljivim fotografijama, popisom najvažnijih događaja u povijesti Bosne Srebrenе, kazalom osobnih imena te kazalom samostana na tlu Bosne.

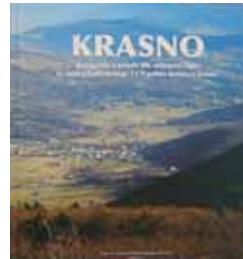

Joso Vukelić (urednik)

KRASNO

Župni ured Krasno, 2007.

Monografija Krasna, tog nadaleko poznatoga ličkoga sela i marijanskoga svetišta smještenoga u sjevernim predjelima Velebita, tiskana je u povodu 200. obljetnice župe sv. Antuna Padovanskoga i 170. obljetnice školstva u Krasnu. Predgovor toj odlično opremljenoj monografiji napisao je krasnarski župnik vlč. Nikola Komušanec. Prvi dio monografije, kojeg je urednik Dane Pejnović, donosi prostorni pojam i geografski položaj naselja Krasno, povijesni pregled, demografski razvoj i perspektivu naselja Krasno, te stanovništvo u Krasnom u 19. stoljeću. Dio pod nazivom "Župa Krasno", koji je uredio mons. Ivan Devčić, donosi povijest župe, popis krasnarskih župnika i opis crkvenih gađevina. Urednik dijela o školstvu, čiji je urednik Milan Glavaš, piše o školstvu te o istaknutim Krasnarima u znanosti i umjetnosti (Blaž Devčić, Milan Anić, Milan Glavaš, Joso Vukelić). Poglavlje o gospodarskoj djelatnosti uredio je Joso Vukelić. Opisani su najstarija šumarija i jedini šumski muzej u Hrvatskoj, planinarstvo, gospodarstvo Krasna danas i u budućnosti. Kultura, ljudi i običaji poglavje je koje je uredio Tihomir Devčić. Posljednje poglavje nosi naziv "Krasno danas i sutra", a urednica je Svjetlana Lupret-Obradović.

Mladen Pavković

ONI SU HRVATSKA - NJIMA JE DUGUJEMO

Alineja d. o. o. (UBIUDR Podravka), Koprivnica, 2007.

Knjiga Mladena Pavkovića, predsjednika Udruge branitelja, invalida i udovica Domovinskoga rata Podravke, "Oni su Hrvatska - njima je dugujemo", objavljena je u nakladi Alineje d.o.o. (UBIUDR Podravka). Knjiga donosi oko 8 000 imena i prezimena hrvatskih branitelja poginulih u Domovinskom ratu. Naslov knjige potječe sa spomenika poginulim braniteljima u Zadru. Popis koji se nalazi u knjizi nastao je na temelju raspoloživih podataka i nije konačan, a prvi je koji je dosad predočen hrvatskoj javnosti. Knjiga "Oni su Hrvatska - njima je dugujemo" donosi i imena 306 poginule djece, što također pokazuje prave razmjere agresije na Republiku Hrvatsku i njezine usmjerenošti prema civilima, istaknuo je autor Pavković. Stoga je ona tek mali podsjetnik na dio ljudi koji su branili svoj dom, svoj narod, svoju djecu i hrvatsku budućnost. Tom je knjigom Pavković htio pokazati da slobodu nisu stvorili brojevi, nego ljudi s imenom i prezimenom. Njezin je cilj sačuvati uspomenu na te ljudi, na junake koji su dali svoje živote za slobodu svoga naroda.

Klape Areni dobro stoje

Da su klape i pulska Arena dobar spoj, dokaz je koncert na kojem je sredinom rujna nastupilo 15 ponajboljih klapa. Uz voditelja, lučnošu hrvatske klapske pjesme Ljubu Stipišića Dalmatu, u pul-

skom je amfiteatru uživalo više od četiri tisuće gledatelja koji su do ponoći uživali u trosatnome programu. Dalmata je u svojem obraćanju iznio i zanimljiv podatak o renesansi klapske pjesme u nas i dijaspori te izjavio da je klapa danas pedesetak puta više nego nekad, čak 450 u Hrvatskoj i dijaspori.

Šajeta šesti put

Četiri godine od posljednjega studijskoga uratka Dražen Turina Šajeta objavio je album "Kope i špade", koji je promovirao sredinom rujna u klubu Purgeraj. Duhoviti se glazbenik odlučio na nesvakidašnji način predstaviti šesti materijal, pa je još proljetos krenuo na biciklu obilaziti gradove diljem Hrvatske. Riječ je o mini turneji koja ima humanitarno-medijski karakter. Šajeta, naime, slijedi geslo "Sportom protiv estrade", jer smatra da u Hrvatskoj prolaze samo skandali i žutilo. Album je napravljen u puno-krvnoj rock-maniru, a na njemu su pjesme "Lungo Mare", koja je ušla u finale ovogodišnjega Hrvatskoga radijskog festivala, te aktualni singl "Predivna zemlja".

Na novom albumu Nine Badrić duet s Montellom Jordanom

Nakon višemjesečne stanke, udaje i uživanja u zajedničkim trenucima sa suprugom Bernardom Krasnićem, Nina Badrić vraća se na glazbenu scenu. Uskoro će se očekuje izlazak njezina novog nosača zvuka te početak jesenke koncertne turneje. Na albumu će se naći i duet s poznatim američkim r&b pjevačem i producentom Montellom Jordanom s kojim je nakon njegova nastupa u Zagrebu dogovorila duet. Snimili su pjesmu "Ne dam te nikom". Jordan je imao prigodu poslušati albulme Nine Badrić još prije dolaska u Hrvatsku, a rad zagrebačke pjevačice ga je, kaže, oduševio.

Zečić ponovno s Anđelom

Dražen Zečić i Anđela nakon deset godina ponovno će udružiti snage. Zajednički duet "Ima li nade za nas", koji je s godinama stekao status klasika, dobit će svoj nastavak. Potvrdio je to Dražen Zečić, no nije želio precizirati kad će duet plasirati u eter. Zečić je nastupio nedavno i na festivalu Zlatne žice Slavonije u Požegi, gdje je otpjevao autorsku tamburašku pjesmu "Ne daj da te slome". Novi album splitski pjevač najavljuje za kraj ove godine.

Pripremio: Toni Kovač

Davor Radolfi proslavio dvadeset godina karijere

Davor Radolfi je potkraj rujna u hotelu The Reent Esplanade proslavio 20 godina glazbene karijere i predstavio svoj novi album "Adriatica Latina" u izdaju Dallas Recordsa. U Smaragdnoj dvorani slavljenik Dolfi za okupljene je uzvanike pjevao sat vremena te svima poručio kako je i novi CD snimljen u njegovu karakterističnom mediteranskom i latino-stilu. Svojeg su kolegu došli poduprijeti Arsen Dedić, Neno Ninčević, Lea Dekleva, Alka Vuica....

Novi sjaj Krapine

Zagorci i svi ljubitelji zagorske popevkе došli su na svoje na ovogodišnjem Krapinskom festivalu koji je bio sjajniji nego ikad. Grand Prix ovogodišnjeg festivala osvojila je mlada zagrebačka pjevačica Danijela Pintarić. Ta je izvođačica, iznimna glasa, koja se ove godine proslavila na Dori, osvojila i prvu nagradu stručnoga žirija. Nagrada publike otišla je Kvartetu "Gubec" za "Puca je bela", ovogodišnjim dobitnicima Porina koji su nastupom izazvali ovacije publike.

Preminula opera umjetnica Ljiljana Molnar-Talajić

Istaknuta hrvatska opera umjetnica i dugo-godišnja profesorica na zagrebačkoj Muzičkoj akademiji Ljiljana Molnar-Talajić nakon kratke bolesti umrla je 18. rujna u Kliničkoj bolnici "Sestre milosrdnice" u Zagrebu. Ljiljana Molnar-Talajić bila je opera pjevačica sa zvjezdanim međunarodnom karijerom. Pjevala je u Bečkoj državnoj operi, milanskoj La Scali, Covent Gardenu, Metropolitanu, a povremeno ju je publika mogla čuti i u zagrebačkome HNK-u, a ostat će najpoznatija kao Verdijeva Aida.

zabavna

1	Toše Proeski - Igra bez granica
album: Igra Bez Granica, 2007. / Hit Records
2	ET - Sad idи, briga me
album: Vrhunski Album, 2007. / Hit Records
3	E.N.I. - Ja znam
album: Oči Su Ti Ocean, 2007. / Dallas
4	Tony Cetinski - Ti si najbolje
album: Budi Uz Mene, 2005. / Hit Records
5	Hladno Pivo - Superman
album: Knjiga Žalbe, 2007. / Menart
6	Teška industrija - Nas dvoje
album: Kantina, 2007. / Croatia Records
7	T.B.F. - Đita
album: Galerija Tutnplok, 2007. / Menart
8	Toše Proeski - Ubijaš me usnama
album: Igra Bez Granica, 2007. / Hit Records
9	Natali Dizdar - Naučila sam trik Agapa
10	Jinx - Na čemu si ti
album: Na zapadu, 2007. / Dallas

pop&rock

1	Toše Proeski - Ubijaš me usnama
album: Igra Bez Granica, 2007. / Hit Records
2	Jinx - Na čemu si ti
album: Na zapadu, 2007. / Dallas
3	Ivana & Marija Husar - Ljubav zasljužuje to
album: Familija, 2007. / Aquarius Records
4	Tony Cetinski - Ti si najbolje
album: Budi Uz Mene, 2005. / Hit Records
5	Elemental - Dobar dan
Menart
6	Ruswaj - Sada znam, to je ljubav
album: HRF, 2007. / HRF 2007.
7	Lana - Okovi na srcu
album: HRF, 2007. / HRF 2007.
8	Hladno Pivo - Superman
album: Knjiga Žalbe, 2007. / Menart
9	Pavel - Morska
Dallas
10	Zinedin Zidane - Pantaghana
Nema

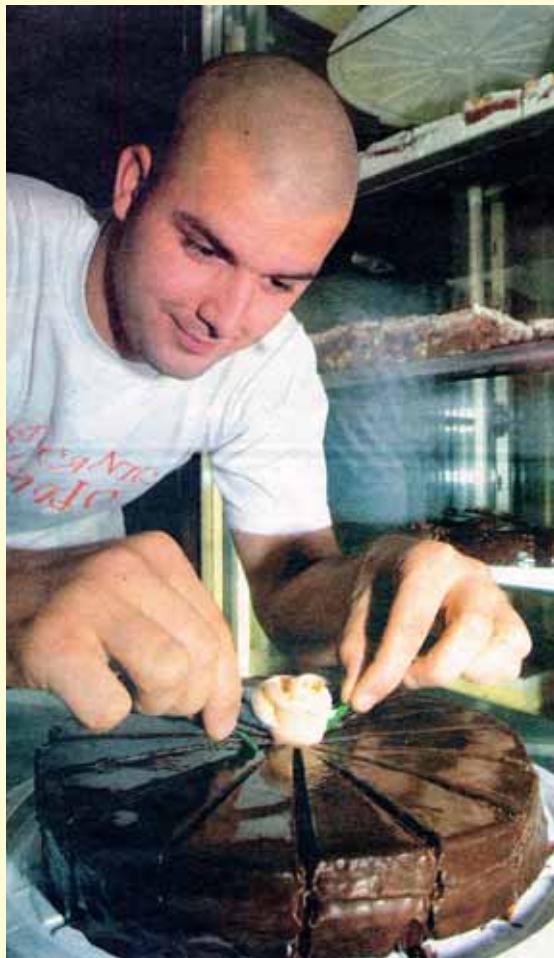
Miss Ekrana: Lana Banely

Nakon šestoke borbe između dvanaest najljepših djevojaka s televizije, izabrana je četvrtu Miss Ekrana "Večernjeg lista", prelijepa Lana Banely. Ta je simpatična djevojka dobro poznata svim sportskim novinarima, a trenutačno (osim aktivnog bavljenja *tae-kwon-doo*) na zagrebačkoj televiziji Z1 sa Silvijem Marićem vodi emisije *Moj Dinamo*. "Na televiziju sam došla preko noći i zapravo ne znam kako sam se tu našla. Gdje ću biti za pet godina, ne znam, a hoće li to biti televizija ili ne, nije mi važno. Važno je samo da radim ono što volim", kaže lijepa Lana.

Pripremila: Mirna Jagodić

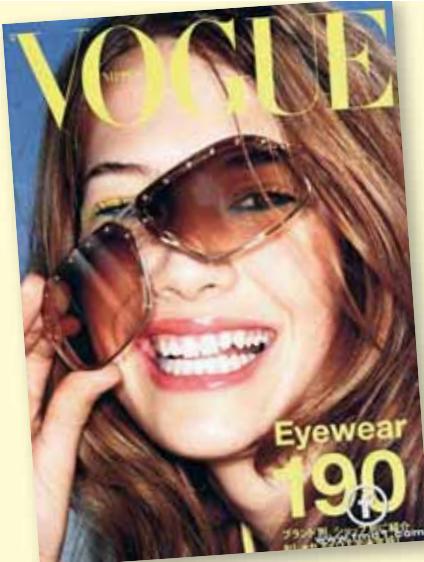
Prvi domaći rock-film

Od sredine rujna u zagrebačkim kinima prikazuje se prvi hrvatski rock-film "Pjevajte nešto ljubavno" redatelja Gorana Kulenovića. Riječ je o Kulenovićevu prvom dugo-metražnom igranom filmu, nakon niza glazbenih spotova i rada na domaćoj humorističnoj seriji "Bitange i princeze". A ako je suditi prema reakciji publike, film čeka lijepa budućnost u kinima, jer je riječ o najboljem ostvarenju prema izboru publike festivala u Puli i Motovunu. Da bi uradak bio što uvjerljiviji pobrinuli su se Kulenovićevi prijatelji iz skupine "Hladno pivo" koji su komponirali pjesme za film, odigrali manje uloge. Osim Kulenovića, na premijeri je bio i frontmen "Hladnog piva" Mile Kekin.

Prva ON-LINE slastičarnica

"Jedva sam čekao sat slastičarstva u Srednjoj ugostiteljskoj školi, a marljivo sam skupljao i pamtiо recepte. Znajući koliko volim taj posao, roditelji su mi savjetovali da otvorim slastičarnicu", kaže 23-godišnji Zagrebacki Mario Vujinović. Uskoro nakon završene škole Mario otvara slastičarnicu. No, ne bilo kakvu, nego prvu *on-line* slastičarnicu. Kad je prije nekoliko godina započeo svoj neobičan posao, starije su ga kolege uvjeravale da mu je uzaludan trud. Bili su u krivu. Zahvaljujući tom neobičnom poslovnom potezu kolači iz prvog *on-line* butika torti i slastica "Mario" iz Novog Zagreba postali su vrlo popularni.

Iz maloga mista na svjetske naslovnice

U djevojci koja Dobropoljanom na otoku Pašmanu šeće s kosom nemarno skupljenom u rep, u trenirci, tenisicama i s loptom ispod ruke, teško je prepoznati jednu od najtraženijih hrvatskih manekenki u svjetskim modnim prijestolnicama i lice s naslovnice. No, kad vas Nevena Dujmović pogleda plavim očima i lijepi usne razvruče u širok osmijeh, jasno je zašto njezinoj ljepotii posljednjih šest godina, otkako se bavi manekenstvom, ne mogu odoljeti poznati modni fotograf. Vogue, Elle, Marie Claire, Cosmopolitan, Anna, Gioia samo su djelić stranih časopisa na čijim je naslovnicama ili editorijalima objavljena ova 23-godišnja skromna djevojka s otoka u zadarskom arhipelagu.

Goran Grgić živi svoj kazališni san

Glumac Goran Grgić, već mnogo godina cijenjeno je ime hrvatskoga glumišta, za sebe kaže da je osoba koja više upija i promatra nego što je "zabavna". Optimist je i smatra da se takvim stavom u životu priziva dobro. A to su svakako njegova djeca, 11-godišnji Fran, 10-godišnja Katarina i 3-godišnji Lovro. "Djeca čovjeka ispunjavaju, lišavaju ga nervoze i želje da u životu moraju napraviti nešto veličanstveno. Ako uspijem svoju djecu učiniti dobrim ljudima učinio sam mnogo", kaže Grgić. To je, smatra, jedna od najvećih zadaća roditelja koji im i svojim primjerom moraju pokazivati kako treba živjeti u okružju ljubavi.

Novi turistički iskorak HRVATSKE U SVIJET

Prodavaonica "Delicije našega kraja" Zadruge zeleno i plavo, otvorena u riječkoj Trpimirovoj ulici, po mnogočemu je jedinstvena u Hrvatskoj. Po uzoru na zapadne zemlje, gdje 80 posto agrara funkcioniра na principu zadrugarstva, primorsko-goranska zadruga okupila je 18 proizvođača autohtonih proizvoda koji su i njezini osnivači, a godišnje ostvaruju prihode veće od 30 milijuna kuna. Zapošljavaju više od 100 ljudi, a uključuju i oko 200 kooperanata. Njezin direktor Zrinko Jurišić naglašava da proizvođači ujedinjuju osam proizvodnih sektora, i to ribarstvo, pčelarstvo, vinogradarstvo, helikikulturu (uzgoj puževa), preradu šumskog bobičastog i jagodičastog voća, proizvodnju ekstradjevičanskog maslinova ulja i kozmetike na osnovi maslinova ulja, proizvodnju autohtonih ovčjih i kravljih sireva te preradu mesa.

SIGURAN PUT DO ODREDIŠTA

WESTERN UNION ®

TRANSFER NOVCA

Brz i pouzdan transfer novca.

Za dodatne informacije posjetite
www.posta.hr ili nazovite +385 1 48 39 166

Hrvatska pošta d.d.

Nikad jača hrvatska kolonija u Bundesliga

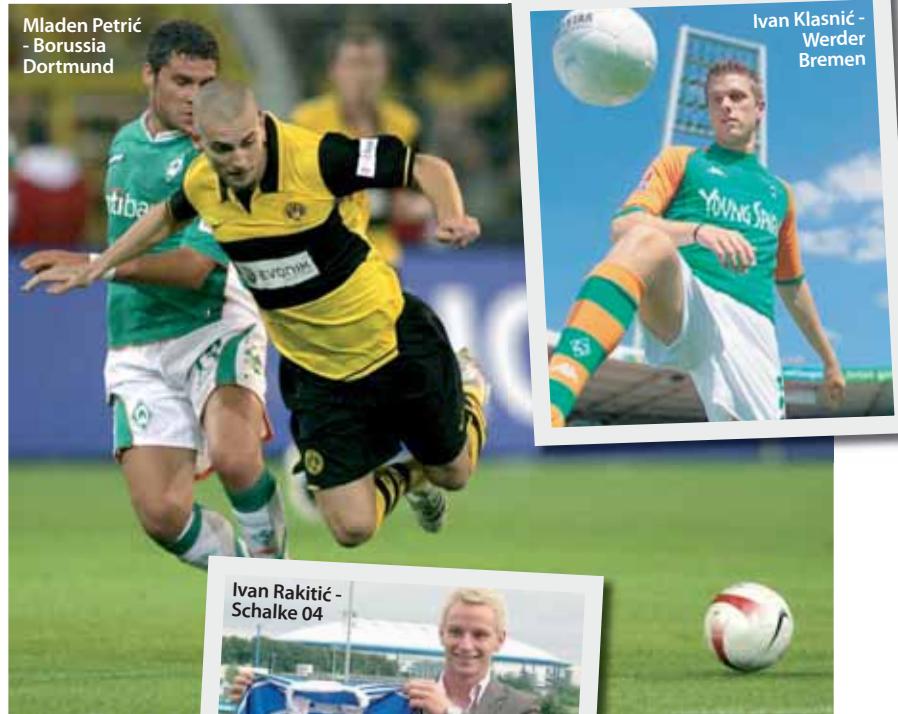
Osim iznimne kvalitete naših igrača u vodećim njemačkim klubovima, hrvatsku nogometnu koloniju karakterizira i dosad neviđena brojnost. Većina bundesligaša ima barem po jednog našeg igrača tako da gotovo u svakom bundesligaškom dvoboju možemo uživati u majstorijsama naših momaka

Dolaskom Ivice Olića u Hamburg u zimskom prijelaznom roku te nedavnjim prijelazima Mladena Petrića u dortmudsku Borussiju i Ivana Rakitića u Schalke, njemačka će Bundesliga biti kao nikad dosad u znaku hrvatskih igrača. Po kvaliteti nadmašit će se 2003./2004. koju su obilježili sjajni nastupi Klasnića, braće Kovač, Solde... Stoga je zanimanje za njemački klupski nogomet u Hrvatskoj kao i u iseljeništvu izuzetno poraslo. Razumljivo da je dolazak ponajboljih hrvatskih igrača u Bundesliga posebno obradovao naše navijače u Njemačkoj.

Osim iznimne kvalitete naših igrača u vodećim njemačkim klubovima hrvatsku nogometnu koloniju karakterizira i dosad neviđena brojnost. Većina bundesligaša ima barem po jednog našeg igrača tako da gotovo u svakom bundesligaškom dvoboju možemo uživati u majstorijsama naših momaka.

Dakako, nisu svi naši igrači u prvoj planu, minutaža pojedinih je skromna. No, evidentno je da su Hrvati sve traženiji na izbirljivom njemačkom nogometnom tržištu.

Evo, kakav je trenutačni raspored hrvatskih nogometara u klubovima Bundesliga. Kako smo uvodno spomenuli, Ivica Olić se pridružio Hamburgu u ožujku. U berlinskoj Herthi već nekoliko sezona standardan je Josip Šimunić. U Werderu, osim Jurice Vranješa, očekuje se skoropovratak i povratak golgetera Ivana Klasnića. Naš se proslavljeni reprezentativac nakon dvije transplantacije bubrega u potpunosti oporavio te odnedavno trenera punim intenzitetom. U osrednjem istočnonjemačkom bundesligašu Energie

iz Cottbusa imamo čak četiri igrača: Tomislava Piplicu, Marija

Cvitanovića, Stivena Rivića i Kristijana Ipšu. Dortmudska Borussia ima naš najjači tandem – Mladena Petrića i Roberta Kovača. Prošli je prijelazni rok obilježio transfer hrvatskog Švicarca Ivana Rakitića u Schalke. U Bochumu igra Ivo Iličević, a u Frankfurtu Krešo Ljubičić. U Nürnbergu imamo tročlanu hrvatsku koloniju od koje samo Leon Benko ima naše državljanstvo, a Dario Vidošić i Metthew Špiranović imaju australsko.

“Lijepo je to priznanje za nas Hrvate, posebno stoga što igrači sve više stižu iz naše lige. Što god mi o njoj mislili, ipak

ima kvalitete. Reprezentacija je skrenula pozornost na ligu, posebno otkako je Bi-

lić pozvao nekolicinu iz HNL-a. Klubovi i menedžeri bili su potaknuti vidjeti što se u Hrvatskoj nudi, i kupuju nas. Samo još Brazilci tako dobro stope u Njemačkoj – kaže Jurica Vranješ, jedan od naših igrača s najdužim stažom u Bundesliga, gotovo osam godina. ■

CB With the arrival of Ivica Olić in Hamburg in the winter transfer period and the recent transfers of Mladen Petrić to Borussia of Dortmund and Ivan Rakitić to the ranks of Schalke, the German Federal Football League, the Bundesliga, will, more than ever, feel the presence of Croatian players.

Pripremio: Hrvoje Salopek

BLANKA NAJBOLJA EUROPSKA ATLETIČARKA

Najbolja hrvatska i svjetska skakačica u vis Blanka Vlašić u izboru EAA proglašena je i najboljom europskom atletičarkom godine 2007. Njezina je dominacija u ovoj sezoni bila zastrašujuća za sve protivnike, koje je pobijedila u 18 od 19 stadionskih mitinga, uključujući i zlato na Svjetskom prvenstvu u Osaki. Dvadeset sedam puta napadala je visinu svjetskoga rekorda od 210 centimetara, a nekoliko je puta bila vrlo blizu rušenju 20 godina starog rekorda Bugarke Stefke Kostadinove. Ova je nagrada ustanovljena 1993. godine, a naša najbolja atletičarka postala je prva skakačica u vis koja ju je osvojila.

KOŠARKAŠI USPJEŠNI, KOŠARKAŠICE PODBACILE

Hrvatska košarkaška reprezentacija završila je nastup na Europskom prvenstvu na 6. mjestu, čime je postigla cilj koji je proklamiran prije odlaska u Madrid – ušla je u dodatne kvalifikacije za OI i automatski se kvalificirala za sljedeći Euro. Nakon devet utakmica u 13 dana Hrvatska je svoj nastup u Španjolskoj završila s čak šest poraza i tri pobjede, uz iznimno velike oscilacije tako da izabranici Jasmina Repeša u konačnici mogu biti vrlo zadovoljni 6. mjestom. Ostat će ubilježeno kako je baš naša reprezentacija pobijedila svjetske i europske pravke Španjolce nakon 28 uzastopnih pobjeda, pa se vodstvo reprezentacije nuda kako će se do srpnja sljedeće godine momčad uigrati do kvalifikacijskog turnira na kojem samo 3 mesta vode na OI u Peking. S druge strane, hrvatske košarkašice u potpunosti su razočarale na EP-u u Italiji jer su se kući vratile nakon 1. kruga natjecanja, s tri poraza iz triju utakmica.

Pripremila: Nikolina Petan Šutalo

HRVATSKA ZADRŽALA PRVO MJESTO

Hrvatska je teško, ali zasluženo u Maksimiru 13. listopada pobijedila Izrael s 1:0 u desetom kolu kvalifikacijske skupine E i možda time već osigurala plasman na Europsko prvenstvo.

Pogodak odluke u tvrdoj utakmici postigao je Eduardo Da Silva u 52. minuti na ubačaj Vedrana Čorluke, što mu je deseti gol u kvalifikacijama. To je ujedno osma pobjeda Bilićevih izabranika u 10 kvalifikacijskih susreta. Ovom pobjedom hrvatska vrsta zadržala je vodeću poziciju na ljestvici skupine E i napravila još korak prema plasmanu na završnicu EP-a. U posljednja dva kola (Makedonija, Engleska) hrvatskoj vrsti treba još jedan bod.

- Bila je to teška utakmica, ali glavno da smo osigurali tri boda. Nismo očekivali da će Izrael biti tako čvrst, ali sad čekamo srijedu da u miru pogledamo susret Rusija - Engleska, rekao je kapetan Robert Kovač. Sljedeće utakmice Hrvatska igra 17. i 21. studenoga protiv Makedonije i Engleske u gostima.

FANTASTIČNI DINAMO

Nakon jednog od najvećih uspjeha Dinama u povijesti kluba – pobjede nad četverostrukim prvakom Europe Ajaxom od 3:2 i plasmana u Ligu UEFA-e, Dinamo će ove zime igrati u skupini D sa švicarskim Baselom, njemačkim HSV-om, francuskim Rennesom i norveškim Brannom. Prema kompjutorskom rasporedu, Dinamo je u prvome kolu slobodan pa bi prvi susret trebao odigrati 8. studenoga u Zagrebu protiv Basela. U 3. kolu, 29. studenoga, Dinamo ide u Bergen. Tjedan dana poslije dočekat će na Maksimiru njemački HSV, a u posljednjem kolu, 20. prosinca, Dinamo ide na gostovanje u Rennes. Vodstvo kluba više je nego zadovoljno ždrijebom jer s najjačim suparnicima, Baselom i HSV-om, 'plavi' igraju na vrućem terenu Maksimira, pa se svi nadaju kako će Dinamo nakon niza godina posta napokon prezimiti u Europi. Optimizam posebno bude i izvrsne igre Dinama u domaćemu prvenstvu, gdje uvjerljivo vodi ispred drugoplasiranog Zadra, a vječitom suparniku Hajduku, kojeg je nakon nastupa u Amsterdamu pobijedio i u derbiju na Poljudu s 2:1, bježi čak 14 bodova!

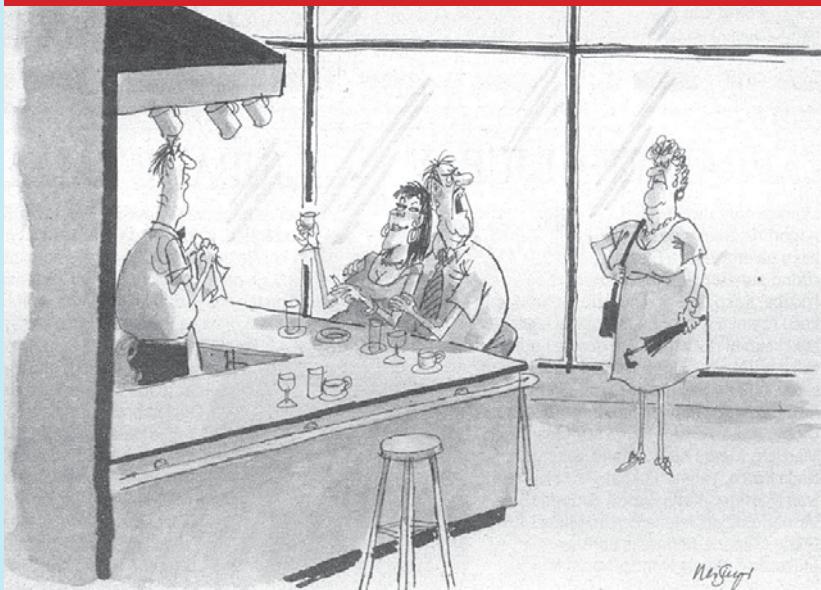
USPJEH BOĆARA I ALPINISTICA

Hrvatski boćari Sandro Gulja i Roland Marčelja osvojili su brončano odliće u parovima, Ante Papak bio je brončani u brzinskom izbijanju, a Sandro Gulja u preciznom izbijanju na Svjetskome boćarskom prvenstvu u Grudama.

Riječanke Daria i Iris Bostjančić te Vedrana Simičević, a dan poslije i Zadranka Jana Mijailović i Zagrepčanka Marija Mačešić uspele su se na 8201 m visok himalajski vrh Cho Oyu, šesti vrh svijeta i time ušle u povijest hrvatskog alpinizma. Ni na jednoj od dosadašnjih hrvatskih alpinističkih ekspedicija istodobno na vrhu nisu bile tri osobe, a ni dvije sestre. Ova je ekspedicija postavila i hrvatski ženski visinski rekord, i to bez umjetnog kisika za nešto više od šest i pol sati. Tako su se članice Prve hrvatske ženske himalajske ekspedicije upisale u oda-brano društvo od samo šest Hrvata koji su dosad bili na nekim "osamtušnjacima". To su: Stipe Božić, Branko Šeparović, Branko Puzak, Danko Petrin, Bogdan Brakuš i Zoran Mislej.

Rukometniški Croatia osiguranja Zagreb loše su započeli nastup u Ligi prvaka. Iako su slovili kao najozbiljniji kandidati za prolazak dalje, "Zagrebaši" su na startu natjecanja ubilježili poraz od španjolskog Ademar Leona i tek 1 bod kod kuće protiv makedonskog Vardara.

NA KRAJU OTON

- Marta, kako ne shvaćaš! Trebamo se boriti za svaki glas za našu stranku na predstojećim izborima

Posjetite stranice web portala Hrvatske matice iseljenika!

Web stranice HMI čitaju se diljem svijeta, dostupne su na tri jezika (hrvatski, engleski, španjolski) i bilježe stalni porast posjećenosti.

Budite korak ispred ostalih i predstavite se hrvatskim iseljeničkim zajednicama, uglednim poslovnim Hrvatima u svijetu i njihovim partnerima.

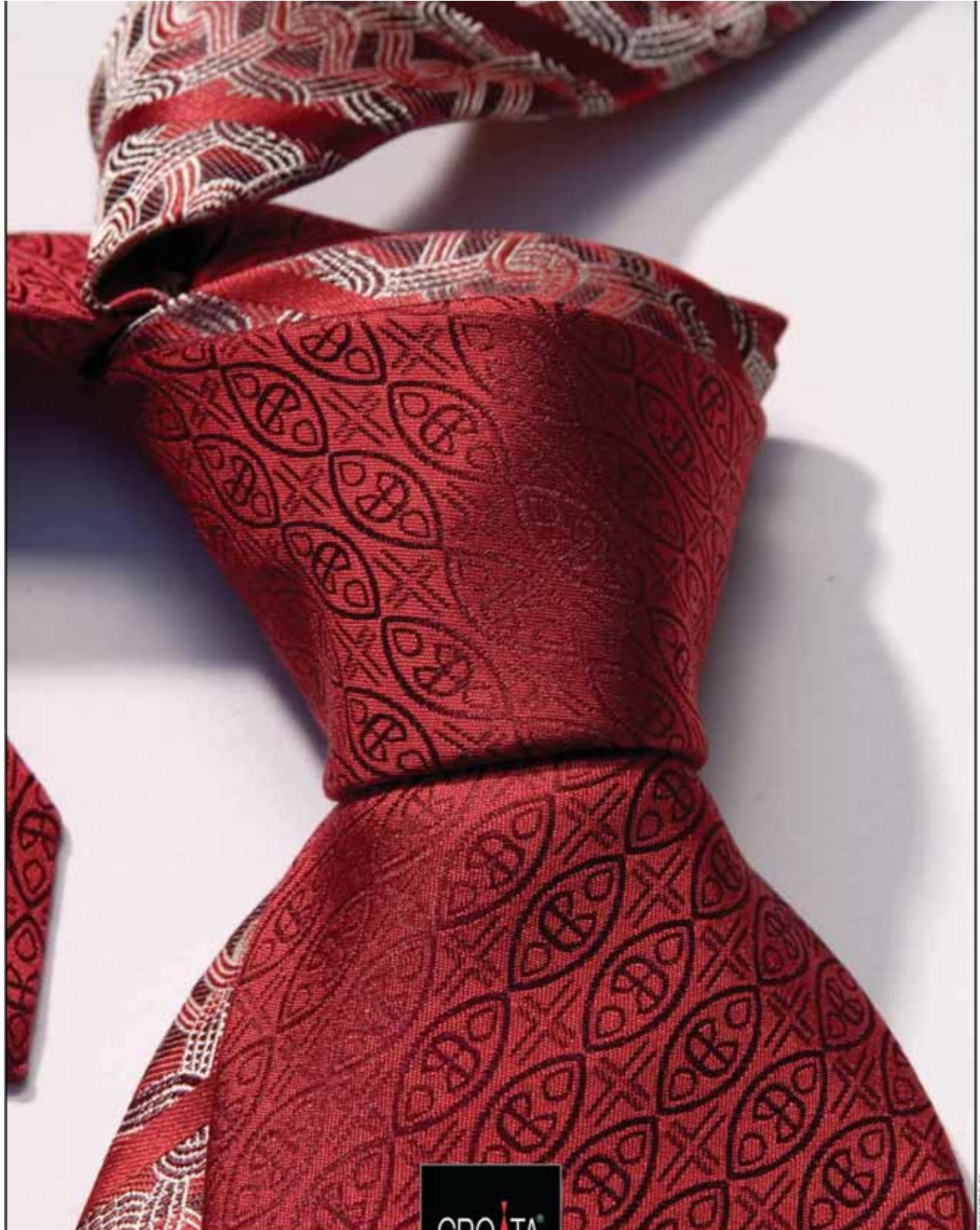
Oglašavajte na web portalu Hrvatske matice iseljenika!

Internet marketing HMI osmislio je nekoliko načina oglašavanja:

- BANERI,
- SPONZORIRANI ČLANAK,
- SPONZORIRANE RUBRIKE

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA

Odjel za marketing i promociju
tel. (+385 1) 61 15 116 ■ fax. (+385 1) 61 11 522
mob. 099 61 15 116 ■ E-mail: marketing@matis.hr
Trg Stjepana Radića 3, 10 000 ZAGREB,
HRVATSKA / CROATIA

croatia.hr

Did you know that the cravat originates from the Croats?

ZAGREB
Ilica 5 (Oktogon),
Kaptol 13

VARAŽDIN
Trg kralja
Tomislava 2

OSJEK
Županijska cesta 2

RIJEKA
Adamićeva 17

ZADAR
Široka ulica 24
(Kalelarga)

SPLIT
Mihovilova širina 7
(Voćni trg)

CAVATAT
Hotel Croatia

DUBROVNIK
Pred dvorom 2,
Hotel Excelsior